

NORDJYSK
UDDANNELSE
SINDBLIK
2020

Dette er Region Nordjyllands publikation
Nordjysk Uddannelsesindblik.

Nordjysk Uddannelsesindblik blev første gang
udgivet i 2013. Publikationen kan hentes på
Region Nordjyllands hjemmeside.

Udarbejdet for Region Nordjylland,
Regional Udvikling, af:

LANGE GRUPPEN

Web: www.langegruppen.dk

Tlf.: 3026 3649

Email: thomas@langegruppen.dk

Fotos af Thomas Grøndahl:
thomasgroendahl.com

FORORD

I Region Nordjylland arbejder vi målrettet på at være helt i front på uddannelsesområdet. Ikke fordi det ser fint ud i statistikkerne, men fordi vi ved at uddannelse er vejen til det gode liv. Det løfter borgerne i Nordjylland erhvervsmæssigt, sundhedsmæssigt og personligt. Det er fundamentet for en stærk landsdel i udvikling og vækst.

Nordjylland er en region med gode muligheder for at uddanne sig på alle niveauer. I Regionsrådet arbejder vi aktivt sammen med uddannelsesinstitutionerne om at sikre et varieret uddannelsesudbud i hele Nordjylland. Det betyder at mange unge vælger at uddanne sig her, og de møder et stort antal uddannelser som byder dem velkomne, og som er gode til at forny sig. Der er et udpræget fokus på praksisnære uddannelser med gode muligheder for job og karriere. Det er med til at knytte tætte bånd mellem uddannelse og erhverv i Nordjylland.

Et trin på vejen til at nå i front uddannelsesmæssigt er at have viden om og indsigt i tendenserne på uddannelsesområdet. Derfor udgiver vi med jævne mellemrum dette Uddannelsesindblik.

Det er både et redskab for os i Regionsrådet og for vores samarbejdspartnere.

I Regionsrådet bruger vi Indblikket som et led i vores strategiske uddannelsesindsats. Det hjælper os til at sætte fokus på potentialerne for øget opmærksomhed på en udfordring, bevare de gode positioner vi allerede indtager, og være på forkant med udviklingen. Det tillader os at være proaktive og giver mulighed for at rette vores fokus på de indsatser som giver mest mening for os, og den vision vi har for Nordjylland i form af Den Regionale Udviklingsstrategi.

Vi hæver med vilje blikket op over de enkelte uddannelsesområder og forsøger at give indsigt i de store linjer på uddannelsesområdet. Dem der går på tværs af sektorer, niveauer og geografi. Det har vi brug for hvis vi skal fortsætte med at lave tværgående indsatser som sikrer at Nordjylland vedbliver med at være en region hvor der er sammenhæng i såvel uddannelsesudbud som kvaliteten af de udbudte uddannelser.

Tak fordi du læser med.

Regionsrådsformand,
Region Nordjylland

INDHOLD

Indledning.....	6
Indblikkets hovedresultater og opmærksomhedspunkter.....	8
Uddannelsesresultater 2020.....	10
Indikator 1: De unges kvalifikationer fra grundskolen.....	12
Indikator 2: Søgning af ungdomsuddannelse og uddannelsesparathed.....	20
Indikator 3: Frafald fra ungdomsuddannelser.....	30
Indikator 4: Praktikpladsstatus og praktikpladssøgende.....	36
Indikator 5: Tilvalg, fravalg og omvalg på ungdomsuddannelse.....	42
Indikator 6: Unges uddannelsesstatus syv år efter grundskolen.....	46
Indikator 7: Overgang til videregående uddannelse.....	52
Indikator 8: Mobilitet i overgangen til videregående uddannelse.....	58
Indikator 9: Mobilitet i overgang til arbejdsmarkedet.....	62
Indikator 10: 30-årige med en videregående uddannelse.....	70
Indikator 11: Veje til naturvidenskabelige og tekniske uddannelser.....	72

INDLEDNING

Nordjysk Uddannelsesindblik 2020 er den seneste udgave af Nordjysk Uddannelsesindblik. Indblikket har været udgivet ca. hvert andet år siden 2013.

Heri gives en aktuell indsigt i udviklingen på uddannelsesområdet i Region Nordjylland gennem udvalgte, tidsaktuelle indikatorer. Indikatorerne sætter fokus på temaer som kvalifikationer fra grundskolen og overgang til ungdomsuddannelse, søgning til ungdomsuddannelse og videregående uddannelse samt frafald. Alle er nøgleindikatorer for at kunne forholde sig til den udvikling på uddannel-

sesområdet som gør det muligt både at agere proaktivt og reaktivt.

Analysen dykker både ned i specifikke nordjyske problemstillinger og leverer samtidig relevant viden om regionale og nationale sammenhænge og forskelligheder. Ved at opgøre indikatorerne på såvel kommunalt, regionalt som nationalt niveau, tilbyder Indblikket en mulighed for sammenligning på tværs samt et godt overblik over udviklingen inden for de enkelte temaer.

Indblikkets hovedresultater og opmærksomhedspunkter

I Nordjysk Uddannelsesindblik 2020 får du som læser et overblik over uddannelsessituationen i Nordjylland. Det giver en god mulighed for at sammenligne på tværs af kommuner samt regionalt med de øvrige regioner i Danmark.

I dette afsnit løftes nogle af de væsentligste pointer op til refleksion og diskussion. Det drejer sig både om de resultater hvor Nordjylland klarer sig bedre end landsgennemsnittet, og hvor man derfor med fordel kan granske og udbrede de gode erfaringer. Det drejer sig også om de resultater som påviser udfordringer, og hvor man kan dykke mere ned og blive klogere på hvori udfordringerne består, og overveje at fokusere en ekstraordinær udviklingsindsats i fremtiden.

Mange unge nordjyder går direkte videre på en ungdomsuddannelse efter grundskolen. Efter en periode hvor andelen som valgte en erhvervsuddannelse, faldt, er den nu igen på vej op. Nordjylland er den region hvor flest vælger en erhvervsuddannelse – hele 25 pct. af dem der forlader grundskolen. Men Region Nordjylland har ambitiøse mål på området og ønsker at hæve andelen til 33

pct. Der er endnu et stykke vej til målet – men pilen peger i den rigtige retning.

Selvom mange unge går direkte videre til en ungdomsuddannelse, er der sket en udvikling i forhold til uddannelsesparathedsvurderingerne som fortjener opmærksomhed. Indblikket viser et markant fald fra især 2018 til 2019 i andelen af elever vurderet uddannelsesparate blandt dem som ellers opfylder de faglige krav til de ønskede uddannelser. Der er således et fokus på vurderingerne stillet over for de faktiske faglige præstationer som kan være interessant at undersøge nærmere.

Af dem der starter på en ungdomsuddannelse, er der i Nordjylland rigtig mange som også gennemfører. Faktisk er frafaldet på de gymnasiale uddannelser lavest i Nordjylland (ca. 18 pct.) sammenlignet med de øvrige regioner. Også på erhvervsuddannelserne er frafaldet blandt de laveste. Der er dog stadig et potentiale for at højne gennemførelsen på erhvervsuddannelserne idet frafaldet samlet set ligger på ca. 50 pct. Det potentielle udfoldes mere herunder.

I 2019 var der 13 pct. af de unge nordjyder som gik ud af 9. klasse i 2013, som endnu ikke har fået en ungdomsuddannelse – uanset typen af uddannelse. Det svarer til 987 unge nordjyder. En del af disse unge er potentielt set i beskæftigelse, og en del vil være karakteriseret som udsatte unge. Fgu-uddannelsen blev oprettet som et samlet uddannelses tilbud til de unge som ikke er klar til en gymnasial uddannelse eller erhvervsuddannelse. Formålet med uddannelsen er at gøre de unge klar til en ungdomsuddannelse eller til at komme i job. Set i forhold til at der er 13 pct. af de unge som ikke har fået en ungdomsuddannelse 7 år efter grundskolen, er andelen som starter på fgu dog stadig relativt lille (1 pct.). Den nationale målsætning er at 90 pct. af de 25-årige skal have gennemført en ungdomsuddannelse i 2030 (Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet).

På de fleste erhvervsuddannelser er frafaldet hos mændene mindre end hos kvinderne. Det er en tendens som går igen i alle landets regioner med undtagelse af Hovedstaden. Region Nordjylland har landets laveste frafald for mænd med 47 pct. Omvendt er frafaldet for kvinder

en smule højere med 54 pct. og dermed desværre det næsthøjeste blandt landets regioner. Der kan altså være endnu et potentiale i at målrette frafaldsindsatserne i forhold til kønnene.

Der kan med fordel sættes endnu mere fokus på uddannelsesstarten for unge på netop erhvervsuddannelserne. Denne anbefaling bygger på det faktum at der er relativt mange elever der frafalder kort tid efter de har påbegyndt en erhvervsuddannelse. Samtidig bør der fortsat arbejdes med at sikre bedre vejledning i overgangen fra grundskole til erhvervsuddannelse samt sikre kontinuerlig vejledning som en del af arbejdet med at sikre et godt uddannelsesmiljø som fordrer fastholdelse af eleverne på erhvervsuddannelserne. Disse tiltag skal naturligvis suppleres af et kontinuerligt fokus på udbuddet af praktikpladser der fortsat er en af de største barrierer for at unge kan gennemføre deres uddannelser.

På de videregående uddannelser er der sket en positiv udvikling i mobilitetsbalancen når man ser på til- og fraflytning til landsdelen. Siden 2008 er udviklingen i Nordjylland vendt fra en nettoafgang

ud af Nordjylland til en nettotilgang til Nordjylland. Det er yderst positivt at det nordjyske uddannelsesudbud tiltrækker flere unge, end der er unge der vælger at søge uddannelse andre steder end i Nordjylland.

Der er en stærk sammenhæng mellem fagvalget i forbindelse med studentereksamen og det senere valg af videregående uddannelse. Det betyder at vejen til at få endnu flere til at påbegynde videregående teknisk-naturvidenskabelige uddannelser går via styrkelse af STEM-fagene på de gymnasiale uddannelser og eux.

INDHENTNING AF DATA

Alle resultater er baseret på nyeste tilgængelige datakilder. Mens mange resultaterne opgjort frem til og med 2020, er andre opgjort til og med 2019 og 2018.

Analyser og resultater er dannet via et forskningsprojekt i Danmarks Statistik. Forskellene på hvor nye de tilgængelige tal er skyldes, at der til analysen er anvendt tal fra en række forskellige datakilder, som oparbejdes og frigives på forskellige tidspunter af året.

Opgørelsesmetoder er i visse tilfælde revideret i forhold til de tidligere udgivelser af Nordjysk Uddannelsesindblik.

Uddannelsesresultater 2020

Udviklingen på uddannelsesområdet i Region Nordjylland følges gennem elleve udvalgte, tidsaktuelle indikatorer.

I hver indikator er fokus indstillet skarpt på succeser og udfordringer som i 2020 er kendetegnende for de nordjyske unge og på de nordjyske uddannelser.

Uddannelsesresultater 2020 er et kort resultatoverblik for indikatorerne, som hver analyseres i dybden i Nordjysk Uddannelsesindblik 2020.

INDIKATOR 1: DE UNGES KVALIFIKATIONER FRA GRUNDSKOLEN

Omkring 9 ud af 10 elever der forlader grundskolen, har en afgangsprøve med sig som giver adgang til en ungdomsuddannelse. I den resterende gruppe findes også elever som har gået på prøvefritagne skoler.

Der er store kommunale forskelle i Nordjylland i forhold til hvem der opfylder kravene til henholdsvis en gymnasial ungdomsuddannelse og en erhvervsuddannelse.

Ca. 5 pct. af alle unge i Nordjylland forlader grundskolen med en afgangsprøve som er utilstrækkelig til nogen form for ungdomsuddannelse.

INDIKATOR 2: SØGNING AF UNGDOMSUDDANNELSE OG UDDANNELSESPARATHED

I 2020 valgte ca. halvdelen af eleverne i 9. klasse at fortsætte i 10. klasse. Omkring 1 pct. vælger fgu, og 1 pct. bliver visiteret til stu (særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse).

Af dem der forlader grundskolen, søger 25 pct. en erhvervsuddannelse (heraf er 7 procentpoint til eud), og 70 pct. søger en gymnasial uddannelse. De resterende søger udlandsophold eller særlige forløb. Til sammenligning søger ca. 19 pct. af unge i resten af Danmark en erhvervsuddannelse, og 72 pct. en gymnasial uddannelse.

INDIKATOR 3: FRAFALD FRA UNGDOMSUDDANNELSER

Region Nordjylland har med knap 18 pct. frafald den laveste frafaldsprocent på de gymnasiale ungdomsuddannelser sammenlignet med de øvrige danske regioner.

På erhvervsuddannelserne ligger Region Nordjylland – sammen med Region Midtjylland – ligeledes i bund med hensyn til frafald når der sammenlignes med de øvrige regioner. Frafaldet er dog samlet set ca. 50 pct. på erhvervsuddannelserne.

Frafaldet er væsentlig højere for mænd end for kvinder på de fleste ungdomsuddannelser uanset type.

INDIKATOR 4: PRAKTIKPLADSSSTATUS OG PRAKTIKPLADSSØGENDE

Udviklingen i praktikaftaler er generelt positiv i Nordjylland for de fire hovedområder. Inden for Fødevarer, jordbrug og oplevelser, Omsorg, sundhed og pædagogik samt Teknologi, byggeri og transport er det næsten 3 ud af 4 elever som har en praktikaftale 6 måneder efter grundforløbets gennemførelse.

For eleverne på uddannelser inden for Kontor, handel og forretningservice er det 4 ud af 10 elever der har en praktikplads efter 6 måneder.

INDIKATOR 5: TILVALG, FRAVALG OG OMVALG PÅ UNGDOMSUDDANNELSE

De fleste unge som vælger en ungdomsuddannelse, færdiggør netop dét valg. Af dem som vælger om, vælger de fleste om inden for samme type af ungdomsuddannelse.

Fastholdelsesraten på erhvervsuddannelserne er på 78 pct. i Nordjylland og 71 pct. i resten af Danmark hvor der også er flere som vælger eud. Fastholdelsesraten for de gymnasiale uddannelser følger det nationale gennemsnit.

INDIKATOR 6: UNGES UDDANNELSESSTATUS SYV ÅR EFTER GRUNDSKOLEN

Ca. 9 pct. er 18 måneder efter endt grundskole ikke i uddannelse. De kan have flere afbrudte forløb bag sig. Kun 2 pct. er aldrig påbegyndt en uddannelse 7 år efter endt grundskole. Det er en betydelig positiv udvikling over tid i Nordjylland.

Det er primært de unge mænd der er i risiko for aldrig at få en uddannelse. Mændene har primært flere afbrudte uddannelser end kvinderne. I modsætning hertil er andelen af kvinder uden uddannelse en anelse højere i Nordjylland set i forhold til landsgennemsnittet.

INDIKATOR 9: MOBILITET I OVERGANG TIL ARBEJDSMARKEDET

Nordjylland er blevet bedre til at fastholde de færdiguddannede fra en videregående uddannelse i regionen. Andelen er steget fra 76 pct. i 2013 til 80 pct. i 2019. I absolutte tal svarer det til at 3.607 dimittender blev boende i regionen i 2019 et år efter deres dimission.

Nordjylland er bedst til at fastholde de lokale dimittender fremfor tilflytterne. Således er der 41 pct. af de lokale og 46 pct. af tilflytterne som har forladt regionen fem år efter dimission.

INDIKATOR 7: OVERGANG TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

I 2019 var 42 pct. af de nordjyske studenter i gang med en videregående uddannelse 15 måneder efter endt ungdomsuddannelse, mens kun knap 37 pct. af studenterne fra de øvrige regioner var det. På de erhvervsfaglige uddannelser i Nordjylland er andelen der søger en videregående uddannelse, på 4,6 pct. mod 5,8 pct. af de unge fra de øvrige regioner.

Der er stort set lige store andele af kvinder som mænd der søger en videregående uddannelse, når man ser på overgangen fra ungdomsuddannelse under ét. Flere mænd fra eud og flere kvinder fra gymnasiale uddannelser.

INDIKATOR 10: 30-ÅRIGE MED EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Nordjylland oplever en positiv udvikling i andelen af 30-årige der tager en videregående uddannelse. Andelen i 2019 lå på omkring 42 pct., en stigning fra 36 pct. i 2010.

Der er meget store kommunale forskelle i de 30-åriges uddannelsesniveau. I Aalborg har over halvdelen en videregående uddannelse eller er i gang med en, mens der i flere andre kommuner kun er omkring en fjerdedel som har eller får videregående uddannelse.

INDIKATOR 8: MOBILITET I OVERGANGEN TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Andelen af nordjyder som vælger at studere i Nordjylland, er steget med godt 5 procentpoint siden 2011.

I 2019 blev knap 63 pct. af alle de nordjyder der startede på en videregående uddannelse, i deres hjemregion for at læse videre. Det er en lidt lavere andel end Midtjylland (67 pct.) og Hovedstaden (71 pct.).

Når nordjyderne søger væk fra Nordjylland for at læse, søger de primært mod Region Midtjylland.

INDIKATOR 11: VEJE TIL NATURVIDENSKABELIGE OG TEKNISKE UDDANNELSER

I 2019 er der i Region Nordjylland 39 pct. som har mindst ét STEM-fag på A-niveau på ungdomsuddannelserne. Den tilsvarende andel for landets øvrige regioner er 40 pct. Det største STEM-fag er matematik.

Der er stort set lige mange mænd og kvinder som har et STEM-fag på A-niveau når man ser på ungdomsuddannelserne i en helhed.

Af 7.600 tilgange til videregående uddannelser i regionen i 2019 var 31 pct. (over 2.400) til STEM-uddannelser.

De unges kvalifikationer fra grundskolen

Efter længere tids debat om adgangen til ungdomsuddannelserne i Folketinget blev det i henholdsvis 2014 og 2016 besluttet at indføre klare og skærpede adgangskrav til erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser. Detaljerne i adgangskravene er kommet på plads på baggrund af en række politiske forhandlinger og kompromiser – og efterfølgende præciseringer. Fra og med skoleåret 2019/20 betød det at hvis man som elev opfylder kravene i figur 1 så har man retskrav på optagelse til de respektive ungdomsuddannelser.

ADGANGSKRAV TIL UNGDOMSUDDANNELSER FRA 2019/20

Figur 1: Tabellen viser adgangskravene til de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne som gælder fra og med skoleåret 2019/20. Den politiske hensigt bag kravene er at de unge skal have vist et solidt fagligt niveau gennem deres standpunkts- og prøvekarakterer samt ved at blive vurderet parat til deres uddannelsesvalg af deres UU-vejleder for at opnå adgang til en ungdomsuddannelse. For at opnå adgang til en ungdomsuddannelse skal en elev have bestået grundskolens afgangsprøve. For at bestå afgangsprøven skal eleven have aflagt alle de lovbundne prøver, have aflagt prøver i de to udtræksfag og have fået mindst 2,0 i gennemsnit af alle prøvekaraktererne. De strengeste krav findes til de gymnasiale uddannelser: stx, hhx og htx. Adgang til hf er åben for alle som opfylder kravene til stx, hhx og htx, samt unge med lidt lavere standpunktskarakterer som enten har bekræftet deres faglige niveau ved afgangsprøverne i bundne fag, eller som har taget 10. klasse og klaret dansk- og matematikprøverne med mindst 2 i karakter. Adgang til eud og eux kræver enten at adgangskravene til de gymnasiale uddannelser er opfyldt, eller at den unge er vurderet parat og har prøvekarakterer i både dansk og matematik på mindst 2. Alternativt kan man også få adgang til en erhvervsuddannelse hvis man selv kommer med en uddannelsesaftale med en virksomhed som også gælder grundforløbet.

Kilde: LANGE Gruppen © på baggrund af information fra buvm.dk

Med adgangskravene til ungdomsuddannelserne stilles typisk tre krav til eleven:

- Eleven skal gennemføre og bestå afgangsprøven i 9. eller 10. klasse.
- Eleven skal gennem standpunktskarakterer og prøvekarakterer dokumentere at besidde et tilstrækkeligt fagligt niveau.
- Eleven skal af sin skole (ofte i

· samarbejde med en UU-vejleder) · blive vurderet uddannelsesparat til den ønskede ungdomsuddannelse.

· Det er en adgangskravmodel hvor de fagligt stærkeste elever er garanteret optagelse på baggrund af deres prøvekaraktergennemsnit. Elever med lavere karakterer kan opfylde adgangskravene hvis de også har gode standpunktskarak-

· terer og opnår en positiv uddannelsesparathedsvurdering fra deres vejleder.

· **Unge uden afgangsprøve**

· En mindre gruppe af de unge som forlader grundskolen, har ikke gennemført en fuld afgangsprøve og har derfor ikke de formelle kvalifikationer til at påbegynde hverken de gymnasiale uddannelser eller erhvervsuddannelserne. I Region

ELEVER MED ALLE FAGPRØVER/FOR FÅ FAGPRØVER/INGEN FAGPRØVER

Region	2009/10	2014/15	2018/19
Hovedstaden	91/4/5	91/3/6	93/3/5
Midtjylland	91/3/6	91/3/6	92/3/5
Nordjylland	91/3/5	92/3/5	90/3/6
Sjælland	90/3/7	90/3/7	90/4/6
Syddanmark	90/4/6	92/3/5	92/3/5
Hele landet	90/3/7	90/3/7	91/3/6

Figur 2: Tabellen viser procentdelene af afgangselever i årene 2010, 2015 og 2019 som har gennemført alle påkrævede fagprøver i grundskolens afgangsprøve, samt procentdelene som enten har gennemført for få fagprøver eller slet ingen fagprøver. Med kun mindre variationer i andelene fra år til år er fordelingen af andelene tæt på at være ens i de fem regioner. Tallene i hver celle summer ikke til 100 pct. pga. afrundinger.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Nordjylland drejer det sig om ca. en tiendedel af en afgangsårgang. Ud af denne gruppe er ca. en tredjedel udeblevet fra mindst én af de obligatoriske fagprøver, mens to tredjedele slet ikke er gået til afgangsprøve.

Det er vigtigt at holde sig for øje at den sidste gruppe også omfatter de elever som kommer fra skoler der er prøvefritaget – eksempelvis frie grundskoler.

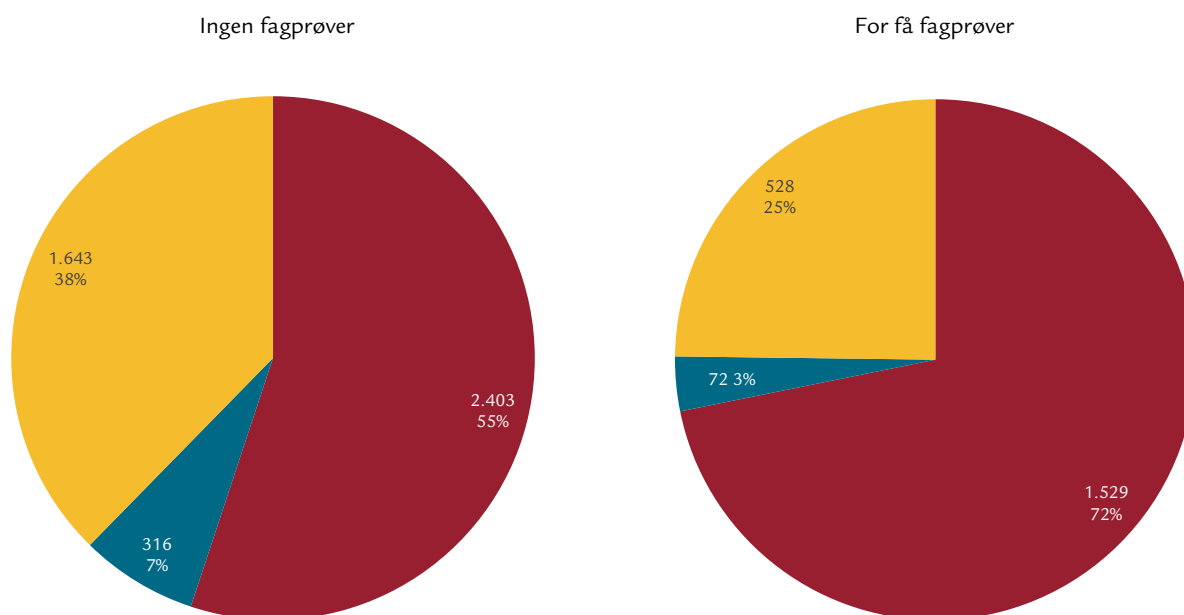
Hos eleverne med afgangsprøve bidrager almindelige folkeskoler samt fri- og privatskoler med tilsammen 97 pct. af eleverne, mens kun ganske få kommer fra specialskoler og prøvefritagne skoler.

Hos eleverne som i Nordjylland i 2019 mangler én eller flere afgangsprøver, kommer 25 pct. fra specialskoler, og 3 pct. fra prøvefritagne skoler, mens 72 pct. kommer fra almindelige skoler. Blandt

eleverne helt uden afgangsprøver kommer 38 pct. fra specialskoler, og 7 pct. fra prøvefritagne skoler. 55 pct. kommer fra almindelige skoler.

ELEVER MED FOR FÅ FAGPRØVER/INGEN FAGPRØVER

■ Skole med afgangsprøve ■ Prøvefritaget skole ■ Specialskole m.v.

Figur 3: Figuren viser fordelingen af afgivende skoler for elever fra Nordjylland som i 2019 har gennemført for få fagprøver eller slet ingen fagprøver.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Unge med afgangsprøve

Blandt de ca. 90 pct. af afgangseleverne som gennemfører grundskolens afgangsprøve, har ca. 95 pct. et fagligt niveau som kvalificerer dem til en erhvervsuddannelse. Dette niveau ligger både relativt stabilt over årene og varierer meget lidt mellem landets fem regioner.

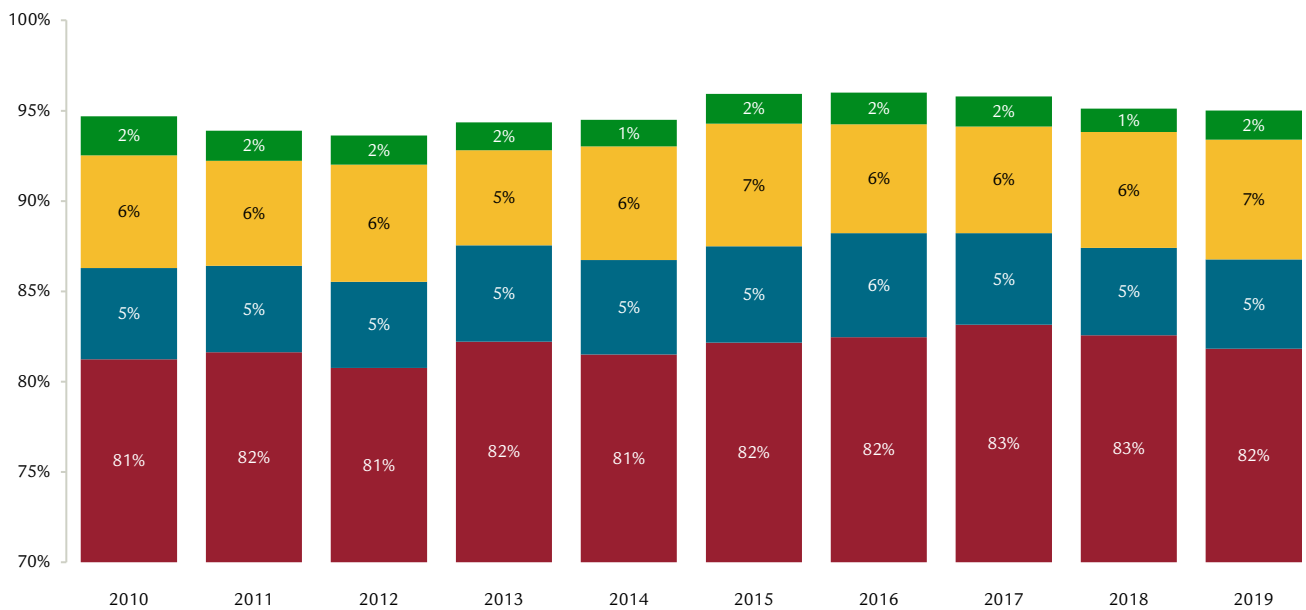
Billedet bliver imidlertid mere nuanceret når man dykker ned i tallene. Andelen som opfylder adgangskravene til stx, hhx og htx i Region Nordjylland, er eksempelvis ca. 3 procentpoint lavere end i resten af landet. Den tendens ses over en årrække siden 2015. Gennemsnittet trækkes især op af afgangseleverne i og

omkring de største byer. Til gengæld er der en større gruppe af nordjyske unge som opfylder de lidt mindre strikse karakterkrav til hf og erhvervsuddannelserne. Andelen af afgangselever med afgangseksamen som har for lave karakterer til at kvalificere sig til en ungdoms-

OPFYLDELSE AF FAGLIGE KRAV TIL UNGDOMSUDDANNELSER I NORDJYLLAND

■ Stx+hhx+htx ■ Hf (10. Klasse)
 ■ Hf ■ Eud+eux

Region Nordjylland

uddannelse, var 5 pct. i både Region Nordjylland og i resten af landet i 2019.

Unge som ikke har dokumenteret et tilstrækkeligt fagligt niveau

Sammenlægges de 5 pct. med utilstrækkelige faglige kvalifikationer fra afgangseksamenen med de 10 pct. som forlader grundskolen uden at tage fuld afgangseksamen, når vi frem til en gruppe på knap 15 pct. af ungdomsårgangen.

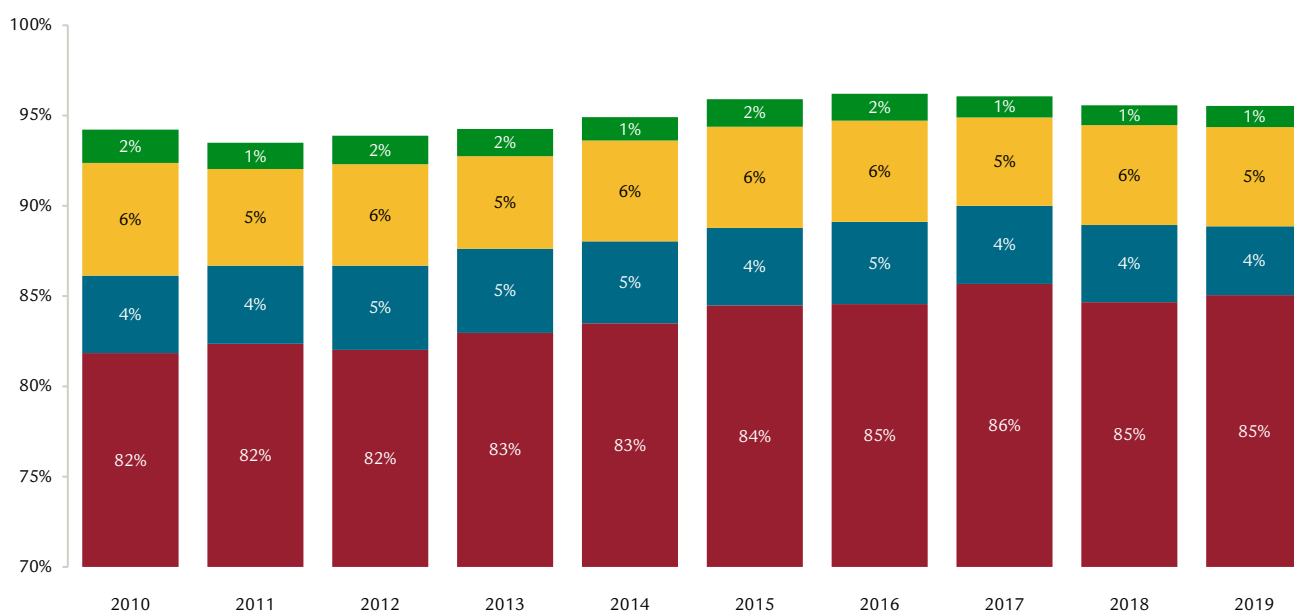
Eleverne i denne gruppe har ikke formelt dokumenteret at have tilstrækkeligt fagligt niveau til hverken de gymnasiale uddannelser eller erhvervsuddannelserne.

De unge i denne gruppe som alligevel kommer videre i uddannelsessystemet, finder typisk en vej gennem optagel-

OPFYDELSE AF FAGLIGE KRAV TIL UNGDOMSUDDANNELSER I DE ØVRIGE REGIONER

Stx+hhx+htx Hf (10. Klasse)
 Hf Eud+eux

Øvrige regioner

Figur 4: Figurene viser andelen af afgangselever med afgangsprøve i Nordjylland og i landets øvrige regioner som i perioden fra sommeren 2010 til sommeren 2019 opfylder optagelseskraevne (gældende fra skoleåret 2018/19) til hhv. stx/hhx/htx, til hf og til eud/eux. Der ses samme overordnede udvikling i andelen som kvalificerer sig til erhvervsuddannelserne, over tid i Nordjylland og i resten af landet, men også en niveauforskel i andelen som har tilstrækkeligt fagligt niveau til de gymnasiale uddannelser.

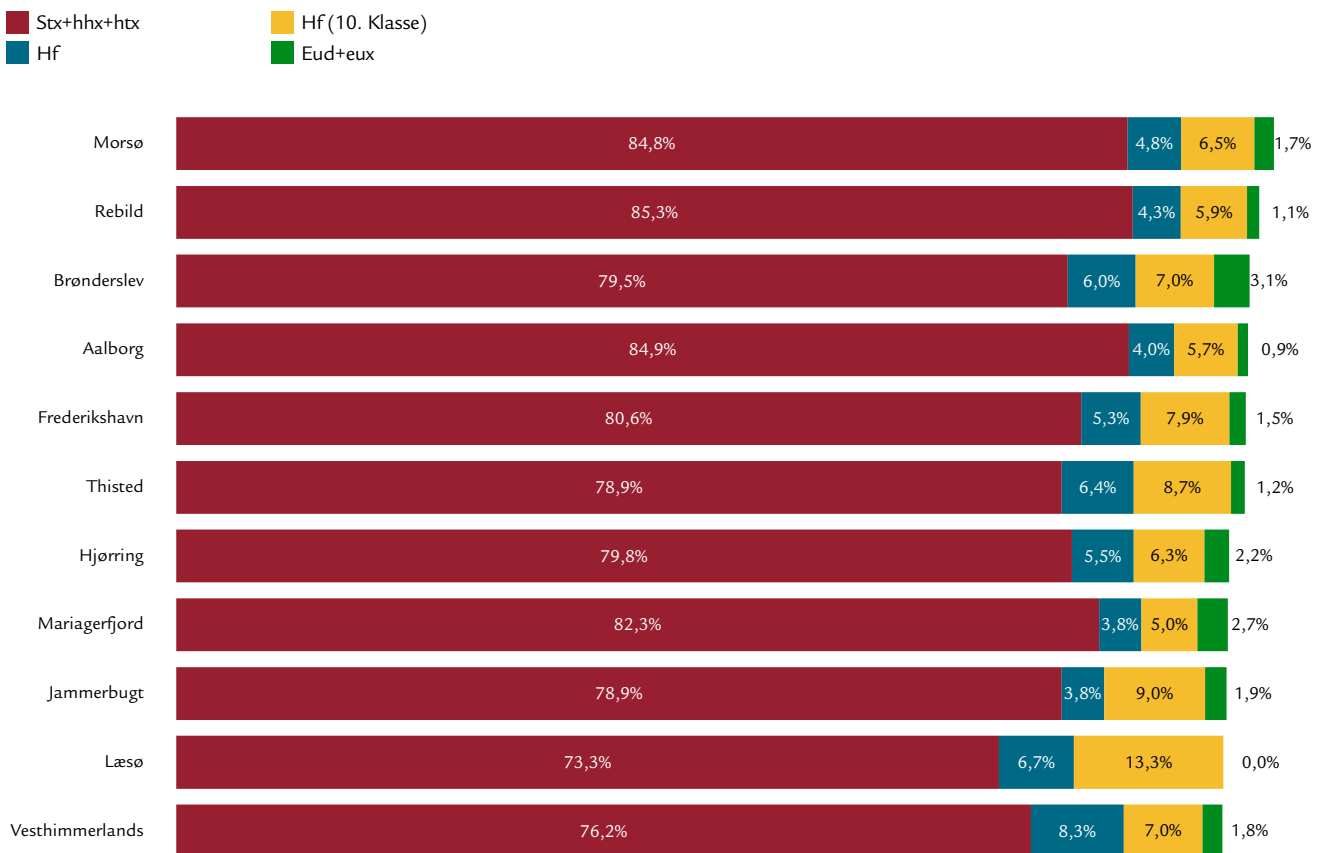
Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

sesprøver og dispensationsaftaler med uddannelsesinstitutioner, praktikaftaler med håndværksmestre, maritime uddannelser m.fl. som har alternative optagelseskrav og forberedende grunduddannelse (fgu). Derudover findes også særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser (stu) for unge med særlige behov.

Der er mange veje til en ungdomsuddannelse, også selvom man ikke har det krævede faglige niveau fra grundskolen. Men det er vigtigt at notere sig at det er blandt gruppen af elever i Nordjylland med utilstrækkelige faglige kompetencer at man ofte finder dem som er i risiko for slet ikke at starte på en uddannelse efter

grundskolen. Vi kommer til at følge denne gruppe af elever mere indgående i flere af de kommende afsnit i Indblikket.

OPFYLDELSE AF FAGLIGE KRAV TIL UNGDOMSUDDANNELSER I NORDJYSKE KOMMUNER I 2019

Figur 5: Figureren viser andelen af afgangselever med afgangsprøve i de nordjyske kommuner som i sommeren 2019 opfylder optagelseskravene til stx/hhx/htx, til hf og til eud/eux.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Søgning af ungdomsuddannelse og uddannelsesparathed

Uddannelsesvalget i 9. klasse

For de fleste elever i 9. klasse står deres overvejelser om kommende uddannelsesvalg som noget helt centralt og en af de helt store beslutninger i et ungt liv. Og hvad vælger de så?

Ca. halvdelen af eleverne i 9. klasse i Region Nordjylland ønsker at gå i 10. klasse på kommunale 10.-klasses tilbud, på efterskoler eller på frie fagskoler. Andelen

der som ønsker 10. klasse, faldt i perioden 2011-2016, men er nu igen steget til samme niveau som i 2011. Denne andel er over alle årene et par procentpoint højere i Nordjylland end i resten af landet.

Den anden halvdel af eleverne i 9. klasse ønsker at forlade grundskolen direkte efter 9. klasse. Flertallet af dem ønsker at gå på en gymnasial uddannelse (36 pct. i 2020) eller en erhvervsuddannelse (11

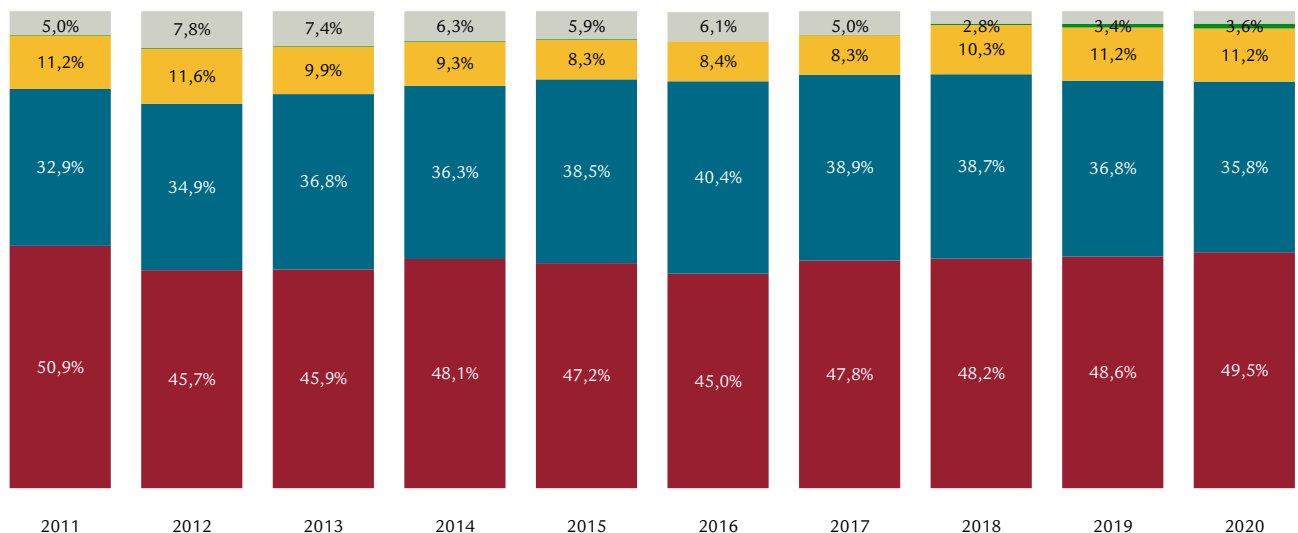
pct. i 2020).

Den forberedende grunduddannelse (fgu) blev etableret som et uddannelses tilbud i 2017. Den erstatter en række forberedende uddannelses tilbud, herunder produktionsskoler, almen og forberedende voksenuddannelse, ordblindeundervisning, kombineret ungdomsuddannelse og erhvervsgrunduddannelsen. Det var muligt at søge ind på fgu fra skoleåret

UDDANNELSESVALG I 9. KLASSE I NORDJYLLAND

■ 10 kl. mv. ■ Erhvervsuddannelser ■ Andet
■ Gymnasiale uddannelser ■ Fgu

Region Nordjylland

2018, og der var i 2020 ca. 1 pct. af eleverne som blev vejledt til netop denne type uddannelse.

Omkring 1 pct. af eleverne blev visiteret til særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (stu). Ca. 3 pct. af 9.-klasseeleverne i 2020 valgte at gøre noget andet. Andet-kategorien har i de forløbne år skiftet indhold, og hvor den før 2018 dækkede over såvel udlandsophold for

en række ressourcestærke unge som en række uddannelsesforberedende tilbud til sårbare unge, betyder introduktionen af fgu fra 2018 at andet-kategorien i dag primært dækker over elever som ønsker udlandsophold.

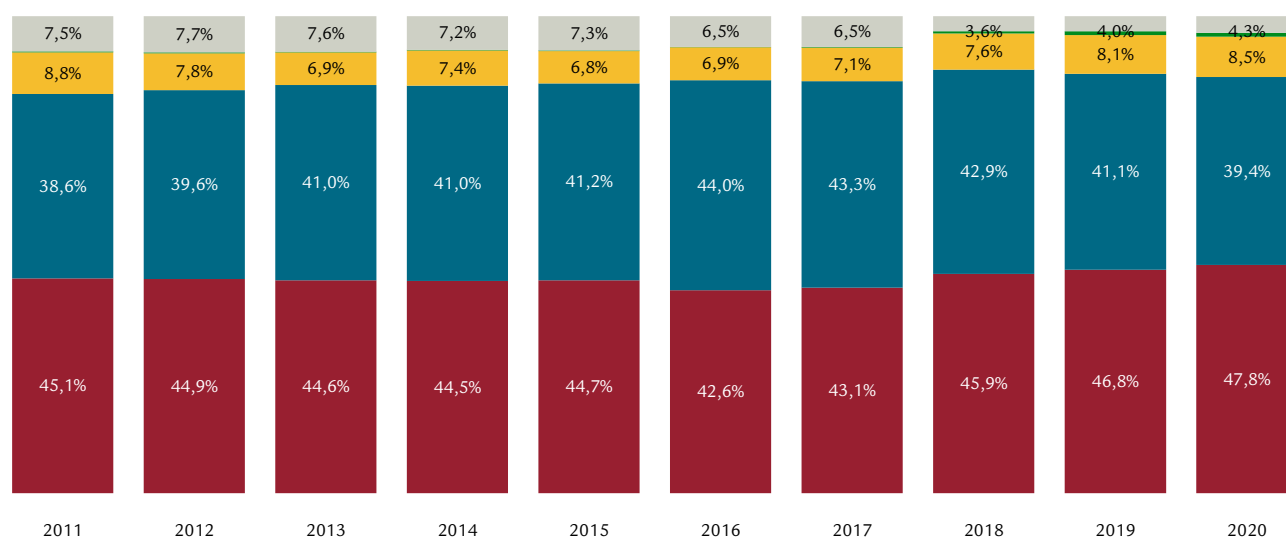
Søgning af gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser ved afgang fra grundskolen

De unges søgning til erhvervsuddannelserne har stor bevågenhed i Region Nordjylland såvel som et nationalt uddannelsespolitisk fokus. I Region Nordjylland har man skærpet ambitionen om at flere skal vælge en erhvervsuddannelse, til et mål om at 30 pct. af

UDDANNELSESVALG I 9. KLASSE I DE ØVRIGE REGIONER

10 kl. mv. Erhvervsuddannelser Andet
Gymnasiale uddannelser Fgu

Øvrige regioner

Figur 6: Figurene viser 1.-prioritetsvalget hos unge 9.-klasseelever i perioden 2011 til 2020. I 2020 var der i Region Nordjylland 50 pct. som ved uddannelsesvalget i marts måned havde ønsket 10. klasse i kommunalt 10.-klassetilbud, på efterskole eller frie fagskoler, 39 pct. havde ønsket at begynde direkte på en gymnasial uddannelse, og 9 pct. havde valgt erhvervsuddannelser. Den nye forberedende grunduddannelse (fgu) var der 1 pct. af årgangen som blev vejledt til, og under 1 pct. var blevet visiteret til særligt tilrettelagt uddannelse (stu). 3 pct. havde andre ønsker.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

hver afgangsårgang skal søge ind på en erhvervsuddannelse fra 2020. I den forbindelse er der opmærksomhed på hvorvidt etableringen af eux på en lang række erhvervsuddannelser har, eller vil få, en positiv indflydelse på de unges valg af erhvervsuddannelserne fremfor de klassiske studentereksaminer.

Mens Region Nordjyllands unge frem til 2012 faktisk imødekom det nationale

politiske mål om at 25 pct. skal vælge en erhvervsuddannelse efter endt grundskole, har der i perioden fra 2012 og frem til 2017 været et markant fald i andelen som søgte ind på erhvervsuddannelserne. I samme periode steg søgningen til de gymnasiale uddannelser tilsvarende.

I 2019 skete der et betydeligt tilvalg af erhvervsuddannelserne igen som dog mindskedes igen en smule i 2020. Dog

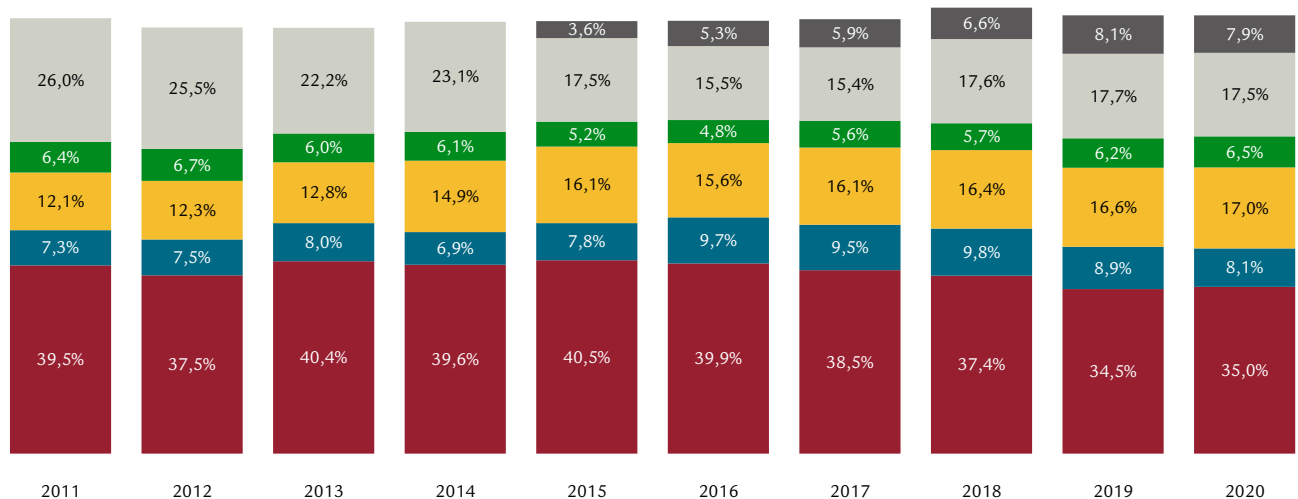
var der både i 2019 og i 2020 mere end 25 pct. som søgte erhvervsuddannelser, mens 67-68 pct. søgte gymnasiale uddannelser. Niveaulet på mere end 25 pct. som søger erhvervsuddannelser, er en væsentlig stigning siden 2016 hvor under 21 pct. søgte uddannelserne.

Regionen ligger i 2020 små 5 procentpoint fra den ambitiøse 30-pct.-målsætning. Samlet set har 93 pct. af de nordjy-

SØGNING AF GYMNASIALE UDDANNELSER OG ERHVERVSUDDANNELSER I NORDJYLLAND

Stx Hhx Eud
Htx Hf Eux

Region Nordjylland

ske afgangselever søgt ind på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser.

Udviklingen i søgningen til erhvervsuddannelserne i resten af landet har heller ikke levet op til de politiske mål da der i 2020 kun var ca. 20 pct. af de unge der valgte en erhvervsuddannelse ved søgefristen i marts måned. Niveauet i 2020 repræsenterer en stigning på et procentpoint siden 2016 hvor søgningen

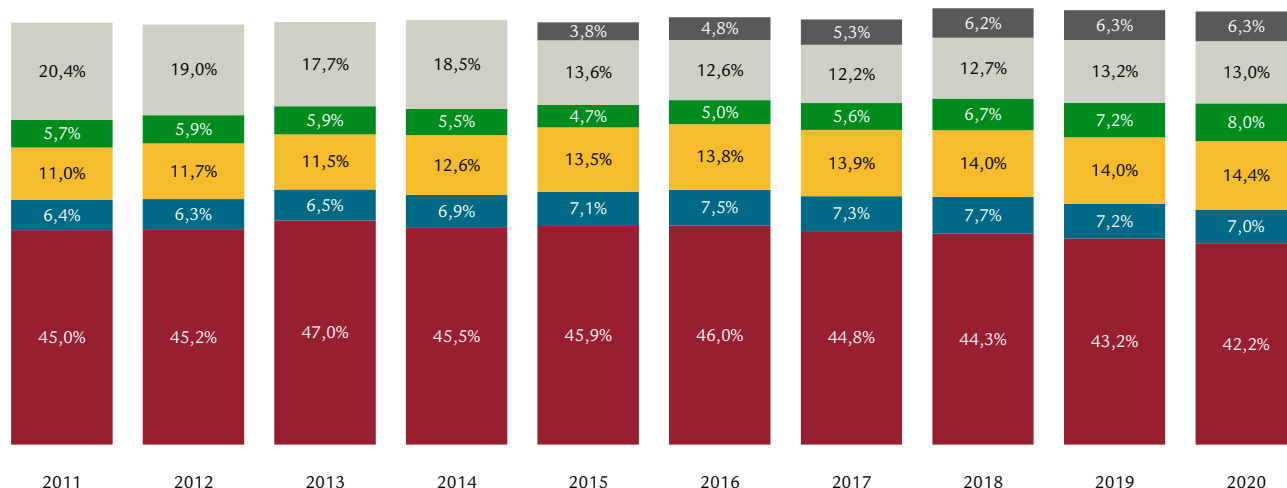
til erhvervsuddannelserne var mindst. Udviklingen kan ikke betragtes som værende helt som ønsket da der i mere end 10 år er blevet lavet store nationale såvel som mindre regionale og lokale indsatser for at fremme søgningen til erhvervsuddannelserne. Indsatser som ikke lader til at have flyttet udviklingen markant. Det kunne indførelsen af kombinationen af en studentereksamen og en erhvervsud-

dannelse derimod. Især de seneste år er der sket en udvikling i søgningen til erhvervsuddannelsernes fordel. Nationalt, og især i Region Nordjylland, markerer udviklingen i 2019 og 2020 et skifte væk fra en mangeårig tendens til at der hvert år var flere som søgte de gymnasiale uddannelser på bekostning af erhvervsuddannelserne. Med uændrede søgemønstre nu to år i træk er

SØGNING AF GYMNASIALE UDDANNELSER OG ERHVERVSUDDANNELSER I DE ØVRIGE REGIONER

Øvrige regioner

Figur 7: Figurene viser 1.-prioritetsvalget hos unge 9.- og 10.-klasselever der har valgt at forlade grundskolen, fordelt på de fire gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser med og uden eux. Figuren viser at 25 pct. af de nordjyske unge i 2020 søger direkte videre på en erhvervsuddannelse, fordelt på 17 pct. på de almindelige erhvervsuddannelser og 8 pct. med eux, mens 70 pct. søger ind på gymnasiale uddannelser, fordelt på 35 pct. stx, 8 pct. htx, 17 pct. hhx, og 7 pct. hf. Hertil kommer ca. 1 pct. som søger ind på lb og 2-årig stx. I alt 93 pct. søger gymnasiale uddannelser eller erhvervsuddannelser. De resterende 7 pct. har søgt fgu eller stu, har planlagt udlandsophold eller lignende. For resten af landet er de tilsvarende andele 19 pct. til erhvervsuddannelserne, 72 pct. til de gymnasiale uddannelser og ca. 6 pct. til særlige forløb og uddannelsesophold m.v.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

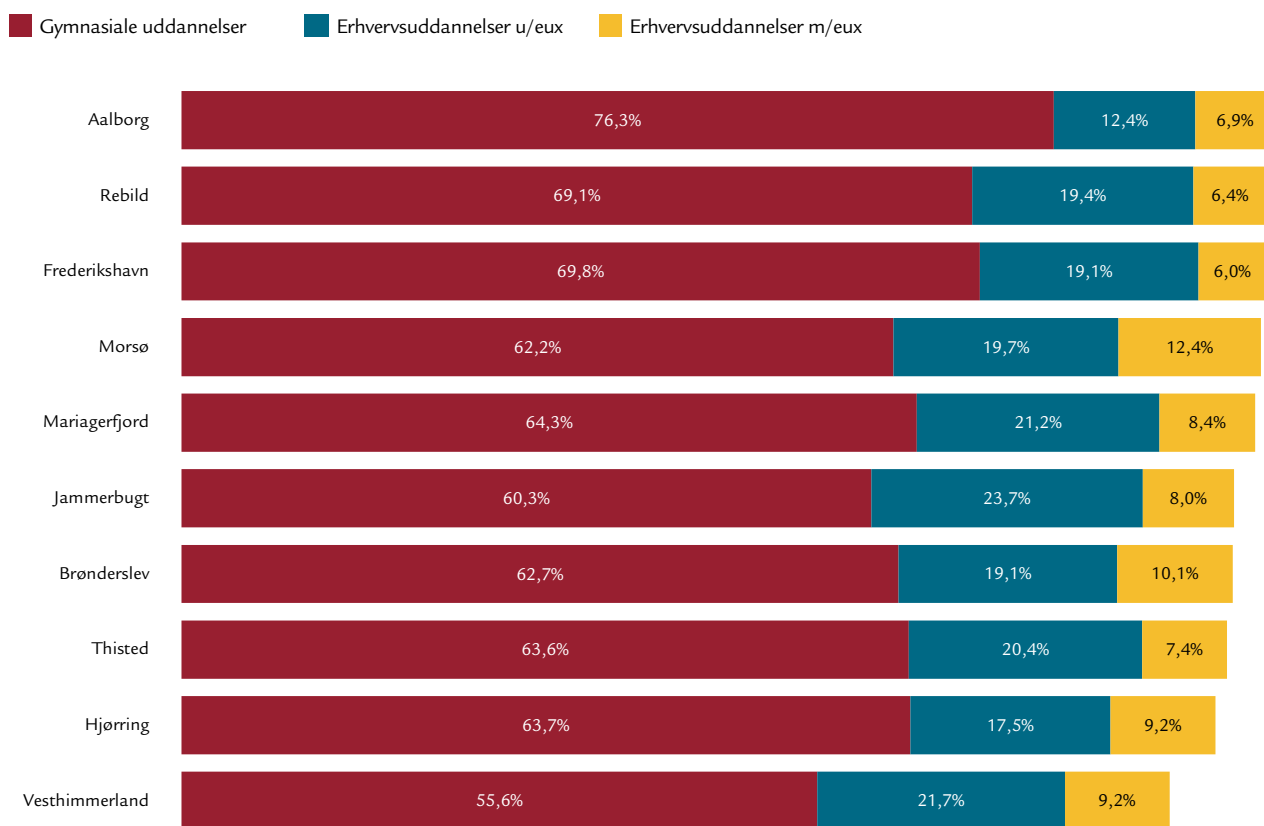
der måske tale om et nyt normalniveau hvor ca. to tredjedele af hver afgangsårgang søger gymnasiet, og ca. en fjerdedel søger erhvervsuddannelserne.

Den positive søgeudvikling til erhvervsuddannelserne hænger givetvis sammen med introduktionen af muligheden for at opnå en gymnasial adgangsgivende

eksamen gennem eux på erhvervsuddannelserne. Denne uddannelsesmulighed blev indført fra 2015 og har efterhånden fundet sine ben som en etableret og velkendt uddannelsestype. I såvel Region Nordjylland som i resten af landet udgjorde eux i både 2019 og 2020 over 30 pct. af erhvervsuddannelsesansøgnin-

gerne, og faktisk svarer hele stigningen til erhvervsuddannelserne netop til antallet af ansøgere til eux. Næsten 8 pct. af alle afgangselever i Region Nordjylland søgte i 2020 eux, mens den tilsvarende andel i resten af landet var 6 pct.

KOMMUNAL VARIATION I TIDLIG SØGNING AF UNGDOMSUDDANNELSE I 2020

Figur 8: Figuren viser søgefordelingen for 2020 hos elever der forlod grundskolen, i hver af de nordjyske kommuner. Figuren sætter fokus på at der er meget væsentlige forskelle mellem hvordan unge fra de nordjyske kommuner vælger uddannelse, og italesætter dermed også behovet for en nuanceret tilgang til diskussionen om uddannelsesvalg – også på tværs af den nordjyske region. Fordelingen for Læsø er af diskretioneringshensyn ikke medtaget.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

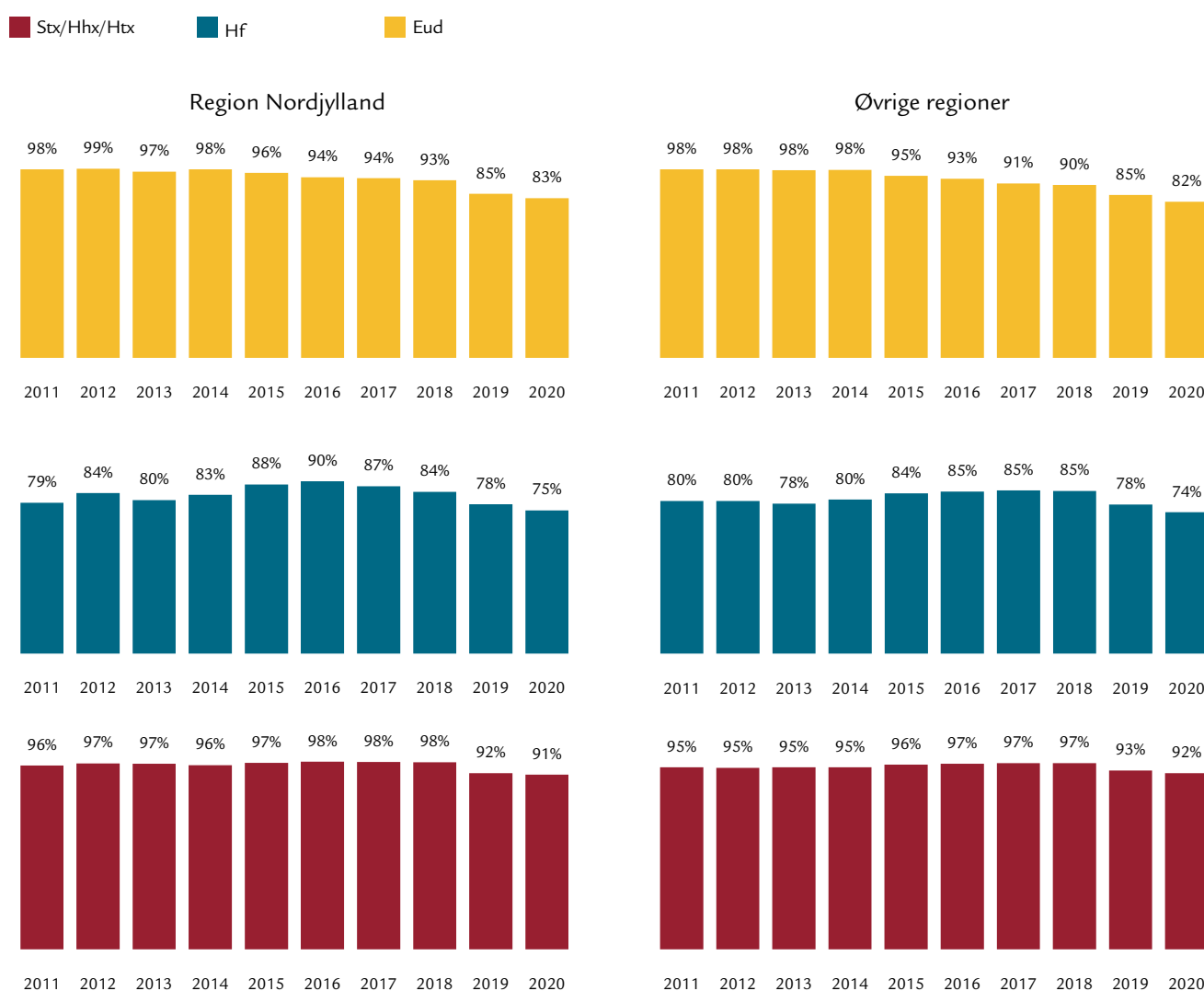
Uddannelsesparathedsvurderinger hos ansøgere til gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser

Alle skoler er i dag forpligtede til at parathedsvurdere eleverne fra 8. klasse. Her foretages en generel vurdering af elevens personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger som tilsammen udmunder i en vurdering af hvilke typer af uddannelser eleven vurderes uddannelsesparat eller endnu ikke uddannelsesparat til. Hvis en elev vurderes til endnu ikke at være parat til den type uddannelse som eleven ønsker sig, sætter skolen og vejlederen

gang i en målrettet vejledningsindsats som har til formål at arbejde fokuseret på at eleven når at blive uddannelsesparat før grundskolen afsluttes. Også i 9. og 10. klasse skal skolerne vurdere elevernes uddannelsesparathed, men denne gang med et mere specifikt afsæt i elevens eget uddannelsesønske. Uddannelsesparathedsvurderingen i 9. og 10. klasse er kun relevant for elever som ønsker at gå videre til en erhvervsuddannelse eller til en af de fire typer af gymnasiale uddannelser efter grundskolen.

Uddannelsesparathedsvurderingen er en helhedsvurdering af om eleven har tilstrækkelige faglige såvel som personlige og sociale forudsætninger for at gennemføre den ungdomsuddannelse som eleven ønsker sig. Retningslinjerne og arbejdsgangene for hvordan disse vurderinger foretages, er blevet ændret flere gange i forbindelse med gymnasireformen. Det er enten skolen selv eller en tilknyttet vejleder fra Ungdommens Uddannelsesvejledning som forestår den endelige uddannelsesparathedsvurdering.

ANDEL SOM BLIVER VURDERET UDDANNELSESPARAT TIL GYMNASIALE UDDANNELSER OG ERHVERVSUDDANNELSER

Figur 9: Figuren viser hvor stor en andel af dem der har søgt hhv. erhvervsuddannelser, hf og stx/htx/hhx, som har opnået vurderingen “uddannelsesparat”. Efter den ny bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurderinger trådte i kraft ultimo 2017, bliver ansøgere til hf vurderet specifikt ift. hf, mens de tidligere blev vurderet ift. alle gymnasiale uddannelser. Figuren viser bemærkelsesværdige fald i andelen som bliver vurderet parate til erhvervsuddannelserne efter 2014 hvor der første gang indførtes adgangskrav til erhvervsuddannelserne, og igen efter 2018 hvor adgangskravene til erhvervsuddannelserne blev strammet. På samme måde sker der et fald i andelen der vurderes parat til de gymnasiale uddannelser, efter 2018 hvor adgangskravene for de gymnasiale uddannelser trådte i kraft. Nedgangen i andelen som vurderes at være uddannelsesparate til den respektive uddannelse, er markant både i Region Nordjylland og i resten af landet.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Uddannelsesparathedsvurderinger og opfyldelsen af faglige optagelseskrav til de gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser

Når vi kobler parathedsvurderingerne til de faglige kvalifikationer opgjort i Indikator 1, får vi et billede af hvordan parathedsvurderingerne hænger sammen med elevernes faglige niveau.

I og med at uddannelsesparathedsvurderingen er en helhedsvurdering af faglige, personlige og sociale forudsætninger, er det ikke forudsat at vurderingen og det faglige niveau som eleverne viser gennem afgangsprøven, skal følges helt ad. Alligevel bør udviklingen påkalde sig opmærksomhed, idet den sætter fokus på en stigende ubalance i udviklingen. Den viser en markant stigning, især 2018 til 2019, i andelen som får negativ parathedsvurdering, men opfylder de faglige krav til de ønskede uddannelser.

I 2018 var der i Region Nordjylland 5 pct. af ansøgerne til erhvervsuddannelserne som opfyldte karakterkravene, men som ikke var blevet vurderet uddannelsesparate. I 2019 var den andel vokset til 9 pct. For stx/hhx/htx var den tilsvarende andel i 2019 6 pct. og for hf 15 pct. Disse andele er begge ca. 5 procentpoint højere end i 2018 og udgør for stx/hhx/htx og erhvervsuddannelserne en fordobling

eller mere. Den samme udvikling ses for landets øvrige regioner hvor stigningen for hf-ansøgere dog er lidt større, mens den for stx/hhx/htx og erhvervsuddannelserne er lidt mindre fra 2018 til 2019.

Den markante stigning i gruppen af elever som modtager negativ uddannelsesparathedsvurdering, men som med afgangsprøven viser sig fagligt kvalificerede til deres ønskede uddannelse, er næppe udtryk for at eleverne er blevet mindre uddannelsesklare på de personlige og sociale fronter, og udviklingen må derfor tilskrives at parathedsvurderingerne i meget høj grad lægger sig op ad forventninger til elevernes faglige præstationer, samt at forventningerne til disse i mange tilfælde ikke stemmer overens med elevernes faktiske præstationer.

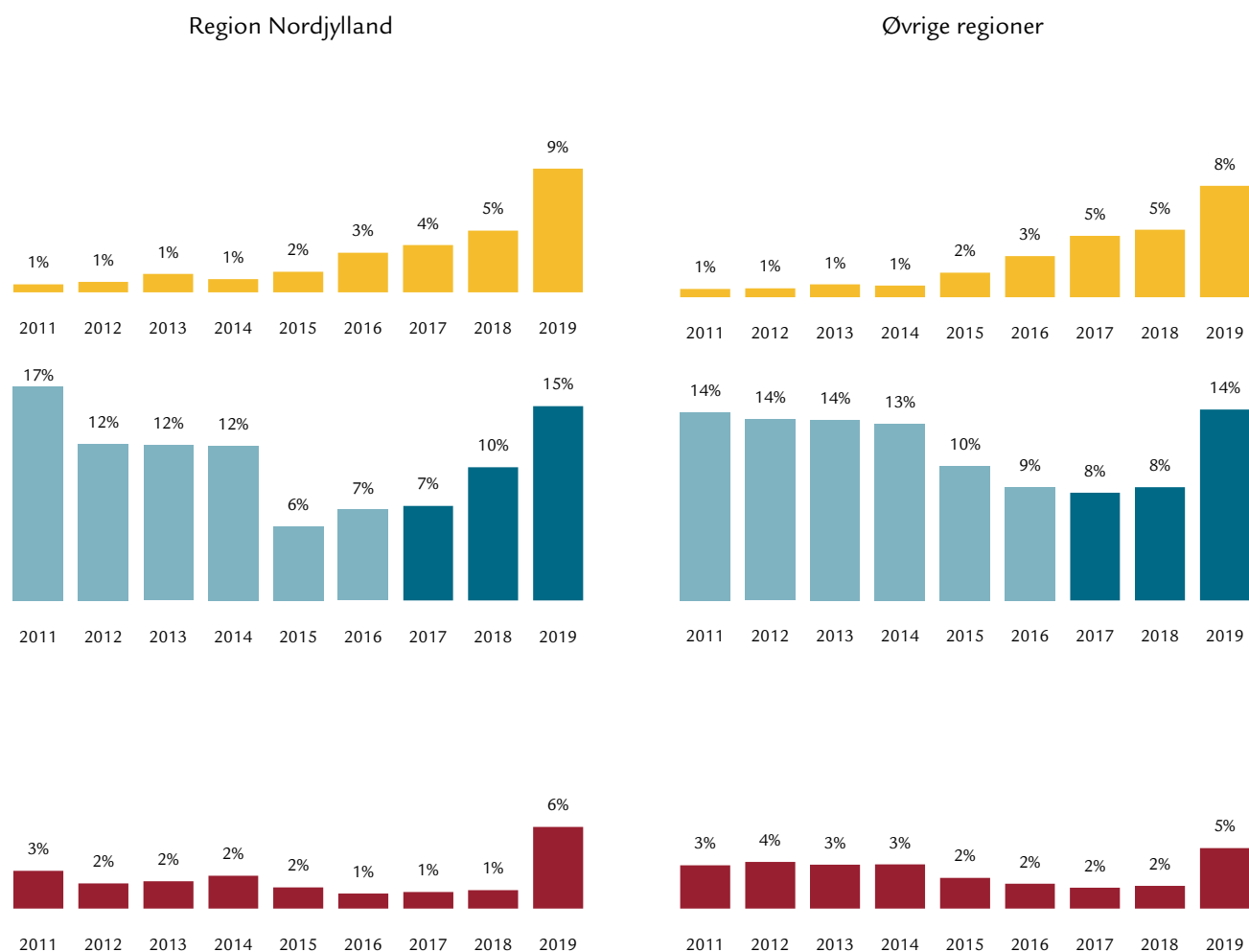
Vi har set at andelen som får negativ parathedsvurdering, bliver ved at stige fra 2019 til 2020. For 2020 kender vi ikke elevernes afgangseksamen, og det er derfor ikke muligt at vurdere om de opfylder de faglige krav til de ønskede uddannelser. Men med samme argument som ovenfor (at de unge alt andet lige næppe er blevet mindre dygtige siden 2019) må det påregnes at gruppen af fagligt kvalificerede elever som har fået negative parathedsvurderinger i 2020, igen vil stige med et par procentpoint.

Idet det er hos hf-ansøgere at den største stigning i negative parathedsvurderinger findes, forstørres alvorligheden af at det især er hf-ansøgenes faglige kvalifikationer som synes at være undervurderede i parathedsvurderingerne.

Dette sætter spot på at der kan være stigende udfordringer forbundet med den måde som uddannelsesparathedsvurderingerne foretages på i forhold til elevernes faglige niveau. Problemstillingen er imidlertid ikke ny. Ungdomsuddannelsesinstitutioner har i årevis omstødt et højt antal uddannelsesparathedsvurderinger efter personlige samtaler med ansøgere som vælger at søge ind på ungdomsuddannelse på trods af negative vejledervurderinger.

NEGATIVE PARATHEDSVURDERINGER HOS ANSØGERE TIL UNGDOMSUDDANNELSER SOM OPFYLDER DE FAGLIGE KRAV

Stx/Hhx/Htx Hf Eud

Figur 10: Figuren viser andelen af negativt parathedsvurderede blandt ansøgerne til de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne som ved standpunktskarakterer og afgangsprøvekarakterer præsterede et fagligt niveau svarende til adgangskravene gældende fra skoleåret 2019/20. Figuren viser at der er sket et væsentligt skifte i andelen som modtager negative parathedsvurderinger trods at de efterfølgende ved afgangsprøven viser tilstrækkeligt fagligt niveau. Særlige uddannelsesparathedsvurderinger blev indført for hf i 2016 med effekt fra 2017. Derfor angiver de lyse andele fra perioden frem til og med 2016 negative parathedsvurderinger baseret på en general vurdering for alle der ønskede gymnasiale uddannelser.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Frafald fra ungdomsuddannelser

I denne indikator dykker vi ned i frafaldet på ungdomsuddannelserne. Ser man på de gymnasiale ungdomsuddannelser, viser tallene at Region Nordjylland med knap 18 pct. frafald har den laveste frafaldsprocent på de gymnasiale ungdomsuddannelser sammenlignet med de øvrige danske regioner.

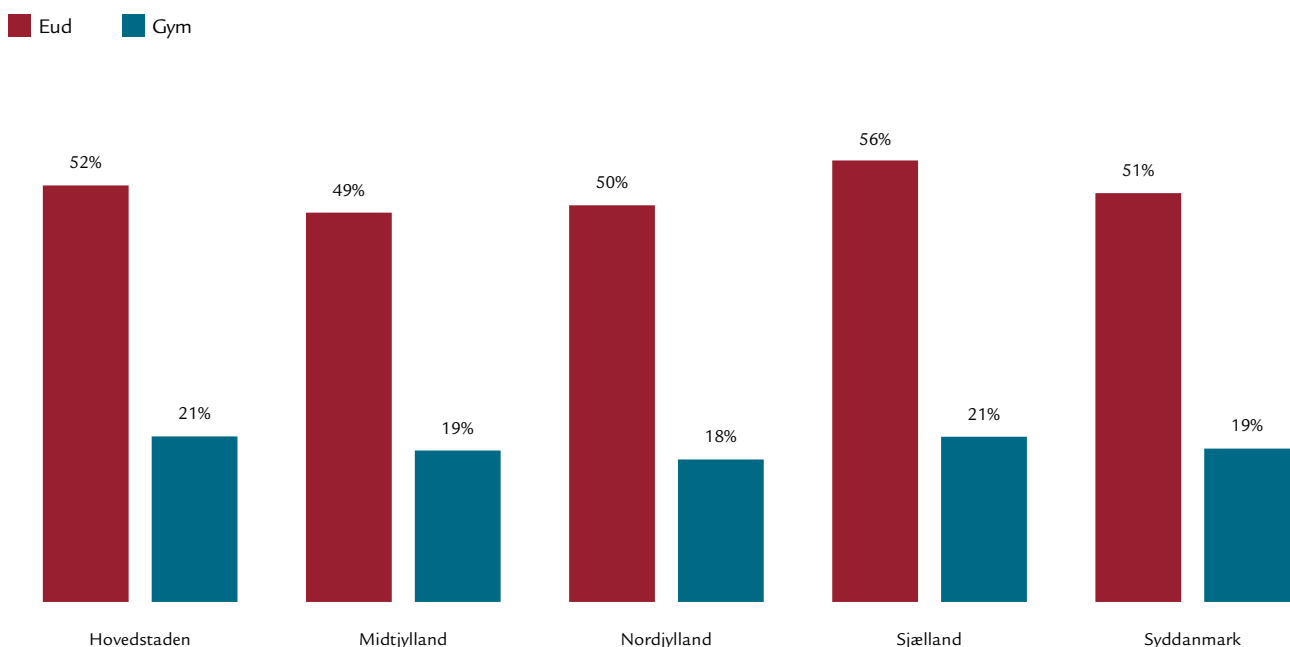
Ser man på erhvervsuddannelserne, ligger Region Nordjylland – sammen med

Region Midtjylland – ligeledes i bund med hensyn til frafald når der sammenlignes med de øvrige regioner.

Frafaldet er dog samlet set ca. 50 pct. på erhvervsuddannelserne. Udviklingen i frafaldet har været stabilt i en årrække omend marginalt lavere end forrige opgørelse (Uddannelsesindblik 2018).

Sammenligner man ungdomsuddannelserne i henholdsvis de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, er der markante forskelle på frafaldsmønstrene for de to typer af uddannelser og ligeledes store kønsmæssige forskelle. Generelt er der et væsentlig højere frafald på de erhvervsfaglige uddannelser end på de gymnasiale uddannelser. Det gælder for hele landet. Frafaldet er også væsent-

FRAFALD PÅ GYMNASIALE OG ERHVERVSFAGLIGE UDDANNELSER INDEN FOR 3 ÅR FORDELT PÅ REGIONER

Figur 11: Figuren viser andelen af tilgangene til hhv. gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser i 2014-2016 som er stoppet på deres uddannelse inden for tre år. For de gymnasiale uddannelser viser søjlediagrammet at frafaldet i Nordjylland er landets laveste med 18 pct. For de erhvervsfaglige uddannelser, der jo fylder relativt meget i Nordjylland, har regionen det næstlaveste frafald efter Region Midtjylland. Frafaldene på de erhvervsfaglige uddannelser er i alle regioner væsentlig højere end på de gymnasiale uddannelser hvor næsten halvdelen af alle nordjyder falder fra en erhvervsuddannelse inden for 3 år efter start.

Note: Omvalg inden for samme uddannelsesgruppe (stx, hf, hxx, htx og øvrige på de gymnasiale uddannelser og hovedområderne på erhvervsuddannelserne) regnes ikke som frafald, mens skift fra én uddannelsesgruppe til en anden regnes som frafald.

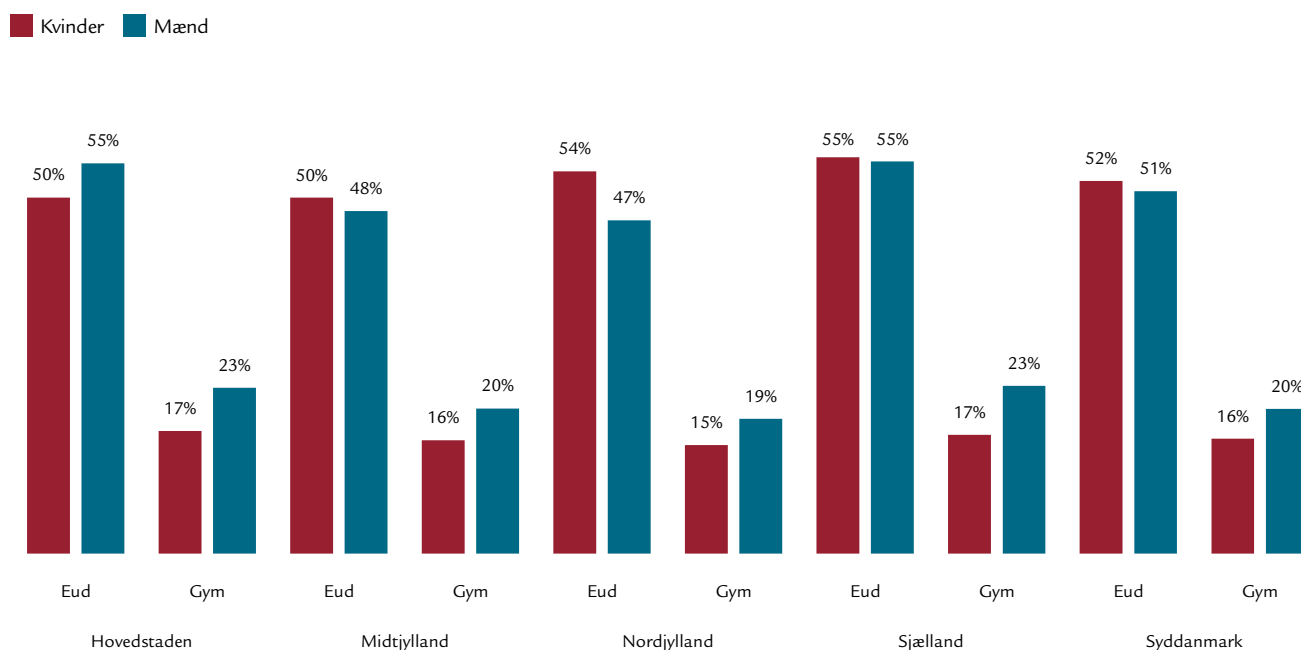
Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

lig højere for mænd end for kvinder på de fleste ungdomsuddannelser uanset type bortset fra enkelte erhvervsuddannelser som fx Fødevarer, jordbrug og oplevelser hvor andelen for mænd er 44,0 pct. mod 54,7 pct. for kvinder, og Teknologi, byggeri og transport hvor andelen er 36,5 pct. for mænd mod 47,8 pct. for kvinder. Også ubalancer mellem udbud og efterspørgsel på praktikpladser har negativ

betydning for frafaldet. Det er en kendt problematik at mange unge har svært ved at få en aftale om praktik fordi der mangler praktikpladser inden for deres uddannelsesområde. Det får mange til at droppe ud for enten at vælge et helt nyt erhvervsuddannelsesspor, vælge en anden type af ungdomsuddannelse eller for at gøre noget helt tredje.

Der er beregnet løbende frafaldsandel for 12 kvartaler efter studiestart på gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser. Trin- og delforløb (fx grund- og hovedforløb) opfattes her som dele af sammenhængende uddannelser. Omvalg af uddannelsestype regnes som frafald, mens institutionsomvalg inden for samme type uddannelse ikke regnes som frafald. Frafall henføres til den uddannelse som eleven har sin første tilgang til.

FRAFALD PÅ GYMNASIALE OG ERHVERVSFAGLIGE UDDANNELSER INDEN FOR 3 ÅR FORDELT PÅ KØN OG REGIONER

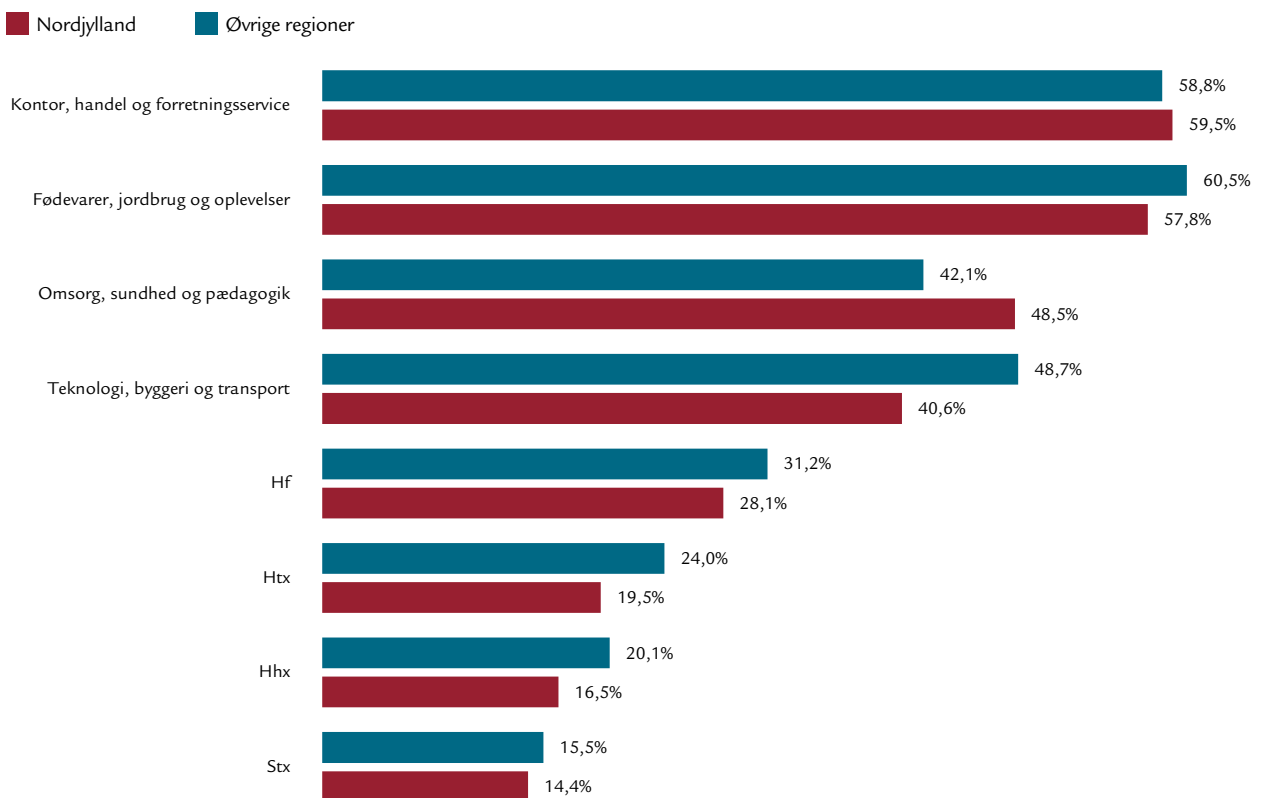
Figur 12: Figuren viser andelen af tilgangene til hhv. gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser i 2014-2016 som er frafaldet deres uddannelse inden for tre år. Diagrammerne viser at frafaldet på gymnasiale uddannelser er lavere hos kvinder (15 pct.) end hos mænd (19 pct.). På de erhvervsfaglige uddannelser er tendensen omvendt (47 pct. for mænd og 54 pct. for kvinder).

Note: Omvalg inden for samme uddannelsesgruppe (stx, hf, hhx og htx på de gymnasiale uddannelser og hovedområderne på erhvervsuddannelserne) regnes ikke som frafald, mens skift fra én uddannelsesgruppe til en anden regnes som frafald.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Det er samtidig værd at bemærke at Region Nordjylland er den region hvor flest unge påbegynder en ungdomsuddannelse efter grundskolen hvilket sætter frafaldsniveauet i yderligere perspektiv. Man kunne frygte at når flere påbegynder en ungdomsuddannelse umiddelbart efter grundskolen, så ville frafaldet stige tilsvarende. Det er ikke tilfældet i Nordjylland. Ser man på frafaldet på gymnasieuddannelserne fordelt på køn for Nordjylland, er frafaldet hos de mandlige gymnasieelever større end hos deres kvindelige kammerater, idet næsten 4 procentpoint flere mandlige gymnasieelever falder fra inden for 3 år. Det er dog værd at bemærke at Nordjylland har landets laveste frafaldsprocenter på de gymnasiale uddannelser for både mænd og kvinder med henholdsvis 19 og 15 pct.

FRAFALD FORDELT PÅ GYMNASIALE OG ERHVERVSFAGLIGE RETNINGER, 2014-2016

Figur 13: Figuren viser frafaldet fordelt på retning for de gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser for 2014-2016 for de personer som er startet på uddannelserne og som er faldet fra inden for tre år. Grafen viser at der er stor forskel på frafaldet for de enkelte gymnasiale uddannelser hvor stx er lavest, og hf har det højeste frafald for de gymnasiale uddannelser, næsten dobbelt så højt som stx. For de erhvervsfaglige uddannelser er frafaldet lavest for Teknologi, byggeri og transport hvor Nordjylland med 41 pct. er 8 procentpoint under gennemsnittet for de øvrige regioner. For omsorg, sundhed og pædagogik forholder det sig modsat hvor Nordjylland med 48 pct. ligger ca. 6 procentpoint over.

Note: Omvalg inden for samme uddannelsesgruppe (stx, hf, hhx og htx på de gymnasiale uddannelser og hovedområderne på erhvervsuddannelserne) regnes ikke som frafald, mens skift fra én uddannelsesgruppe til en anden regnes som frafald.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

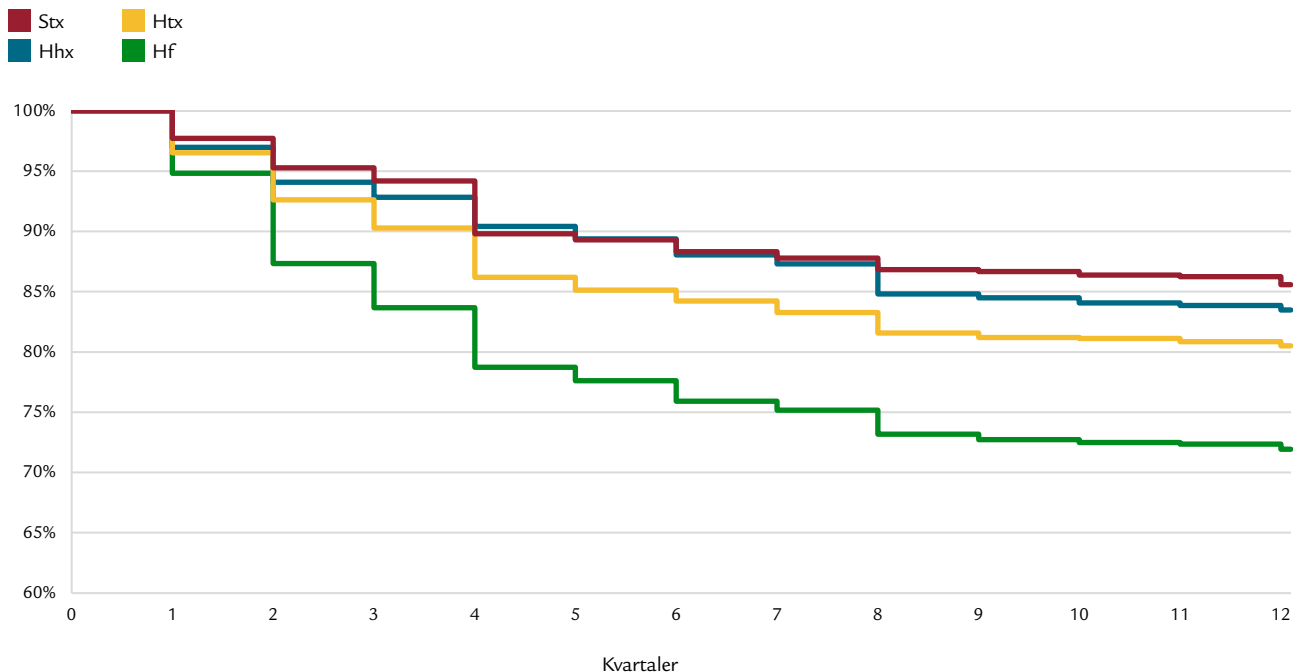

På de erhvervsfaglige uddannelser er frafaldet hos mændene omvendt mindre end hos kvinderne. Det er en tendens som går igen hos alle landets regioner med undtagelse af Hovedstaden. Region Nordjylland har landets laveste frafald for mænd med 46 pct. Omvendt er frafaldet for kvinder en smule højere med 54 pct. og er dermed det næsthøjeste blandt landets regioner.

Kønsvariationen påvirker dermed frafaldet på både de gymnasiale og de erhvervsfaglige uddannelser da kønnene i høj grad vælger forskellige uddannelser. Ved at følge hvor mange af de elever som starter på en ungdomsuddannelse, der er tilbage på uddannelserne 1 til 3 år efter tilgangen, tegner der sig forskellige frafaldstendenser for de respektive uddannelser. Frafaldet varierer meget på

de enkelte uddannelser både for Nordjylland og i de øvrige regioner. I Nordjylland ender stx-uddannelsen efter tre år kun med et frafald på 14 pct. Det svarer til at 86 pct. af alle dem som startede på stx, også fuldfører deres uddannelse. På hf er fuldførelsen noget lavere idet der kun er 72 pct. af eleverne som fuldfører. Ser vi samlet på de gymnasiale uddannelser med lavt frafald, viser der sig et fæl-

FASTHOLDELSE PÅ NORDJYSKE GYMNASIALE UDDANNELSER EFTER 0-3 ÅR FORDELT PÅ UDDANNELSESGRUPPER

les mønster hvor en lille andel frafalder uddannelsen i løbet af det første år. Helt omvendt har erhvervsuddannelserne det første år et højt frafald, især for Fødevarer, jordbrug og oplevelser, hvor afgang fra uddannelserne inden for det første år udgør næsten halvdelen af elevtilgangen.

Mens der generelt er en høj frafaldsprocent på de erhvervsfaglige hovedområder, er der særligt mange som frafalder på

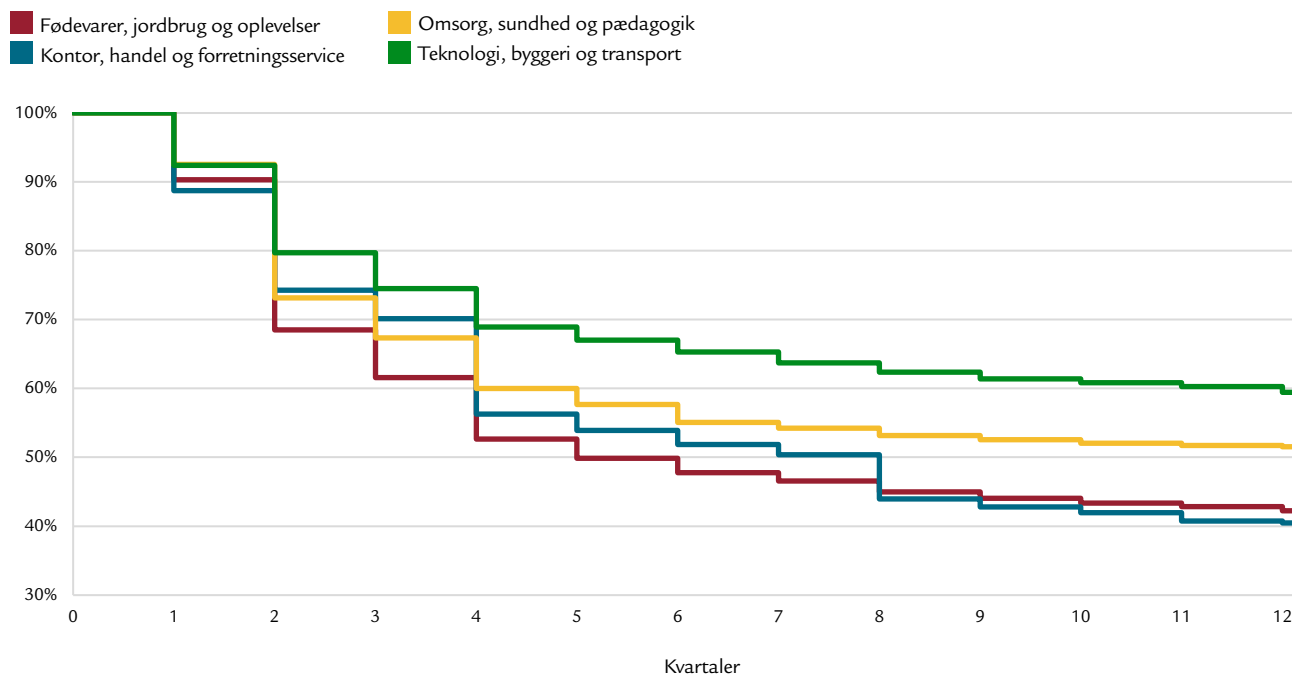
hovedområderne fødevarer, jordbrug og oplevelser samt kontor, handel og forretningservice.

Der kan med fordel sættes endnu mere fokus på uddannelsesstarten for unge på de erhvervsfaglige uddannelser. Denne anbefaling bygger på det faktum at der er relativt mange elever der frafalder kort tid efter de har påbegyndt en erhvervsuddannelse. Samtidig bør der fortsat arbejdes

for at sikre bedre vejledning i overgangen fra grundskole til erhvervsuddannelse samt sikre kontinuerlig vejledning som en del af arbejdet med at sikre et godt uddannelsesmiljø som fordrer fastholdelse af eleverne på erhvervsuddannelserne.

Årsager til frafald på erhvervsuddannelserne i forbindelse med overgangen fra grundforløb til hovedforløb beskrives nærmere i Indikator 4.

FASTHOLDELSE PÅ NORDJYSKE ERHVERVSFAGLIGE UDDANNELSER EFTER 0-3 ÅR FORDELT PÅ UDDANNELSESGRUPPER

Figur 14: Figurerne viser andelen af tilgangene til de gymnasiale og de erhvervsfaglige uddannelser i 2014-2016 som ikke er frafaldet uddannelsen 0-3 år efter påbegyndelse.

For de gymnasiale uddannelser viser grafen at fastholdelsen på uddannelsen er størst for stx, fulgt af hhx, htx og hf. For erhvervsuddannelserne viser grafen at fastholdelsen på uddannelsen er lavest for Fødevarer, jordbrug og oplevelser, fulgt af Kontor, handel og forretningservice, Teknologi, byggeri og transport, og Omsorg, sundhed og pædagogik.

Note: Omvalg inden for samme uddannelsesgruppe (hovedområderne på erhvervsuddannelserne, stx, hf, htx og hhx på de gymnasiale uddannelser) regnes ikke som frafald, mens skift fra én uddannelsesgruppe til en anden regnes som frafald.

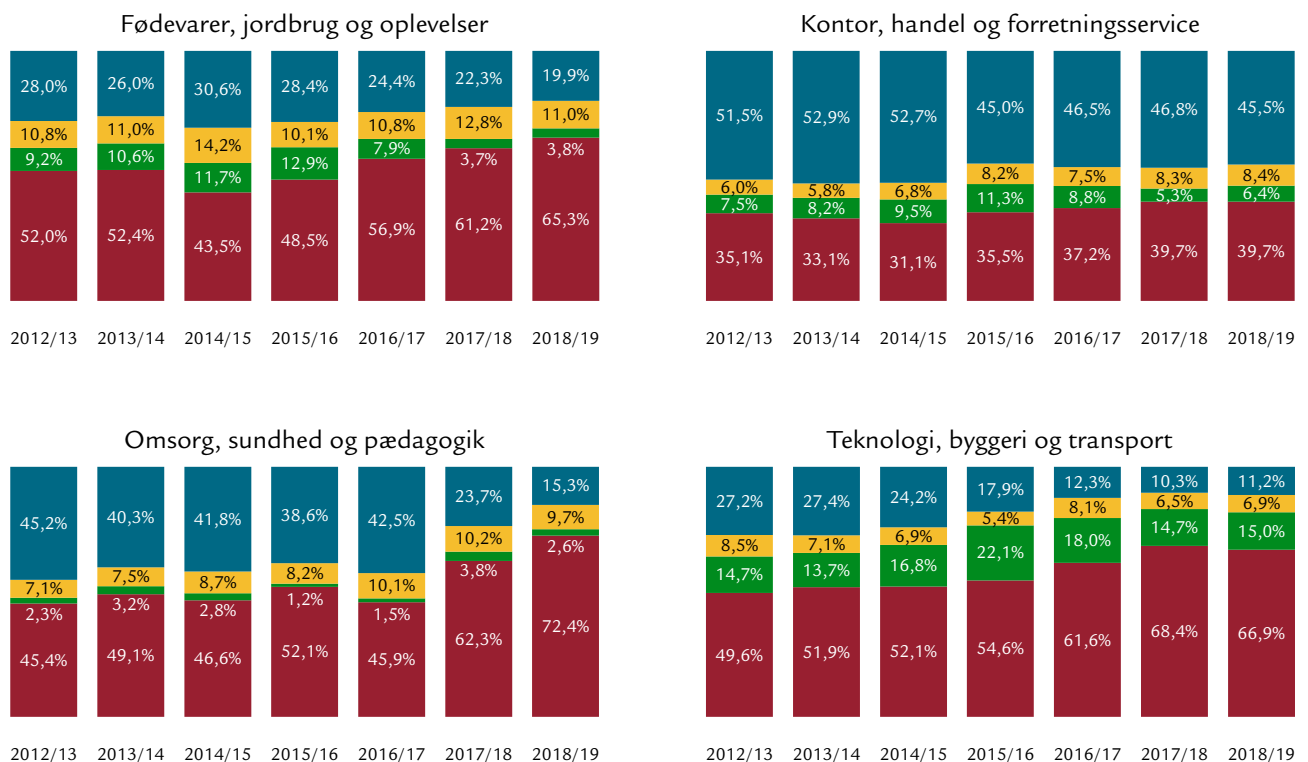
Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Praktikpladsstatus og praktikpladssøgende

Praktikpladsstatusen i Nordjylland er i virksomheds- eller skolepraktik. Her beskrives ved at opgøre andelen af elever der har haft en direkte overgang fra grundforløbet til hovedforløbet på deres igangværende uddannelsesforløb fordi de er i virksomheds- eller skolepraktik. Herudover opgøres antallet af elever som er praktikpladssøgende, men som af forskellige årsager ikke har fået en praktikaftale og dermed sidder fast mellem grund- og hovedforløb på erhvervsuddannelserne. Selvom det ikke er overraskende, er det værd at bemærke at der er en tæt sammenhæng imellem andelen af elever som ikke kommer videre efter grund-

AFTALESTATUS FOR NORDJYSKE UNGE 6 MÅNEDER EFTER AFSLUTTET GRUNDFORLØB FORDELT PÅ HOVEDOMRÅDE

■ Alm. aftale ■ Ingen aftale, men har haft
■ Ingen aftale ■ Skolepraktik

Figur 15: Figuren viser aftalestatus 6 måneder efter afsluttet grundforløb for nordjyske unge skoleårene 2012/13 til 2018/19. Figuren er opdelt på hovedområder. For nordjyske elever inden for Fødevarer, jordbrug og oplevelser er 65 pct. i virksomhedspraktik 6 måneder efter afslutning på grundforløbet, og 4 pct. er i skolepraktik. Inden for Kontor, handel og forretningsservice er 40 pct. i virksomhedspraktik, og 6 pct. er i skolepraktik, mens der inden for Omsorg, sundhed og pædagogik er 72 pct. i virksomhedspraktik, og 3 pct. i skolepraktik. Inden for Teknologi, byggeri og transport er 67 pct. i virksomhedspraktik, og 15 pct. i skolepraktik. Udviklingen viser at det inden for alle hovedområder har været nemmere at finde en praktikaftale eller indgå en aftale om skolepraktik i 2018/19 end i de foregående år. Især for elever på uddannelser inden for Omsorg, sundhed og pædagogik er mulighederne for at komme videre i uddannelsen efter grundforløbet forbedret i de senere år.

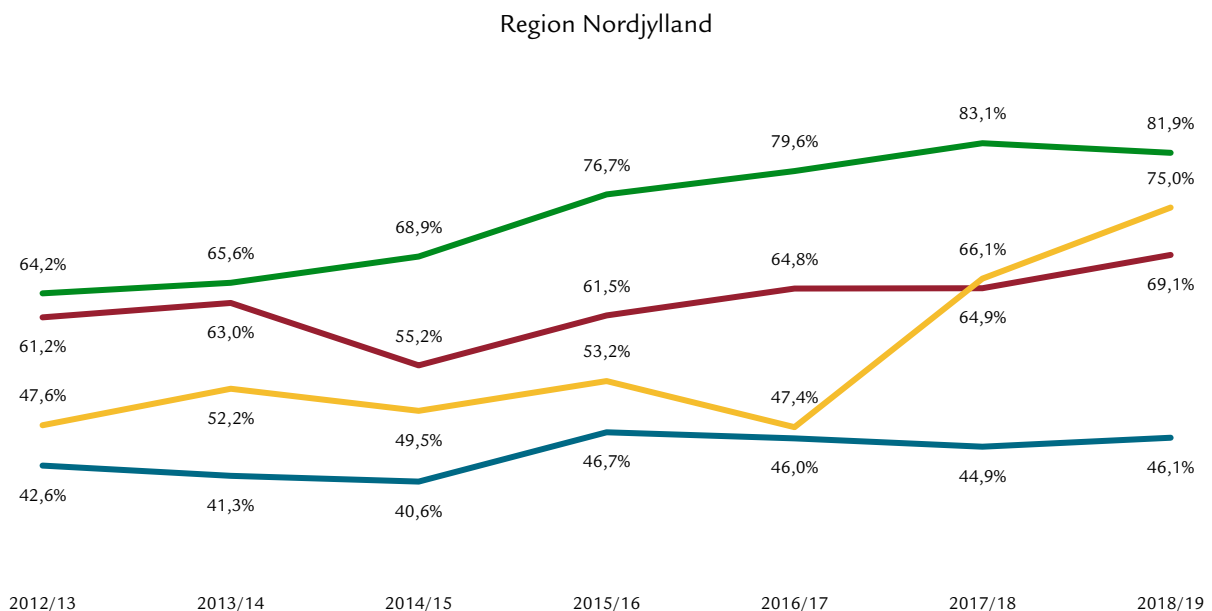
Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

forløb, og andelen som frafalder på : få lov til at fortsætte uddannelsen. På : uddannelsesforløb.
 erhvervsuddannelserne, hvilket er opgjort : uddannelser med skolepraktik har eleven : Udviklingen i praktikaftaler med virk-
 i Indikator 3. Hovedparten af frafaldet på : retskrav på at kunne afslutte uddannel- : somheder lader til at gå den helt rigtige
 erhvervsuddannelserne sker nemlig hver- : sen (men ikke nødvendigvis det ønskede : vej inden for alle fire hovedområder. For
 ken på selve grund- eller hovedforløbet, : speciale) som skolepraktikelev. : uddannelser inden for Fødevarer, jord-
 men i den svære overgang fra grundfor- : Praktikpladssituationen er i det hele : brug og oplevelser, inden for Omsorg,
 løb til hovedforløb hvor alle elever på : taget meget omdiskuteret og med god : sundhed og pædagogik og inden for
 uddannelser uden skolepraktik skal finde : grund da det for den enkelte elev er en : Teknologi, byggeri og transport er det i
 en praktikplads i en virksomhed for at : definerende faktor for et succesfuldt : 2018/19 næsten 3 ud af 4 elever som har

ANDEL MED AFTALE ELLER SKOLEPRAKTIK 6 MÅNEDER EFTER AFSLUTTET GRUNDFORLØB I NORDJYLLAND

■ Fødevarer, jordbrug og oplevelser ■ Omsorg, sundhed og pædagogik
 ■ Kontor, handel og forretningsservice ■ Teknologi, byggeri og transport

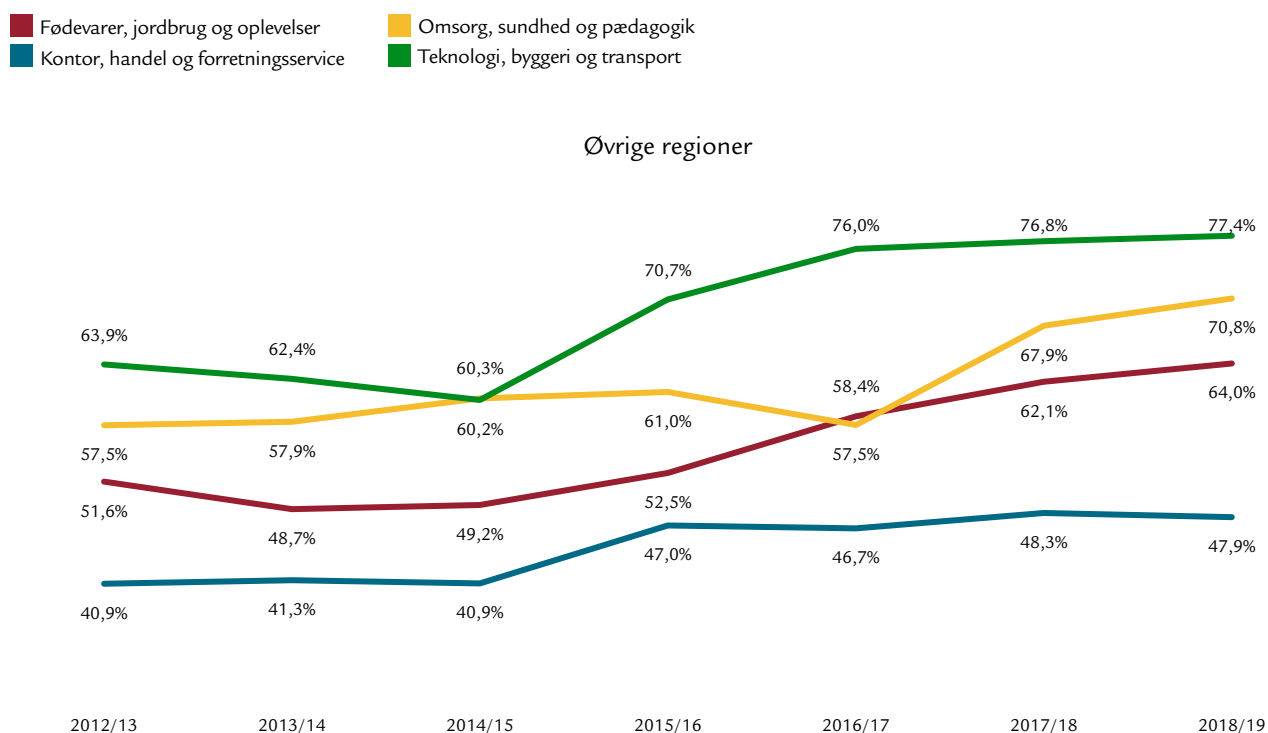
fået en aftale med en virksomhed 6 måneder efter grundforløbets gennemførelse. Anderledes svært ser det ud for eleverne på uddannelser inden for Kontor, handel og forretningsservice hvor kun 4 ud af 10 elever har en praktikplads efter 6 måneder.

I tillæg til de bagudrettede data som præsenteres i dette Indblik, må det

bemærkes at det ved rapportens afslutning stadig ikke står klart hvorledes den samlede effekt af COVID-19-situationen i Danmark bliver for erhvervslivet i Danmark. Faktum er at mange nordjyske og danske virksomheder generelt har været berørt i større eller mindre grad af den helt ekstraordinære situation som landet pludselig stod i. Det skal blive interessant

at følge hvilken påvirkning på praktikpladssituationen det får på sigt – i Nordjylland såvel som i resten af Danmark. Til at måle udviklingen i balancen mellem unge som har behov for en praktikaf-tale for at gennemføre et hovedforløb, og virksomhedernes udbud af praktikpladser, benyttes typisk antallet af praktikpladssøgende.

ANDEL MED AFTALE ELLER SKOLEPRAKTIK 6 MÅNEDER EFTER AFSLUTTET GRUNDFORLØB I DE ØVRIGE REGIONER

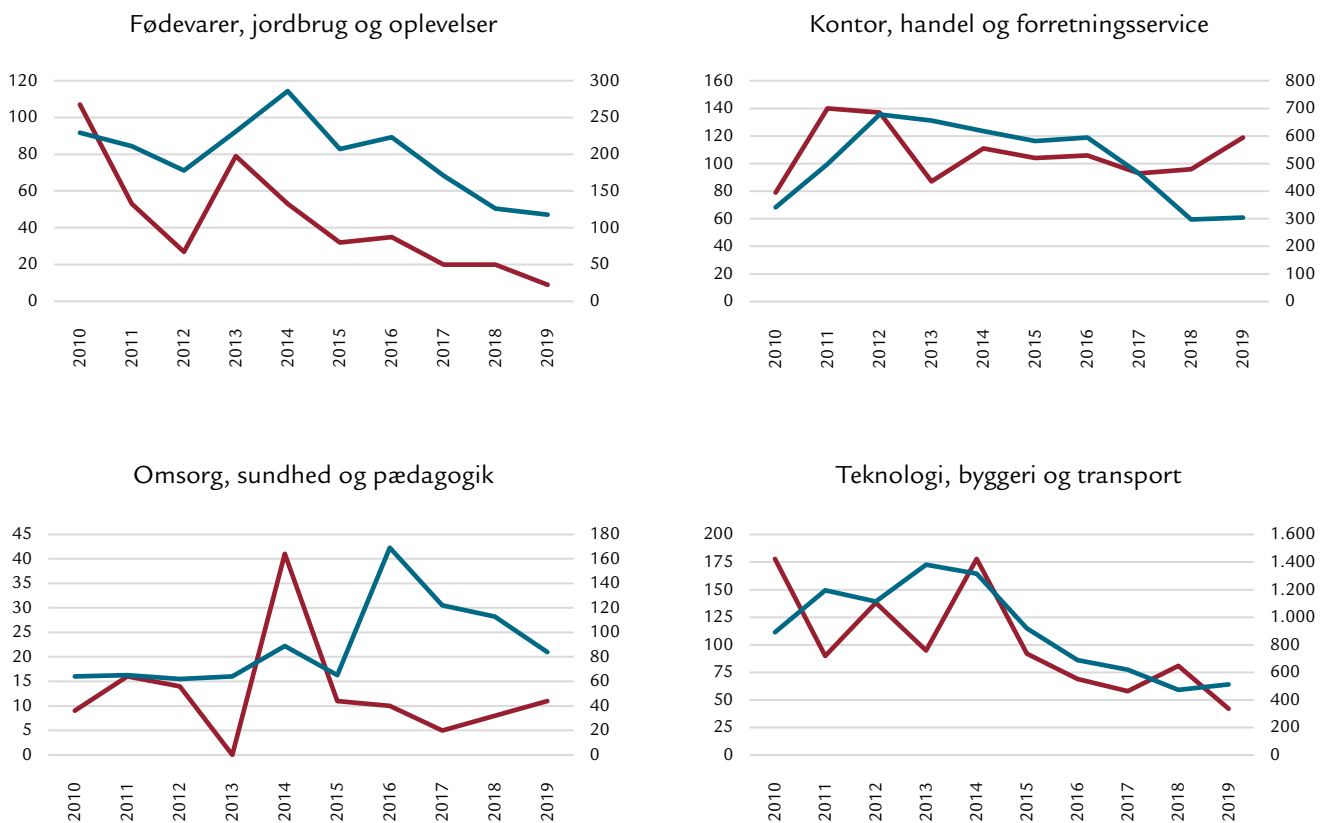
Figur 16: Figurerne viser andelen med en aftale enten med en virksomhed eller om skolepraktik 6 måneder efter afsluttet grundforløb for skoleårene 2012/13 til 2018/19. Figuren viser at andelen af elever som er kommet videre i uddannelsen i 2018/19, var højere end landsgennemsnittet inden for hovedområderne Fødevarer, jordbrug og oplevelser, inden for Omsorg, sundhed og pædagogik og inden for Teknologi, byggeri og transport. Den positive udvikling inden for Omsorg, sundhed og pædagogik de seneste år har været stærkere i Region Nordjylland end i resten af landet. Inden for Kontor, handel og forretningsservice har de nordjyske unge vanskeligt ved at få praktikpladser, og da kun få uddannelser inden for hovedområdet har skolepraktik, er der kun lidt at hente her.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

AFTALESTATUS FOR NORDJYSKE UNGE 6 MÅNEDER EFTER AFSLUTTET GRUNDFORLØB FORDELT PÅ HOVEDOMRÅDE

■ Nordjylland (venstre skala)

■ Øvrige regioner (højre skala)

Figur 17: Figuren viser antallet af elever der ved årets udgang er praktikpladssøgende efter at have afsluttet grundforløb i perioden 2010 til 2019. Begrebet “praktikpladssøgende” omfatter unge med afsluttet grundforløb, men som ikke er i gang med at færdiggøre deres erhvervsuddannelse og som ikke er i nyt grundforløb, uddannelsesaftale, skolepraktik eller uddannelse uden virksomhedspraktik. Derudover har de søgende med afsluttet grundforløb bekræftet deres søgeønske inden for de seneste tre måneder. Det dækker med andre ord over elever som aktivt ønsker at fortsætte og færdiggøre deres erhvervsuddannelse, men som er gået i stå på grund af en manglende praktikaftale. Figuren skal læses således at antallet af praktikpladssøgende ved årets udgang skal findes på venstre skala og for de øvrige regioner på højre skala. Inden for Fødevarer, jordbrug og oplevelser og inden for Teknologi, byggeri og transport er praktikpladsmanglen de senere år blevet reduceret væsentligt. I 2019 sås den mindste “søgekø” til praktikpladser inden for de sidste 10 år når der måles ved årsafslutningerne. Også inden for Omsorg, sundhed og pædagogik er 2019 et år med relativt få praktikpladssøgende ved årets afslutning. Denne positive udvikling har uddannelserne inden for Kontor, handel og forretningsservice ikke været del af. Her er antallet af praktikpladssøgende stort set uændret i Nordjylland.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Tilvalg, fravalg og omvalg på ungdomsuddannelse

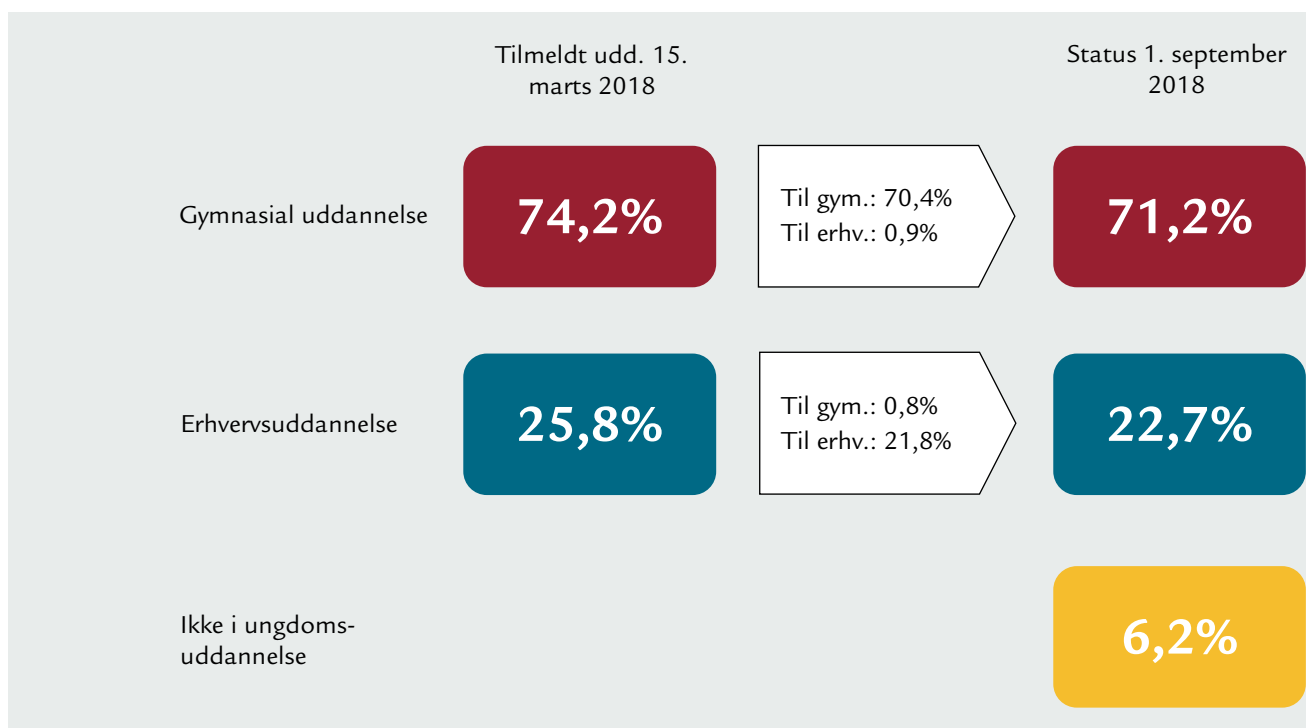
Der er mange veje til en ungdomsuddannelse, og for mange unge er det en periode med mange overvejelser om ønsker, beslutninger og – for nogle – omgørelse af beslutninger og nye prioriteringer. Derfor er det interessant at følge en årgang fra de tilmelder sig en uddannelse og halvandet år frem i tiden. Selv i denne

relativt korte periode ses det at vejen til en ungdomsuddannelse ikke altid er den lige vej.

I figuren vises de unges bevægelser i ungdomsuddannelsessystemet det første halvandet år efter de har tilmeldt sig ungdomsuddannelserne. Langt de fleste bliver på den ungdomsuddannelse de

har tilmeldt sig efter grundskolen, mens en mindre gruppe skifter uddannelse undervejs. Op mod 10 pct. af de unge er undervejs ude af ungdomsuddannelsessystemet. Også hos de unge som i en periode er uden for uddannelsessystemet, er der mange som er kommet i gang igen når vi måler et halvt år senere.

TILVALG, FRAVALG OG OMVALG PÅ UNGDOMSUDDANNELSE I NORDJYLLAND 2018-2019

Figur 18.1: Figuren følger nordjyske afgangselever fra grundskolen som 15. marts 2018 havde tilmeldt sig en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse. Hver elev følges i halvandet år efter uddannelsesvalget, og hvert halve år gøres der status. Er eleven stadig i gang med den valgte uddannelse? En ny? Eller slet ikke i uddannelse?

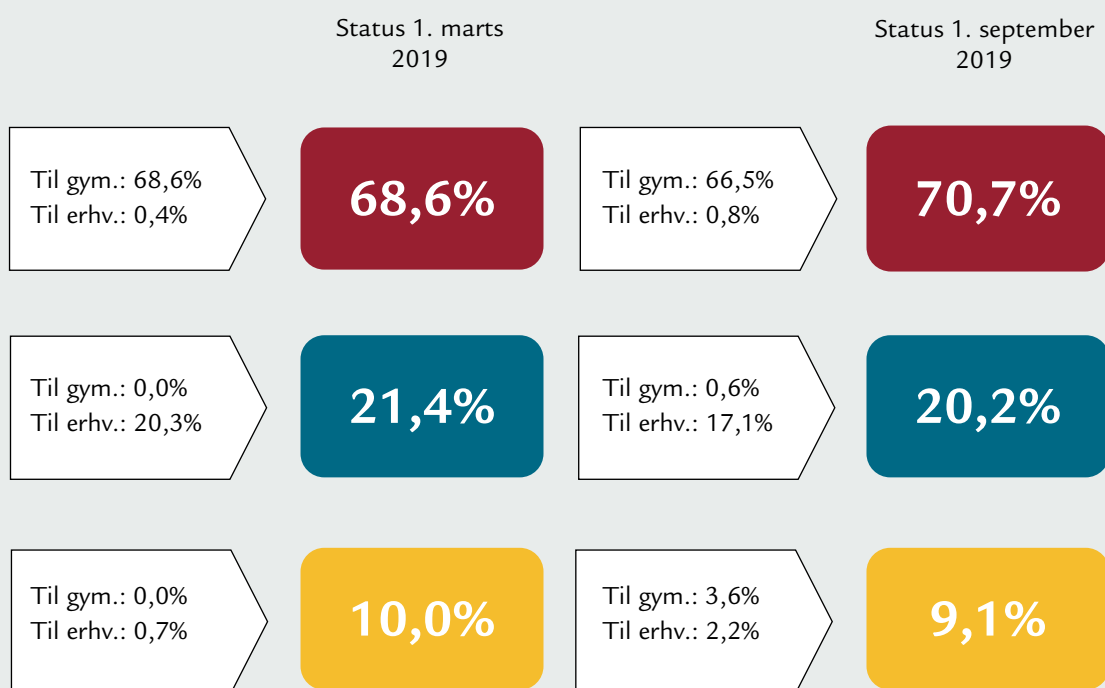
Venstre kolonne viser hvor stor en andel af afgangseleverne der pr. 15. marts 2018 har ønsket hhv. en gymnasie- og en erhvervsuddannelse. Det samlede antal ansøgere var 6.079 elever. Anden kolonne viser uddannelsesstatus 1. september 2018 (et halvt år senere), og her er medtaget andelen af elever der på dette tidspunkt ikke er i gang med en af de to typer uddannelser. Tredje og fjerde kolonne viser uddannelsesstatus hhv. 1. marts 2019 og 1. september 2019.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Der var i marts 2018 74,2 pct. som havde tilmeldt sig gymnasiale uddannelser, mens 25,8 pct. havde tilmeldt sig erhvervsuddannelser. Dette er i forhold til tidligere år færre på de gymnasiale uddannelser og flere på erhvervsuddannelserne. Selvom flere nordjyske unge end tidligere således vælger erhvervs-

uddannelserne, hvor frafaldet er større end på de gymnasiale uddannelser, så er der færre end tidligere som er uden for uddannelsessystemet halvandet år efter tilmeldingen.

TILVALG, FRAVALG OG OMVALG PÅ UNGDOMSUDDANNELSE I NORDJYLLAND 2018-2019

Figur 18.2: Mens et flertal af eleverne holder fast i deres uddannelsesvalg, er der alligevel en udvikling i gruppen af unge som frafalder deres uddannelser. Kort efter uddannelsesstart er der i september 2018 6,2 pct. som ikke er i gang med hverken gymnasie- eller erhvervsuddannelse. Mange af disse unge har ændret ønsker og er måske i gang med 10. klasse eller en form for forberedende uddannelse. Nogle er taget på udlandsophold, mens andre er faldet fra i løbet af de første uger efter uddannelsesstart. Når de kommer til marts 2019, er der 10 pct. som ikke er i gang med en ungdomsuddannelse. Efter sommerferien, i september 2019, er et flertal af de som i marts stod uden uddannelse, igen i gang med uddannelser. Andelen som er i gang med en gymnasial uddannelse er endda steget over sommerferien. Imidlertid har andre unge afbrudt deres uddannelser og står på dette tidspunkt uden uddannelse.

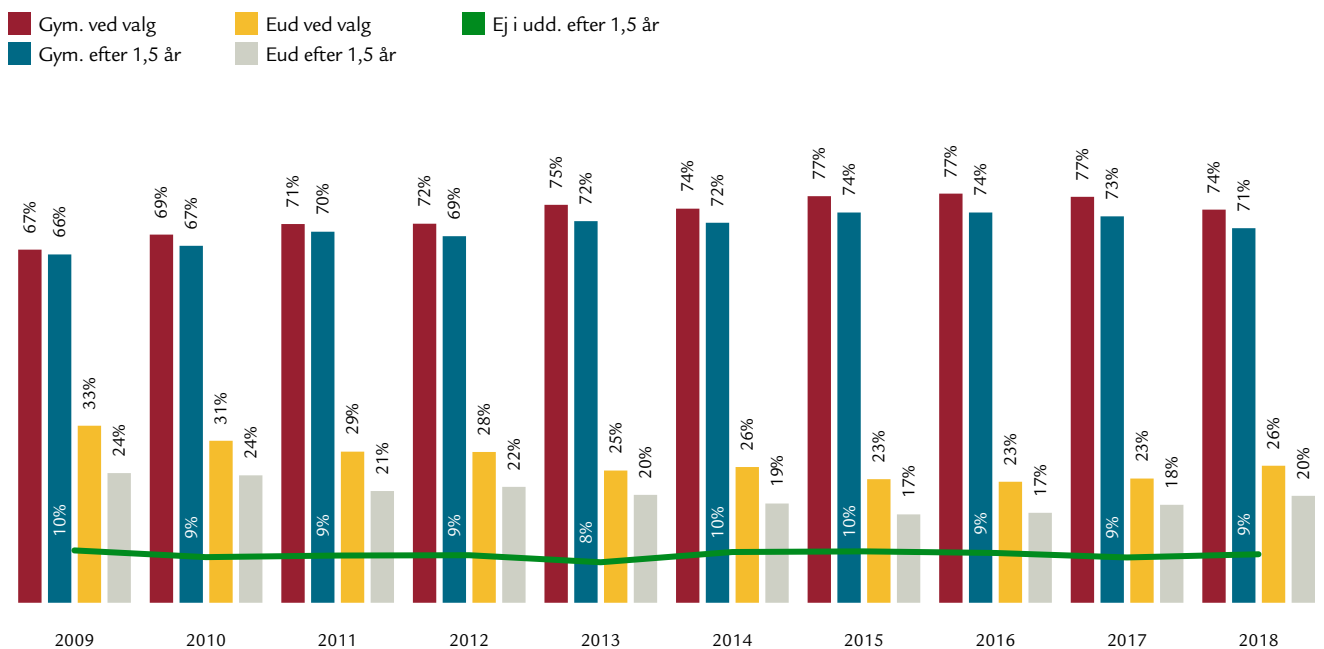
Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

I løbet af de første 18 måneder efter tilmeldt ungdomsuddannelse er der et flertal af unge der holder fast i den valgte uddannelse, mens andre skifter uddannelse eller dropper ud i kortere eller længere perioder. Her følges om- og fravalg inden for ungdomsuddannelserne. Det

giver et godt overblik over hvor mange som skifter fra én ungdomsuddannelse til en anden, og hvor mange der falder fra ungdomsuddannelserne i en længere periode. Der er flere som vælger erhvervsuddannelser i Nordjylland end i resten af landet. Derfor ses også et lidt andet

billede end i resten af landet når vi opgør hvor i uddannelsessystemet de unge er 1½ år efter deres uddannelse. Med 26 pct. som valgte erhvervsuddannelserne, repræsenterer 20 pct. af årgangen på disse uddannelser en form for succes- eller fastholdelsesrate på 78

TILVALG, FRAVALG OG OMVALG PÅ UNGDOMSUDDANNELSE I NORDJYLLAND

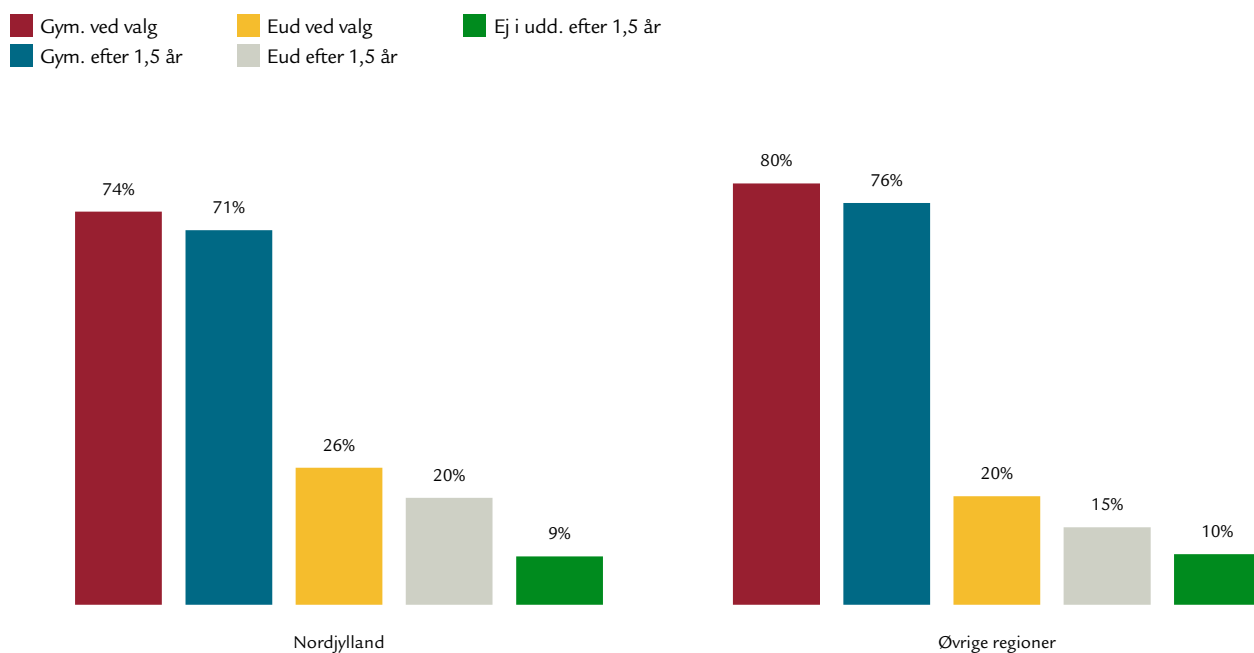
Figur 19: Figuren viser udviklingen fra 2009 til 2018 i andelen for uddannelsesvalg i marts måned og status efter 18 måneder for unge fra Nordjylland. Nederst vises andelen som efter 18 måneder ikke er i uddannelse inden for hverken gymnasiale uddannelser eller erhvervsuddannelser, men godt kan være i gang med en anden type uddannelse. Af figuren fremgår en tendens til at fastholdelsen på erhvervsuddannelserne er steget nogle procentpoint siden 2009, mens den på de gymnasiale uddannelser er faldet lidt.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

pct. I de øvrige regioner er den gennemsnitlige fastholdelsesrate på 71 pct. Mens der altså er flere i Nordjylland som efter grundskolen vælger erhvervsuddannelser, er der oven i dette også en større andel som efter 1½ år stadig er i gang med erhvervsuddannelser.

Omvendt er der færre som vælger gymnasieuddannelser efter grundskolen. Her er fastholdelsen den samme som i resten af landet.

FASTHOLDELSE PÅ UNGDOMSUDDANNELSER I NORDJYLLAND OG ØVRIGE REGIONER

Figur 20: Figuren viser uddannelsesfordeling ved uddannelsesvalg i marts 2018 og faktisk fordeling i september 2019 hos unge som valgte gymnasiale uddannelser eller erhvervsuddannelser i Nordjylland og i de øvrige regioner. Fastholdelsen på de gymnasiale uddannelser er den samme i Nordjylland som i resten af landet efter 1,5 år ($71/74 \approx 76/80 \approx 95$ pct.). Men på erhvervsuddannelserne er der relativt flere som også er i gang med uddannelsen efter 1,5 år, i Nordjylland ($20/26 \approx 78$ pct.) end i de øvrige regioner ($15/20 \approx 71$ pct.), ligesom der er færre (9 pct.) uden for uddannelse end i resten af landet (10 pct.).

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

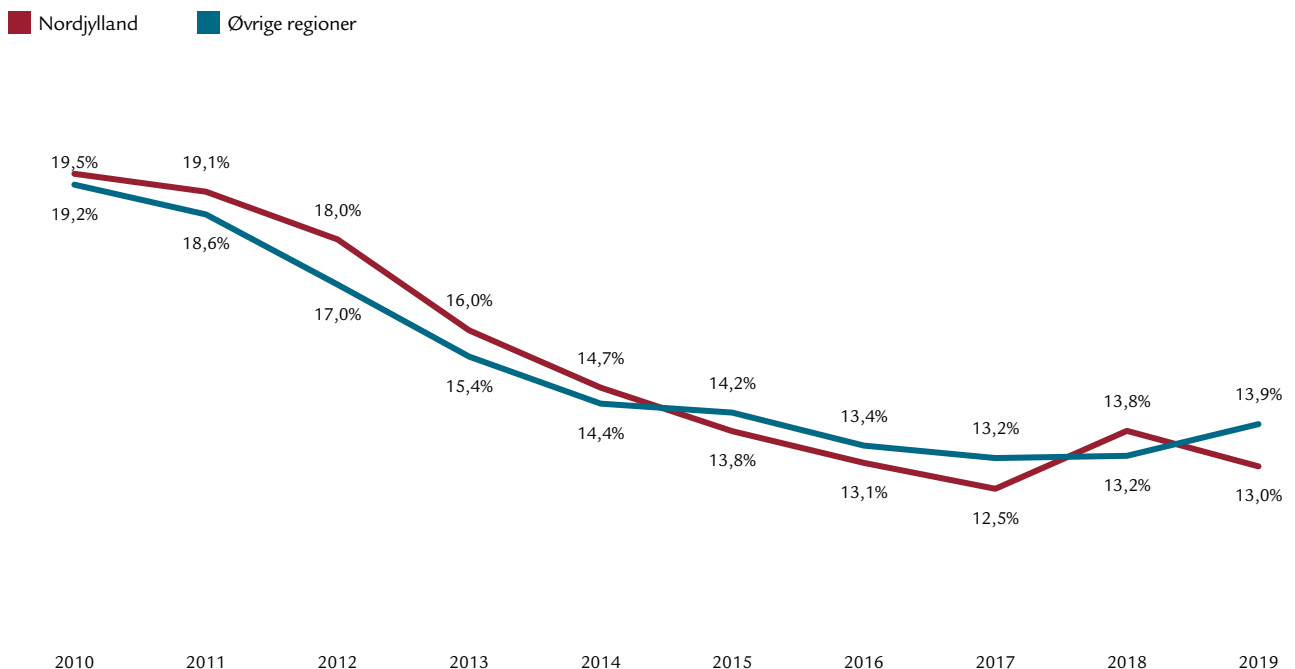
Unge uddannelsesstatus syv år efter grundskolen

Én ting er hvordan de unges uddannelsesvalg ser ud på den korte bane. Men hvad med når vi ser på deres status syv år efter de forlod grundskolen? Hvordan har de navigeret igennem de mange muligheder og krav? I denne indikator ser vi på hvor i uddannelsessystemet de unge er syv år efter afslutning af 9. klasse.

Især de unge som ikke formår at gennemføre en ungdomsuddannelse i løbet af syv år efter 9. klasse og som heller ikke på dette tidspunkt er i gang med en uddannelse, kan bekymre. Vi ved at disse unge er i risiko for aldrig at få en uddannelse. Med en national målsætning om at 90 pct. af de 25-årige skal have gen-

nemført en ungdomsuddannelse i 2030, er denne gruppe også fra politisk hold meget interessant. I tidligere udgaver af Uddannelsesindblikket har vi fokuseret på disse unges arbejdsmarkedstilknytning – og vi har heri gentagne gange konkluderet at det stabilt over årene gjaldt at ca. en fjerdedel

UDVIKLING I UDDANNELSESSTATUS SYV ÅR EFTER GRUNDSKOLEN

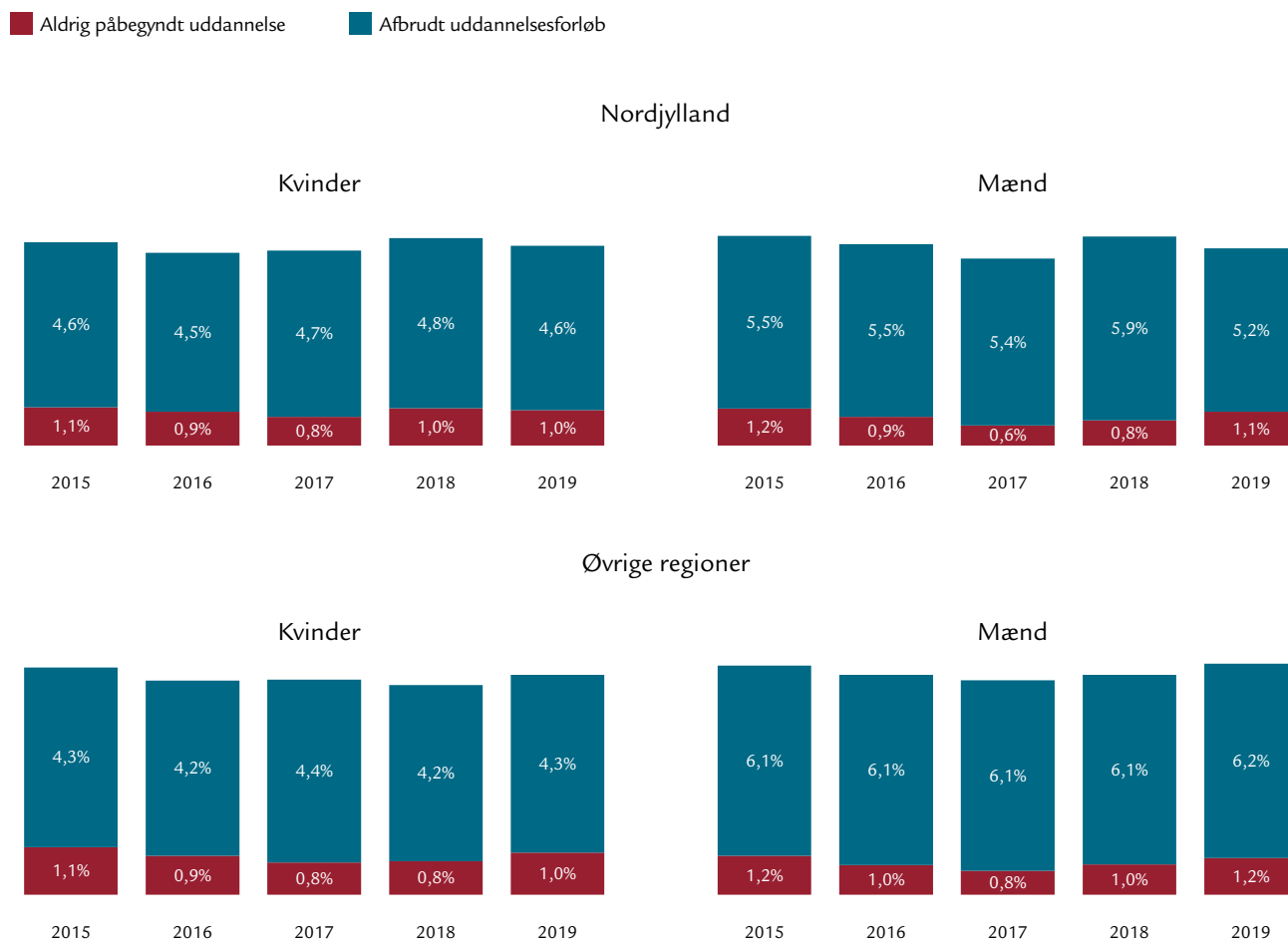

Figur 21: Figuren viser udviklingen fra 2010 til 2019 i andelen der syv år efter 9. klasse hverken er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse, fordelt på bopælsregion i statusåret. Siden 2010 er der sket en bemærkelsesværdig og positiv udvikling i både Nordjylland og resten af landet idet andelen uden fuldført eller igangværende uddannelse er blevet reduceret med ca. 5 procentpoint. Udviklingen har været mest drastisk i årene 2011-2014, men også siden 2014 er der sket fald i andelen i Region Nordjylland. Særligt betydende for det massive fald fra 2011 har været oprettelsen af den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (stu) som er rettet mod unge der ikke er i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse på ordinære vilkår.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

af kvinderne i gruppen og ca. en tredjedel af mændene var i beskæftigelse, mens de øvrige hovedsageligt var uden for arbejdsmarkedet eller (for nogle fås vedkommende) ledige. I denne udgave af Nordjysk Uddannelsesindblik prøver vi i stedet at identificere hvad der har kendetegnet gruppen allerede på det tidspunkt hvor de forlader grundskolen. Vi ønsker om muligt at bidrage med ny viden om hvilke indsatser som kan hjælpe disse unge til ikke at miste forbindelsen til uddannelsessystemet før de har opnået kompetencer som kan gøre det lettere at blive del af arbejdsmarkedet.

KØNSUDVIKLING I ANDELEN UDEN FULDFØRT ELLER IGANGVÆRENDE UDDANNELSE

Figur 22: Figuren viser for de to køn i Region Nordjylland og i resten af landet udviklingen i andelen der syv år efter 9. klasse ikke er under uddannelse eller har fuldført en ungdomsuddannelse. I alle årene er der en større andel af de unge mænd der er i risiko for aldrig at få en uddannelse. Mændene skiller sig primært ud ved en større andel med afbrudte uddannelser end kvinderne. Ift. det øvrige land er kvinders andel uden uddannelse en smule højere i Nordjylland, mens den for mændene er mindre end i resten af landet.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

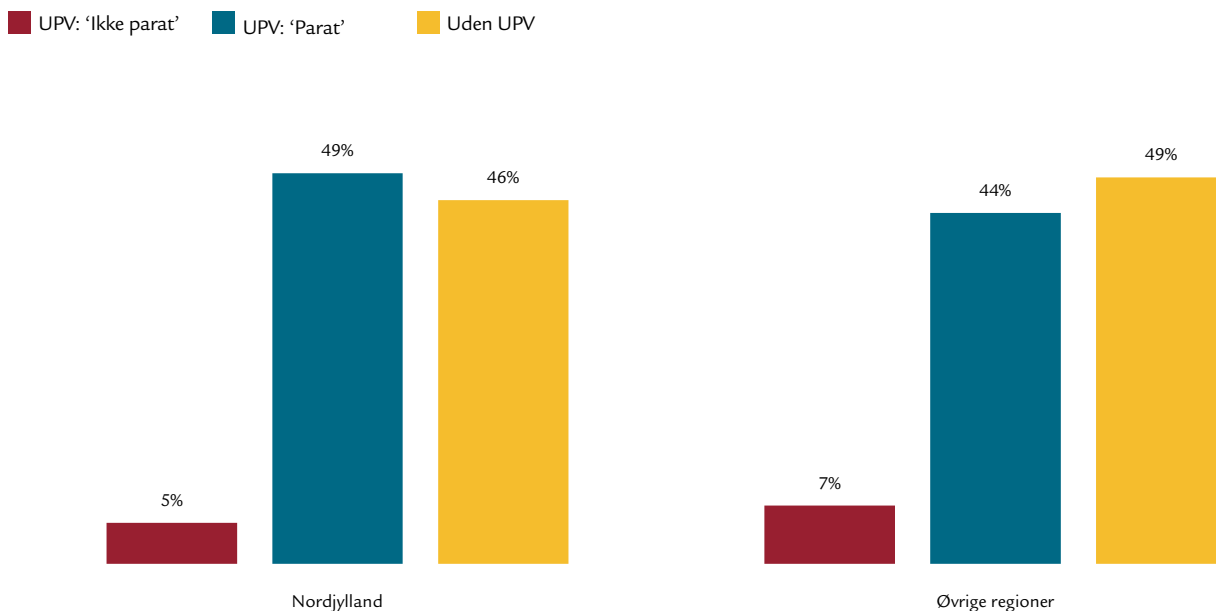
Hvad karakteriserer de omstændigheder som de unge forlader grundskolen med? Det måler vi dels ved deres uddannelsesvalg efter grundskolen, herunder den uddannelsesparathedsvurdering de har fået med på vejen af uddannelsesvejledere, dels ved deres afgangsprøveresultater i dansk og matematik i det omfang de har aflagt afgangsprøve i disse fag.

Det er interessant at se på hvilke kvalifikationer denne gruppe har med sig fra grundskolen. Knap halvdelen har – med lidt færre i Nordjylland end i resten af landet – søgt eller er blevet visiteret til andet end gymnasiale uddannelser eller erhvervsuddannelser hvorfor de ikke har fået lavet en uddannelsesparathedsvurdering. Denne halvdel har allerede ved

grundskolens afslutning påkaldt sig særlig opmærksomhed fra UU-vejledere m.fl. At der er en andel som det ikke lykkes at få igennem en uddannelse, er ikke i sig selv overraskende.

Den anden halvdel, som især i Nordjylland er lidt større, er unge som har søgt ungdomsuddannelser på gymnasier eller erhvervsskoler og dertil har fået lavet

GENNEMSNITLIGE PARATHEDSVURDERINGER FOR PERSONER DER IKKE HAR PÅBEGYNDT ELLER SOM HAR AFBRUDT EN UNGDOMSUDDANNELSE, 2017-2019

Figur 23: Figuren viser fordelingen af parathedsvurderinger ved afgang fra grundskolen for alle dem der syv år efter 9. klasse hverken er i gang med eller har fuldført en uddannelse og som i 2017-2019 boede i Nordjylland eller i en af landet øvrige regioner. Det er uddannelsesparathedsvurderingen ved grundskolens endelige afgang (9. eller 10. klasse) og for afgangselevens 1.-prioritetsønske. En relativt lav andel af denne population i Nordjylland bliver sendt afsted fra folkeskolen med en 'ikke parat'-vurdering, og andelen er lidt lavere end gennemsnittet for de øvrige regioner.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

parathedsvurderinger. Af denne gruppe havde ca. 1 ud af 10 i Nordjylland fået en negativ parathedsvurdering, mens det samme gjaldt for ca. 1 ud af 8 i resten af landet. Idet parathedsvurderingerne for disse unge blev lavet for 8-10 år siden, er de altså fra en tid hvor flere blev vurderet

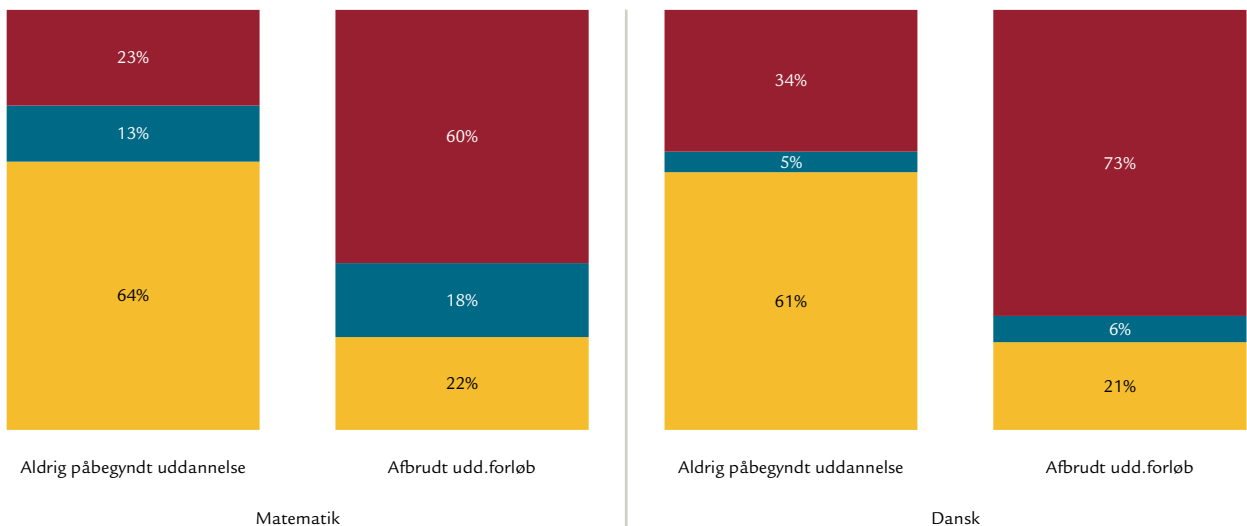
uddannelsesparate end i dag. Men i gruppen er der tydeligvis flere med negative vurderinger end der er hos unge som har gennemført de ønskede ungdomsuddannelser. Selvom parathedsvurderingerne derigennem tydeligt afspejler at der er tale om en sårbar gruppe af unge, har

flertallet i gruppen haft vejledernes opbakning til deres uddannelsesvalg inden for de almindelige gymnasie- og erhvervsuddannelser. For denne gruppe kan man derfor muligvis mene at uddannelsesparathedsvurderingerne ved afgang fra grundskolen ikke umiddelbart gav en

BESTÅELSESGRAD I DANSK OG MATEMATIK FOR PERSONER DER ALDRIG HAR PÅBEGYNDT ELLER HAR AFBRUDDT EN UNGDOMSUDDANNELSE, FOR STATUSÅRENE 2017-2019 I NORDJYLLAND

■ Bestået ■ Ikke bestået ■ Ingen afgangseks. i fag

Region Nordjylland

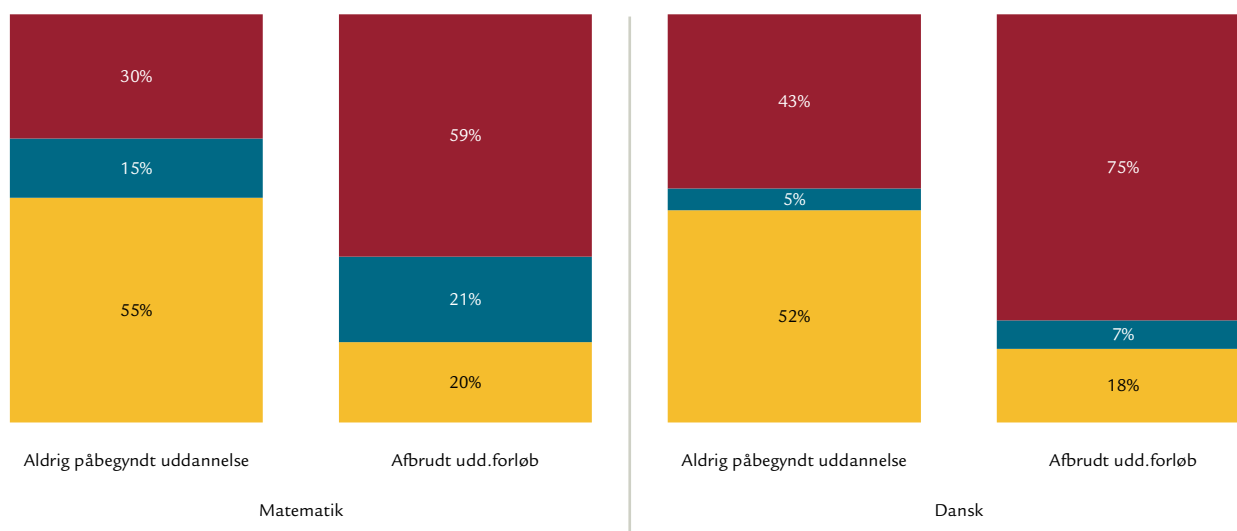

indikation på at disse unge var i risiko for ikke at få en ungdomsuddannelse. Ser man på de karakterer som denne gruppe har med sig fra grundskolen, bliver sammenhængen med risikoen for ikke at opnå en uddannelse mere tydelig. 77 pct. af gruppen der aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse, har således enten manglende karakterer eller et gennemsnit under 2 i matematik. For dansk er andelen 66 pct. Flere har aflagt afgangsprøven, og karaktererne er også bedre hos den gruppe af unge som har været i gang med en ungdomsuddannelse men har afbrudt den, end for dem som aldrig har påbegyndt en.

BESTÅELSESGRAD I DANSK OG MATEMATIK FOR PERSONER DER ALDRIG HAR PÅBEGYNDT ELLER HAR AFBRUDT EN UNGDOMSUDDANNELSE, FOR STATUSÅRENE 2017-2019 I DE ØVRIGE REGIONER

■ Bestået ■ Ikke bestået ■ Ingen afgangseks. i fag

Øvrige regioner

Figur 24: Figurerne viser karaktergennemsnit i dansk og matematik i folkeskolens afgangsprøve for unge der syv år efter 9. klasse hverken er i gang med eller har fuldført en uddannelse og som i 2017-2019 boede i Nordjylland eller i resten af landet. Ikke overraskende er der flere som har været i gang med uddannelsesforløb, som har bestået matematik eller dansk, når vi sammenligner med gruppen som aldrig har været i gang med en uddannelse.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

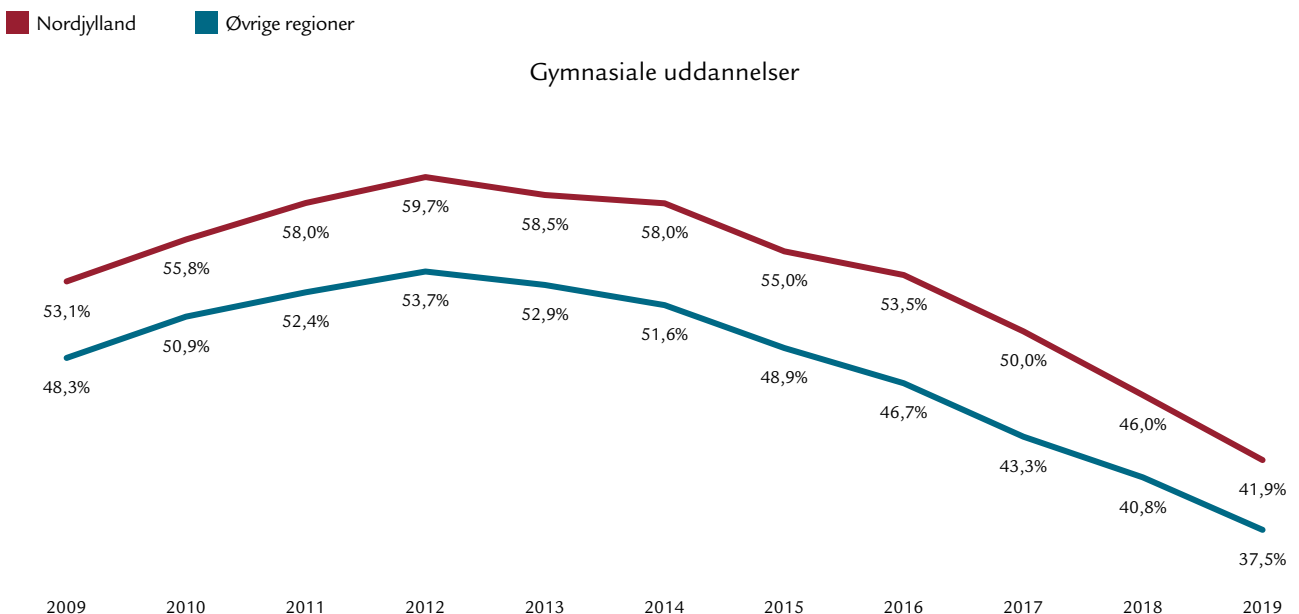
Overgang til videregående uddannelse

Nu zoomer vi ind på de elever som har fuldført en ungdomsuddannelse. Med en erhvervsuddannelse i bagagen opnår man både erhvervskompetence og studiekompetence, mens man med en gymnasial uddannelse udelukkende opnår studiekompetence. Det betyder at den store gruppe af gymnasiale studenter skal tage en videregående uddannelse for at opnå erhvervskompetence. Derfor er det interessant at følge dimittenderne fra

ungdomsuddannelserne på deres videre uddannelsesfærd. Efter en årrække hvor flere og flere af eleverne fra de gymnasiale uddannelser påbegyndte en videregående uddannelse inden for 15 måneder efter afgang, er udviklingen siden 2012 gået den anden vej. I 2019 var andelen på 42 pct. mod knap 60 pct. i 2012. Tendensen gør sig ligeledes gældende for de øvrige regioner, omend Region Nordjylland i hele perioden har

ligget mellem 5-7 procentpoint højere end gennemsnittet for de øvrige regioner. En stor del af udviklingen kan sandsynligvis forklares ud fra den økonomiske udvikling i samfundet. Mens finanskrisen i 2007-2009 medførte at en større andel af de unge som havde færdiggjort en gymnasial uddannelse, hurtigt valgte at læse videre, har opgang i økonomien og beskæftigelsen bevirket at flere unge tager "sabbatår" hvor de eksempelvis er på ar-

OVERGANG TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE 15 MÅNEDER EFTER ENDT UNGDOMSUDDANNELSE PÅ GYMNASIALE UDDANNELSER

Figur 25.1: Figuren viser andelen der 15 måneder efter fuldført gymnasial uddannelse er startet på en videregående uddannelse, for statusårene 2009-2019 og opdelt på bopælsregion ved afgang fra ungdomsuddannelse.

For de gymnasiale uddannelser er der frem mod 2012 sket en stigning i andelen der er i gang med en videregående uddannelse 15 måneder efter endt ungdomsuddannelse. Fra 2009 til 2012 er andelen steget med mere end 5 procentpoint, mens et tæt på tilsvarende fald er sket efterfølgende. Generelt påbegynder flere af de nordjyske studenter videregående uddannelser, end studenter fra de øvrige regioner. I 2019 var 42 pct. af de nordjyske studenter således i gang med en videregående uddannelse, mens kun knap 37 pct. af studenterne fra de øvrige regioner var det.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

bejdsmarkedet i et par mellemår fremfor på studiebænken.

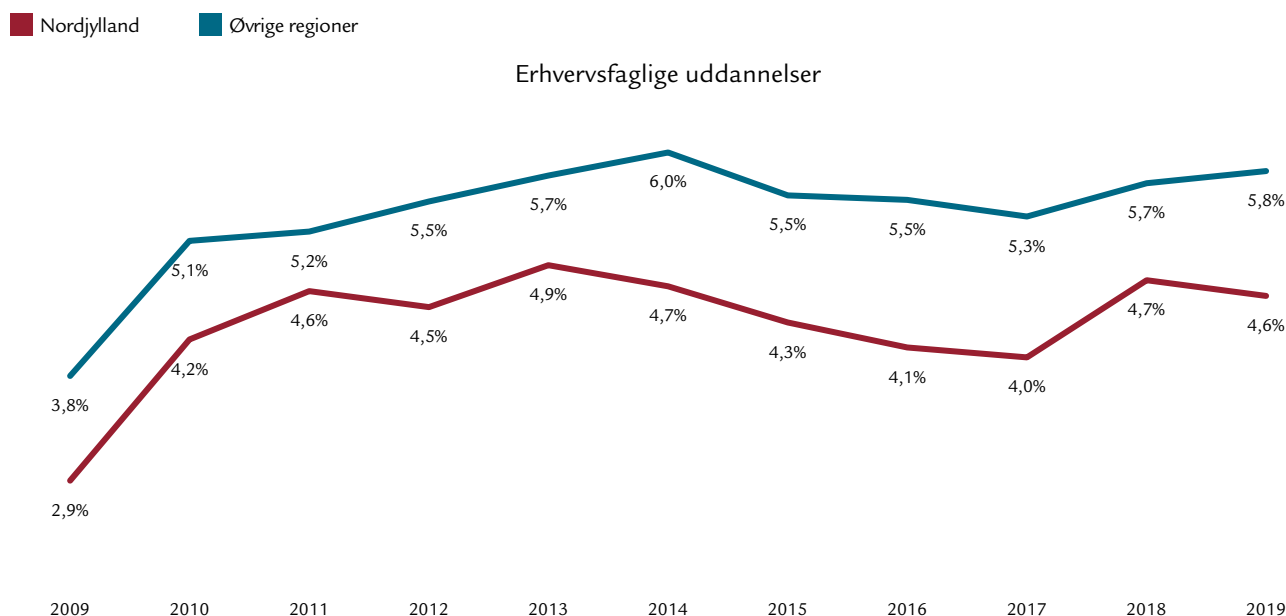
Derfor vil den såkaldte coronakrise i 2020 sandsynligvis kunne aflæses i de unges uddannelsesvalg om 15 måneder. Her bør kurven vende igen så en større andel af de unge er hurtigere til at påbegynde deres videregående uddannelse. Det er en kendt sag at de samfundsøkonomiske tendenser påvirker uddannelsesområdet i større eller mindre grad. Og det bliver in-

teressant at se hvilken påvirkning netop COVID-19 får for de unges uddannelsesmønstre fremadrettet.

For unge med en erhvervsfaglig uddannelse er kurven i Nordjylland vendt til det bedre efter flere år med en faldende andel som var i gang med en videregående uddannelse 15 måneder efter afsluttet uddannelse. Fra 2017 til 2019 er andelen steget med 1,6 procentpoint, og andelen er dermed næsten på niveau med toppen

i 2013. Generelt er andelen af unge med en erhvervsfaglig uddannelse der læser videre, lavere i Nordjylland. Det kan hænge sammen med at erhvervsstrukturen i Nordjylland medfører at der er stor efterspørgsel på personer med en erhvervsfaglig uddannelse.

OVERGANG TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE 15 MÅNEDER EFTER ENDT UNGDOMSUDDANNELSE PÅ ERHVERVSFAGLIGE UDDANNELSER

Figur 25.2: Figuren viser andelen der 15 måneder efter fuldført erhvervsuddannelse er startet på en videregående uddannelse, for statusårene 2009-2019 og opdelt på bopælsregion ved afgang fra ungdomsuddannelse. For de erhvervsfaglige uddannelser er andelen af de færdige elever der overgår til en videregående uddannelse, noget lavere, men hvor tendensen fra 2017 til 2019 er vendt. I 2019 var 4,6 pct. af de nordjyske unge med en erhvervsfaglig uddannelse bag sig i gang med en videregående uddannelse mod 5,8 pct. af de unge fra de øvrige regioner. At andelen er så relativt lav for personer med en erhvervsuddannelse, skal naturligvis forklares med at de opnår erhvervskompetence i kraft af deres erhvervsuddannelse.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Kønsfordeling

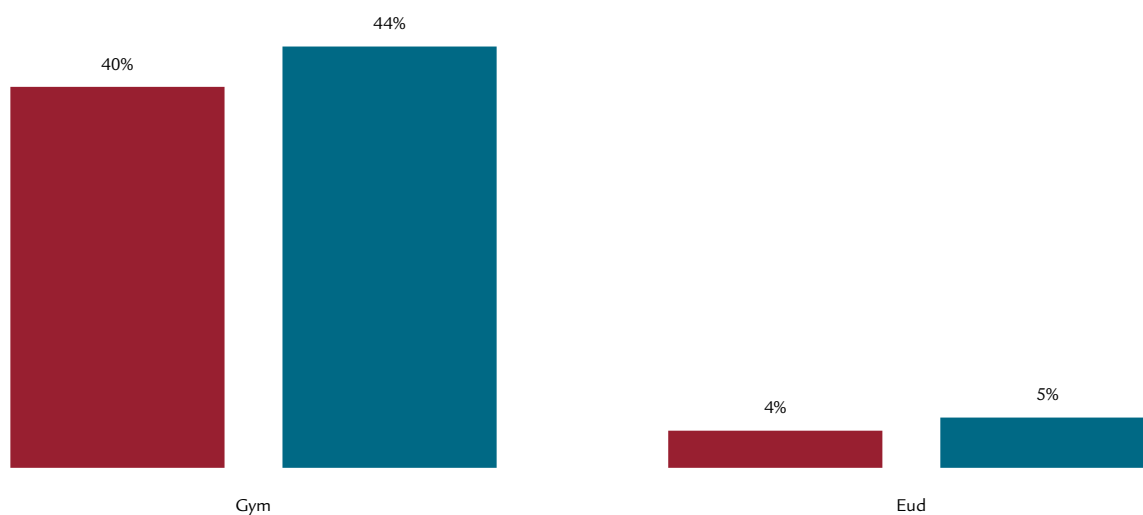
Mens mændene aktuelt har lidt højere overgang til videregående uddannelser når der ses på de gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser hver for sig, tegner det samme billede sig når der ses på den samlede andel for de to typer ungdoms-

uddannelse. Her påvirker den ulige kønsfordeling på uddannelsestyperne nemlig billedet idet en større andel af kvinder tager en gymnasial uddannelse, og flere mænd tager en erhvervsfaglig uddannelse. Da langt flere fra de gymnasiale end fra de erhvervsfaglige uddannelser starter

på en videregående uddannelse, udlig- nes forskellen dermed så 26 pct. af både kvinderne og af mændene er kommet i gang med videregående uddannelser efter 15 måneder.

NORDJYSKE UNGES OVERGANG TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE 15 MÅNEDER EFTER ENDT UNGDOMSUDDANNELSE OPDELT PÅ KØN

■ Kvinder ■ Mænd

Figur 26: Figuren viser andelen af nordjyske mænd og kvinder fra hhv. gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser der efter 15 måneder er i gang med en videregående uddannelse i 2019. For de faglærte unge er det 3,9 pct. af kvinderne og 5,3 pct. af mændene der er kommet i gang med videregående uddannelser efter 15 måneder. For de unge med gymnasiale uddannelser er andelen faldet de sidste år så under halvdelen af studenterne fra de gymnasiale uddannelser kommer i gang med en videregående uddannelse, heraf kvinderne med 40,0 pct. og mændene med 44,2 pct.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

De unges ungdomsuddannelse har stor betydning for hvad de vælger efterfølgende, for begge hovedområder. Unge med en erhvervsfaglig uddannelse vælger typisk korte eller mellemlange videregående uddannelser, også kaldet professionsrettede uddannelser. Denne popu-

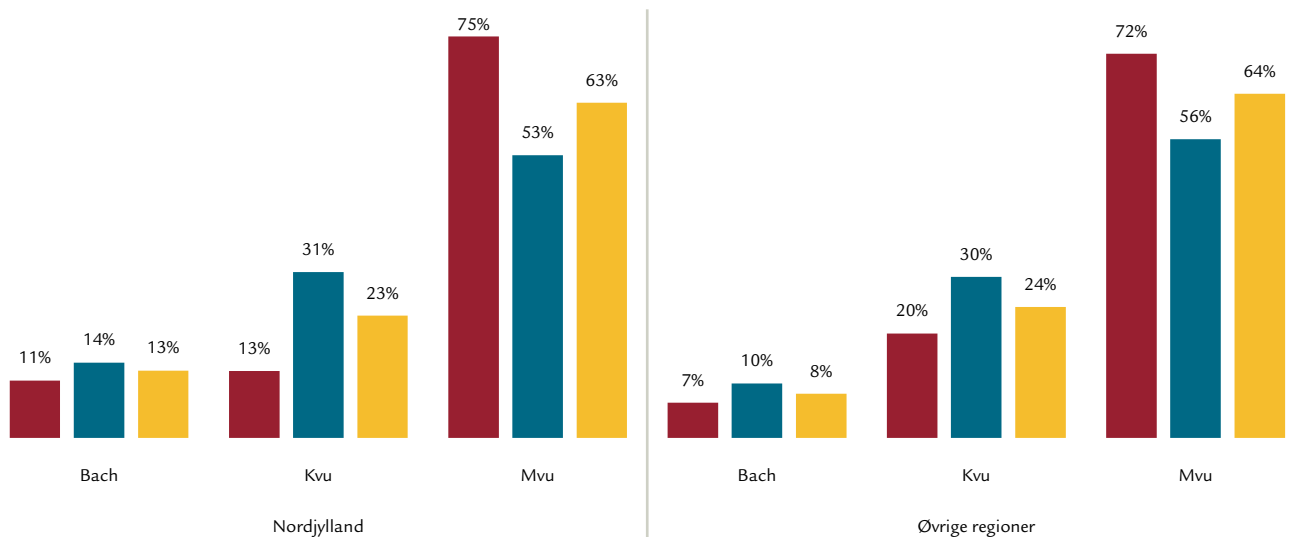
lation er dog relativt lille sammenlignet med antallet af personer med gymnasial baggrund idet der i 2019 var 249 personer i statusgruppen. Dette er ikke overraskende da en erhvervsuddannelse netop i sig selv er erhvervskompetencegivende.

For de unge med gymnasial baggrund ser mønstret anderledes ud. Her vælger flertallet (55,5 pct.) en akademisk bacheloruddannelse, mens færrest vælger en kort videregående uddannelse (9,6 pct.), og 34,8 pct. vælger en mellemlang videregående uddannelse. Andelen som vælger

FORDELINGEN AF UNGE FRA ERHVERVSFAGLIGE UDDANNELSER PÅ VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

■ Kvinder ■ Mænd ■ Alle

Erhvervsfaglige uddannelser

Figur 27: Figuren viser uddannelsesvalget i 2019 hos unge fra erhvervsfaglige uddannelser der efter 27 måneder er i gang med en videregående uddannelse.

63 pct. har valgt at læse en mellemlang videregående uddannelse, 23 pct. at læse en kort videregående uddannelse, og 13 pct. at læse en akademisk bacheloruddannelse.

Hos erhvervsfagligt uddannede fra de øvrige regioner er fordelingen anderledes. Her vælger 64 pct. at tage en mellemlang videregående uddannelse, 24 pct. at tage en kort videregående uddannelse, og kun 8 pct. at tage en akademisk bacheloruddannelse. Populationen for Nordjylland udgør dog kun 249 personer.

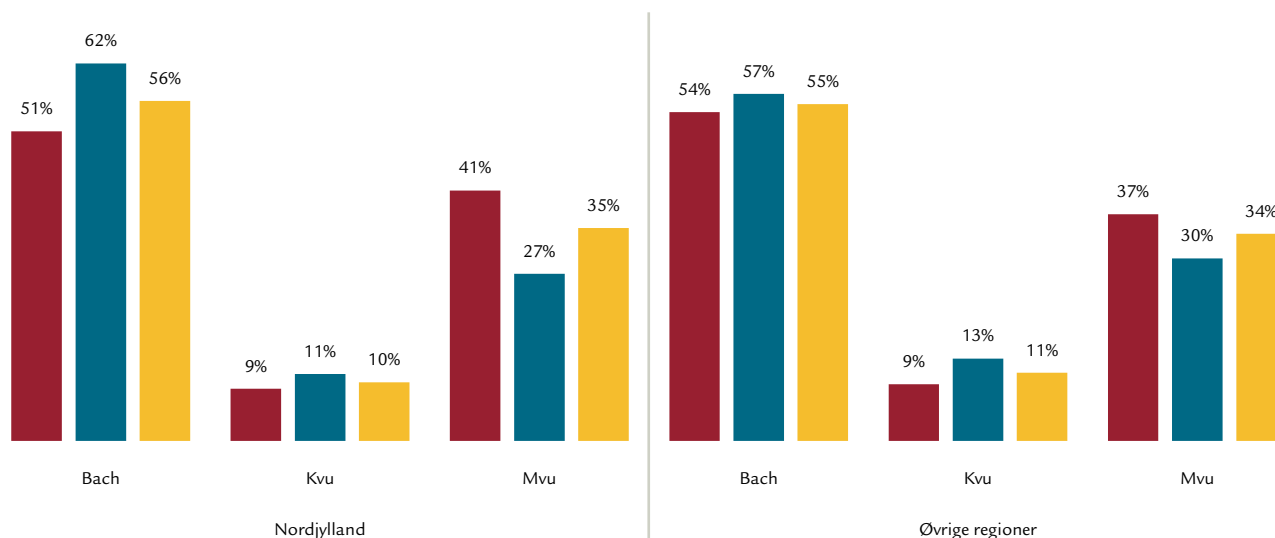
Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

en kort videregående uddannelse, er lidt lavere end gennemsnittet for de øvrige regioner og højere på akademisk bachelor og mellemlang videregående uddannelse. Der er samtidig stor kønsvariation, fx vælger knap 14 procentpoint flere kvinder en mellemlang uddannelse end mænd. Blandt mændene vælger flertallet derimod en akademisk bachelor.

FORDELINGEN AF UNGE FRA GYMNASIALE UDDANNELSER PÅ VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

■ Kvinder ■ Mænd ■ Alle

Gymnasiale uddannelser

Figur 28: Figuren viser uddannelsesvalget i 2019 hos unge fra gymnasiale uddannelser der efter 27 måneder er i gang med en videregående uddannelse.

56 pct. af de unge nordjyske studenter valgte en akademisk bacheloruddannelse, mens 35 pct. valgte en mellemlang videregående uddannelse, og 10 pct. en kort videregående uddannelse. Sammenlignet med de øvrige regioner er der en marginalt højere andel i Nordjylland der vælger akademisk bacheloruddannelse eller en mellemlang videregående uddannelse.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

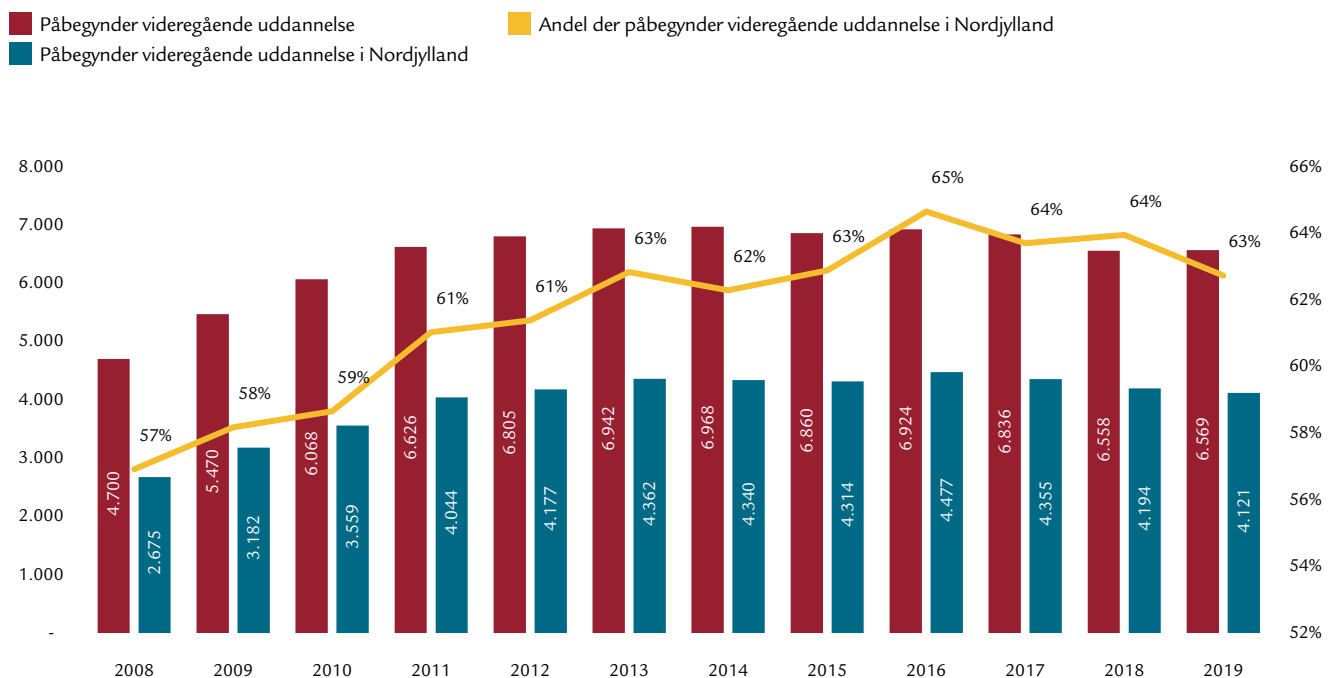
Mobilitet i overgangen til videregående uddannelse

I Nordjylland findes en bred vifte af videregående uddannelser som geografisk er spredt i hele regionen, dog med størst koncentration i Aalborg. I denne indikator afdækker vi i hvor høj grad man i Nordjylland fastholder de nordjyske unge i overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse. Vi

ser ligeledes på omfanget af tilflytning til regionen og hvor de fraflyttende nordjyder søger hen når de vælger at søge ud af regionen. Desuden vises til sidst en oversigt over den nordjyske mobilitetsbalance – dvs. balancen over hvor mange der flytter fra Nordjylland, versus hvor mange der flytter til regionen.

I Indikator 7 fortalte vi at Nordjylland har en større andel af unge med ungdomsuddannelse der fortsætter på en videregående uddannelse, end i resten af landet. En del af disse nordjyder forsætter dog deres uddannelse andre steder end i Nordjylland. Antallet af personer der starter på en

ANTAL OG ANDEL DER BLIVER I NORDJYLLAND FOR AT TAGE EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Figur 29: Figuren viser den årlige udvikling i antal unge der har afsluttet en ungdomsuddannelse i Region Nordjylland og påbegyndt en videregående uddannelse, samt antallet og andelen der er blevet i samme region. Andelen som bliver i regionen ved overgang til videregående uddannelse, stiger fra 57 pct. i 2008 til 63 pct. i 2019. Fastholdelsen af unge borgere i Region Nordjylland i overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse er altså blevet markant forbedret siden 2008 set over perioden som helhed.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

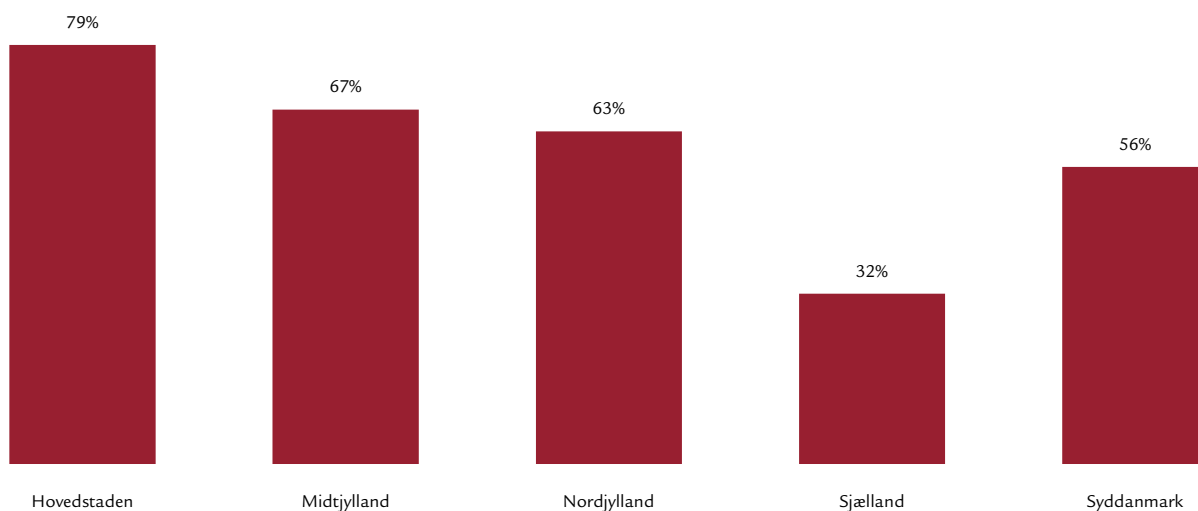
videregående uddannelse i Nordjylland, har siden 2011 ligget mellem 6.500 til 7.000 personer. I den samme periode er en større andel blevet i regionen for at læse videre, omend kurven i to af de seneste tre år har været faldende.

Andelen af nordjyder som vælger at studere i Nordjylland, er steget med

godt 5 procentpoint i perioden. Det er et udtryk for en større fastholdelsesgrad af nordjyderne som kan have flere årsager: Udbuddet af uddannelser er øget hvilket gør at nordjyske unge med disse uddannelsesønsker kan blive i regionen, og en række nordjyske uddannelser har udmærket sig i nationale og internatio-

nale undersøgelser hvorved de tiltrækker flere ansøgere fra egen og andre regioner. I 2019 blev knap 63 pct. af alle de nordjyder der startede på en videregående uddannelse, i deres hjemregion for at læse videre. Det er en lidt lavere andel end Midtjylland med 67 pct. og en del lavere end Hovedstaden hvor 71 pct. bliver

ANDEL DER TAGER EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE I SAMME REGION

Figur 30: Figuren viser andelen der har afsluttet en ungdomsuddannelse og påbegyndt en videregående uddannelse i samme region, i 2019 fordelt på region.

Region Nordjylland placerer sig med en fastholdelse på knap 63 pct. i 2019 i midten ift. landets øvrige regioner. Nordjylland er dermed gode til at fastholde deres unge da de ikke i væsentlig større stil flytter fra regionen for at læse videre, end unge fra andre regioner.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

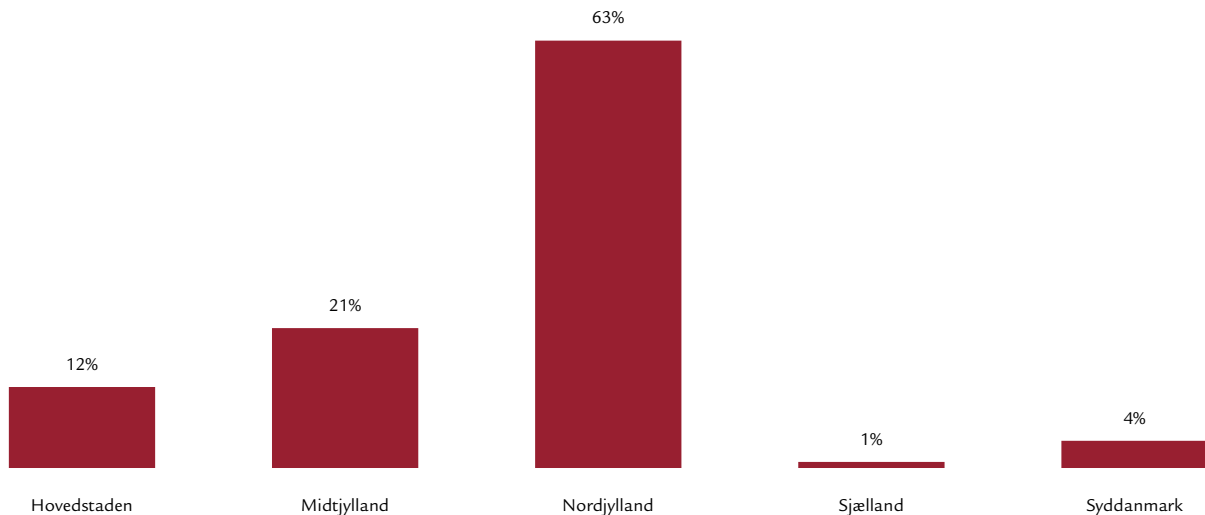
boende for at læse videre.

Hvis man ser på hvor de unge som vælger at søge væk fra Nordjylland, søger hen, var det i 2019 især mod Midtjylland som modtog 21 pct. af alle nordjyske unge som begyndte på en videregående uddannelse, mens 12 pct. søgte mod

Hovedstaden. Omvendt søgte 12 pct. af de midtjyske unge som påbegyndte en videregående uddannelse, mod Nordjylland, mens det samme gjaldt 4 pct. fra Syddanmark. Vi betegner summen af den regionale ud- og indvandring i forbindelse med

uddannelsesstart på videregående uddannelser som en uddannelsesmobilitetsbalance. Og ser vi på udviklingen i denne mobilitetsbalance siden 2008, er den for Nordjylland vendt fra en nettoafgang ud af regionen til en nettotilgang til regionen. I 2009 var nettoafgangen på 686

REGIONAL FORDELING AF UNGE NORDJYDER DER TAGER VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

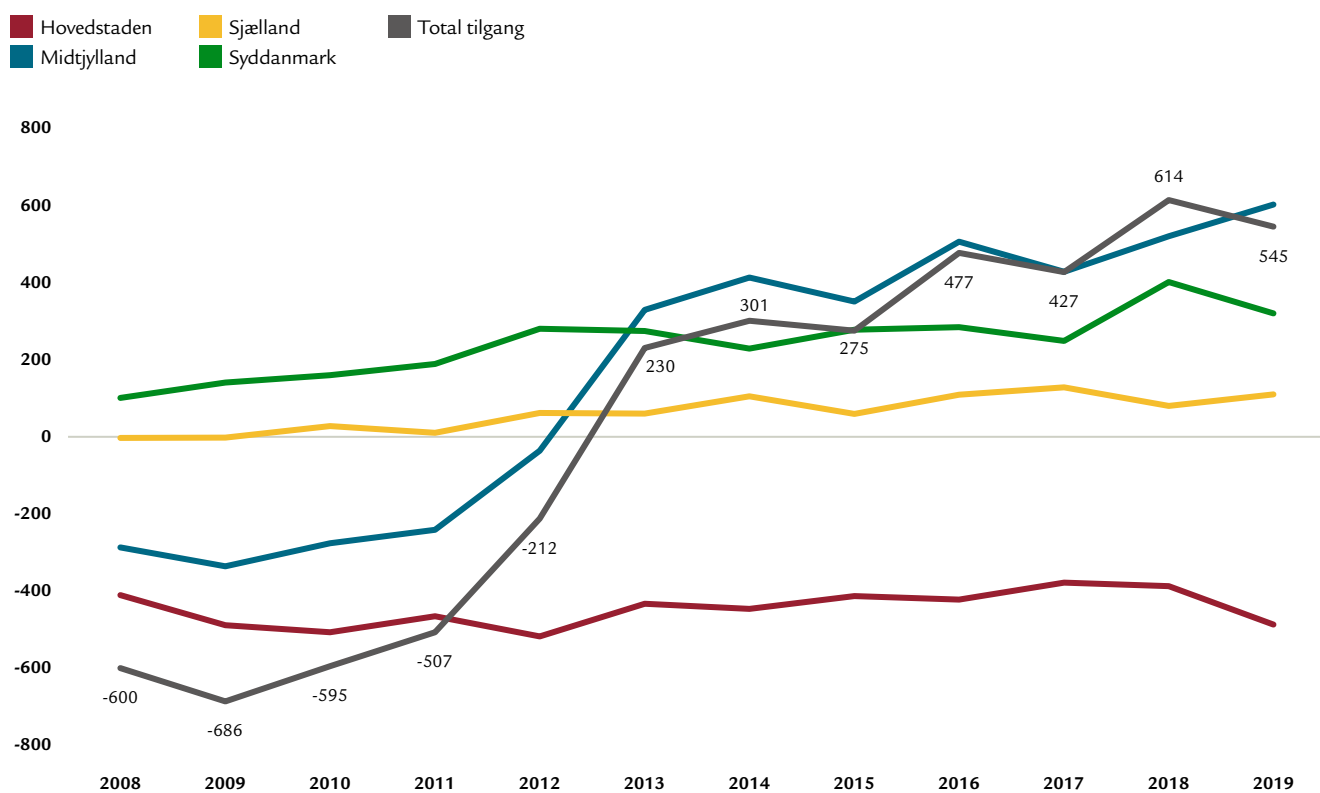
Figur 31: Figuren viser fordelingen af unge fra Region Nordjylland på beliggenhedsregion for deres videregående uddannelsesinstitution i 2019. De fleste unge der forlader Nordjylland, søger med 21 pct. til Midtjylland og 12 pct. til Hovedstaden.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

personer, mens den i 2019 var en tilgang på 545 personer. Som grafen viser, er der nettotilgang fra alle øvrige regioner på nær Hovedstaden. Det er især lykkedes at tiltrække de unge midtjyder til videregående uddannelser i Nordjylland i det sidste årti.

Begrebet "uddannelsesmobilitetsbalance" bruges om de uddannelsessøgendes mobilitet over regionsgrænsen i forbindelse med studiestart. Vi siger at der balance mellem ind- og udvandringen når antallet af nordjyske unge, som vælger videregående uddannelse i andre regioner, svarer til antallet af unge fra andre regioner, som vælger videregående uddannelse i Nordjylland.

MOBILITETSBALANCE FOR REGION NORDJYLLAND IFT. VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Figur 32: Figuren viser mobilitetsbalancen for unge der påbegynder en videregående uddannelse i Nordjylland, fratrukket unge fra Nordjylland der påbegynder en videregående uddannelse i en af landets øvrige regioner. Grafen viser at Nordjylland fra 2013 har haft nettotilvækst idet der kommer flere til Nordjylland for at tage en videregående uddannelse, end unge der forlader Nordjylland. Det er primært unge fra Midtjylland og Syddanmark der søger til Nordjylland.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Mobilitet i overgang til arbejdsmarkedet

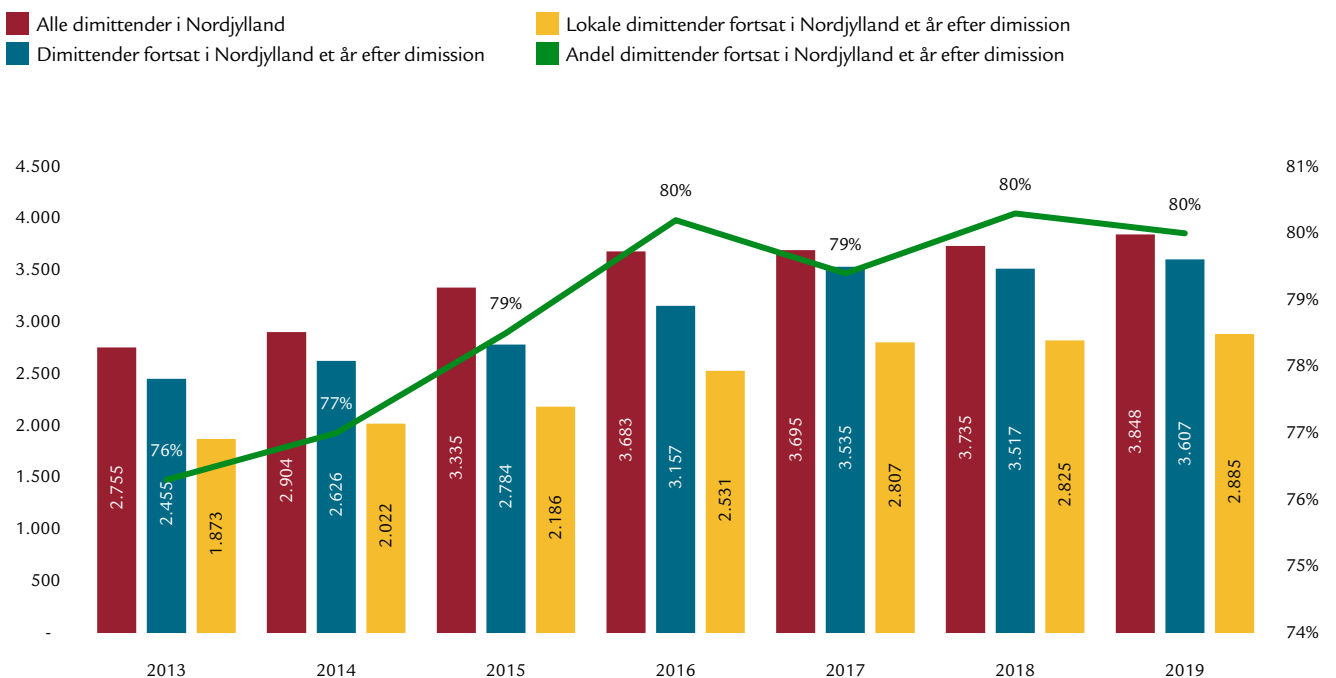
En ting er hvorvidt det lykkes at fastholde nordjyderne i Nordjylland når de skal studere, men hvordan ser det ud når de er færdige med studierne og skal videre på arbejdsmarkedet?

I Indikator 8 viste vi at 63 pct. af de unge i 2019 bliver i Region Nordjylland for at tage en videregående uddannelse.

I denne indikator ser vi på i hvor høj grad det lykkes for Region Nordjylland at fastholde de færdiguddannede, men også om det lykkes at tiltrække tilflyttere til det nordjyske arbejdsmarked fra andre dele af landet. Nordjylland er over en årrække generelt blevet bedre til at fastholde de

færdiguddannede fra en videregående uddannelse i regionen. Andelen er steget fra 76 pct. i 2013 til 80 pct. i 2019. I absolutte tal svarer det til at 3.607 dimittender blev boende i regionen i 2019 et år efter deres dimission. Der har samtidig været en generel stigning i både optag og antallet af færdiguddannede over den

ANTAL DIMITTENDER FRA NORDJYLLAND DER BLIVER BOENDE 1 ÅR EFTER DIMISSION

Figur 33: Figuren viser det samlede antal dimitterede tilflyttere og lokale fra Region Nordjylland samt det antal af denne gruppe der fortsat bor i Nordjylland et år efter dimission.

Antallet af dimittender fra de videregående uddannelser er steget fra 2.755 i 2013 til 3.848 personer i 2019, mens antallet af dimittender der også er blevet boende i Nordjylland et år efter færdiggjort uddannelse, i samme periode er steget fra 2.455 til 3.607 personer. Samtidig er andelen af lokale dimittender som også fortsat bor i Nordjylland et år efter dimission, steget fra 1.873 i 2013 til 2.885 personer i 2019.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

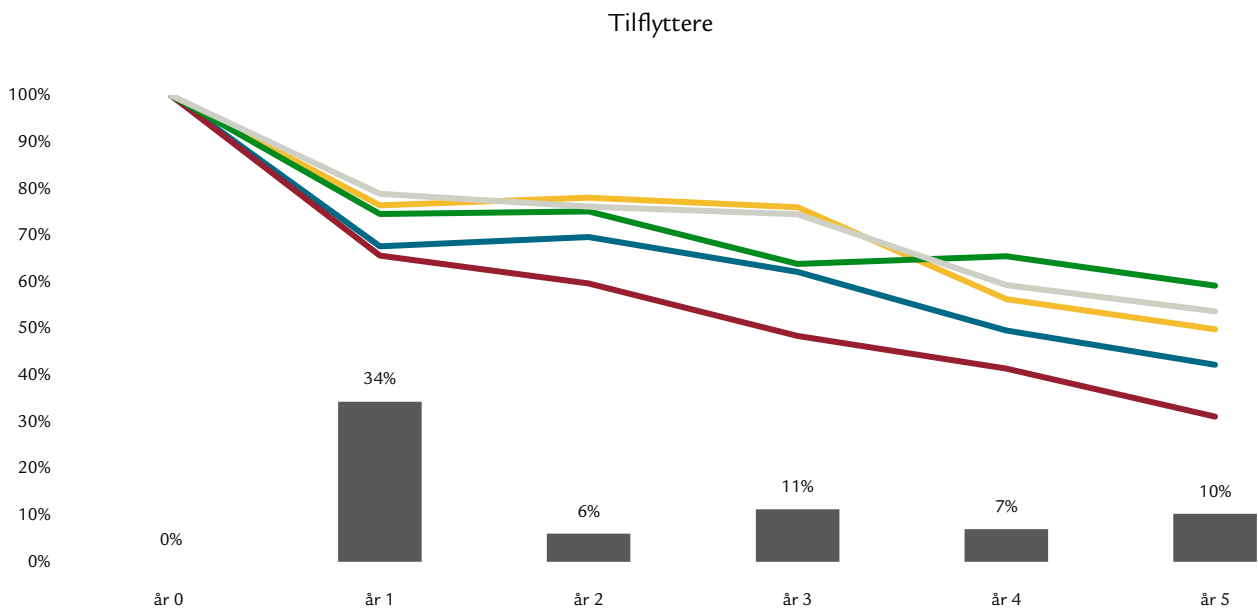
samme årrække, hvilket er meget positivt set fra et nordjysk perspektiv.

Der er store regionale forskelle i andelen der bliver boende i den samme region som de er dimitteret fra. Der sker også store forskydninger jo flere år der er gået efter dimissionen.

Begrebet "lokale" bruges om dimittender fra en videregående uddannelse som opfylder følgende kriterier: Det er dimittender som under uddannelsen har boet i samme region som den videregående uddannelse er beliggende i, OG som også har taget deres adgangsgivende ungdomsuddannelse i samme region.
 Begrebet "tilflyttere" opfylder følgende kriterier: Det er dimittender som under uddannelsen har boet i samme region som den videregående uddannelse er beliggende i, MEN har taget den adgangsgivende ungdomsuddannelse i en anden region.

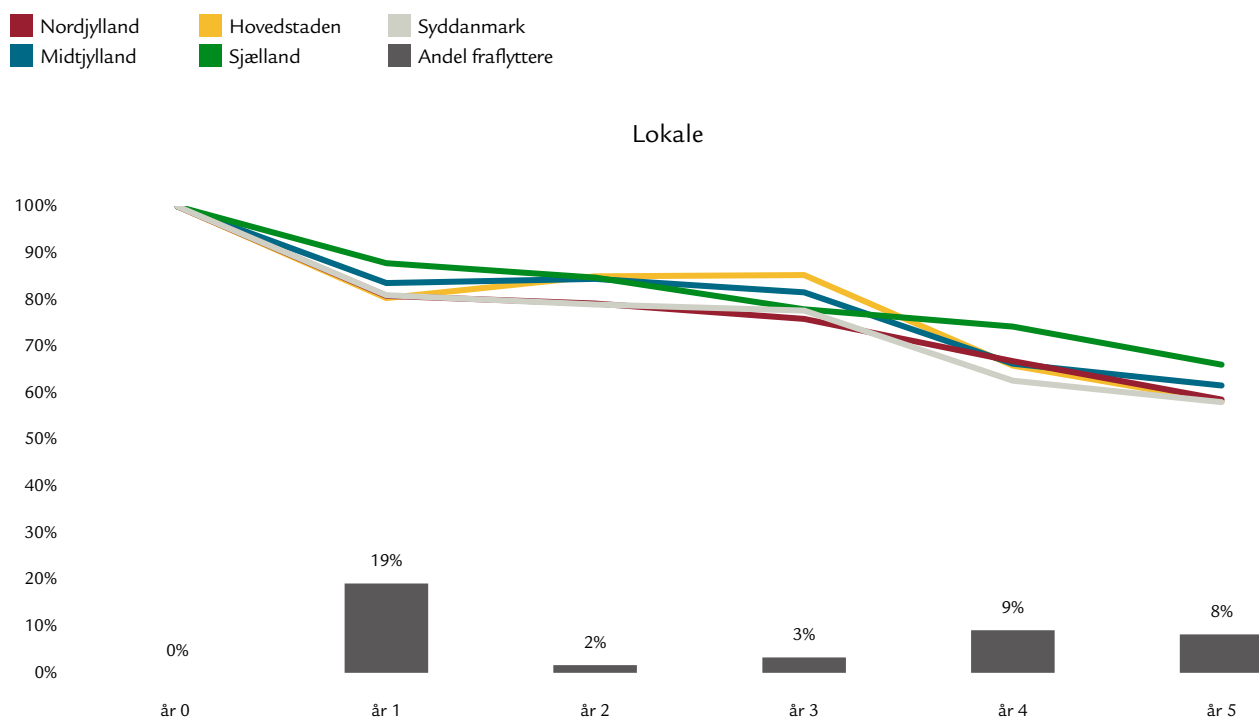
ANDEL DIMITTENDER DER BLIVER BOENDE EFTER DIMISSION, OVER TID FORDELT PÅ REGION

■ Nordjylland ■ Hovedstaden ■ Syddanmark
■ Midtjylland ■ Sjælland ■ Andel fraflyttere

Nordjylland mister både lokale og tilflyttende dimittender, men ikke overraskende flytter en større andel af de tilflyttende dimittender ud af regionen igen, end de lokale fra regionen. Man er dermed bedre i stand til at fastholde sine lokale dimittender end tilflyttere. Hvis man ser på alle de nordjyske dimittender fra afgangsårgang 2014 og deres bopælsstatus i 2019, har Nordjylland mistet 41 pct. af sine lokale og 69 pct. af sine tilflyttere fem år efter dimission.

ANDEL DIMITTENDER DER BLIVER BOENDE EFTER DIMISSION, OVER TID FORDELT PÅ REGION

Figur 34: Figurene viser for hver region andelen af dimittender fra afgangsårgang 2014 fordelt på tilflyttere og lokale der bliver bosiddende i den region hvor de både tog deres uddannelse og boede under uddannelse, de efterfølgende fem år efter afgangstidspunktet (dvs. årene 2015 til 2019). Graferne viser at jo flere år der er gået efter dimission, jo færre dimittender bor der fortsat i regionen. År nul viser samtlige dimittender (100 pct.), mens år et viser at Nordjylland har mistet 34 pct. af de tilflyttende dimittender og 19 pct. af de lokale dimittender. Tendensen med fraflytning går på tværs af alle landets fem regioner, men Nordjylland er sammen med Hovedstaden og Syddanmark lidt dårligere end gennemsnittet til at fastholde sine lokale dimittender fem år efter dimission. Ift. at fastholde tilflyttere halter Nordjylland efter de andre regioner, og regionen har mistet 69 pct. af sine dimittender fem år efter dimission i 2019. Til sammenligning er tallet for Midtjylland 58 pct. og 50 pct. for Hovedstaden.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

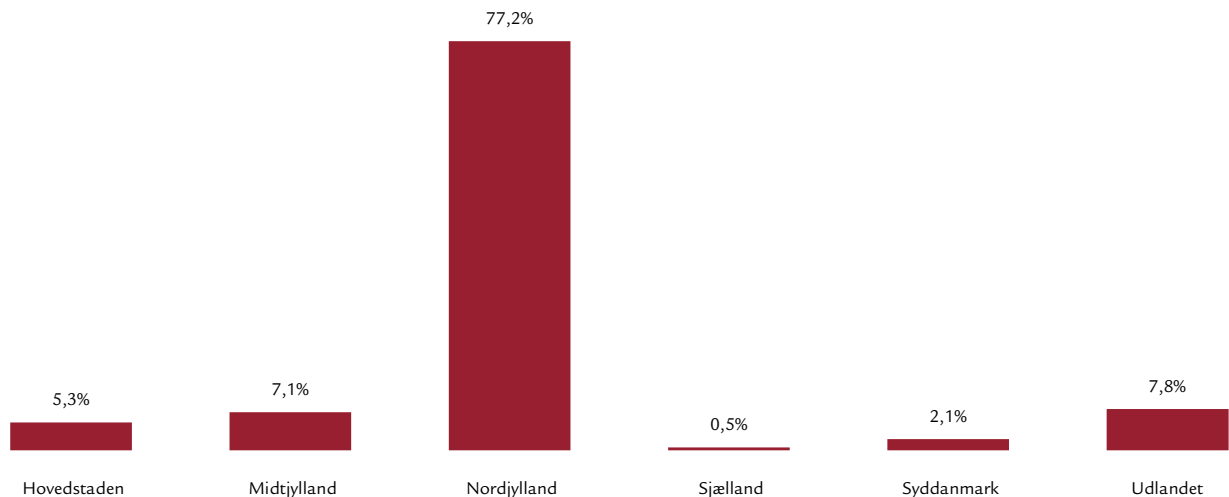
Mønsteret for de lokale dimittender ligner de andre regioner som også mister nogenlunde samme andel over fem år. Nordjylland har dog sværere ved at fastholde sine tilflyttende dimittender, end de øvrige regioner.

Den væsentligste destination for dem der ikke bliver i Nordjylland efter endt

uddannelse, er udlandet. Her spiller det naturligvis ind at der også på de nordjyske uddannelser er en del udenlandske studerende som efter endt uddannelse vender tilbage til deres hjemlande. Men med internationale samarbejder og globalt anerkendte uddannelser er der imidlertid også mange nordjyske unge

som rejser til udlandet når de skal i gang med karrieren. Efter udlandet kommer Midtjylland og Hovedstaden som de foretrukne destinationer. Disse resultater skal læses ind i en generel fraflytningsproblematik hvor særligt unge med en videregående uddannelse søger mod storbyer, især Aarhus og København, og

NORDJYSKE DIMITTENDERS FORDELING I LANDET 5 ÅR EFTER DIMISSION

Figur 35: Figuren viser bopælsregion for tilflyttere og lokale dimittender fra en uddannelsesinstitution i Region Nordjylland i 2019 fem år efter deres dimission i 2014.

Godt 77 pct. af de nordjyske lokale og tilflyttere som har taget en videregående uddannelse i regionen, bor der også fem år efter. De der ikke er blevet boende, er primært flyttet til Hovedstaden, Midtjylland eller udlandet. Dette gælder for knap 21 pct. af alle dimittender fra Nordjylland som enten var lokale eller tilflyttere.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

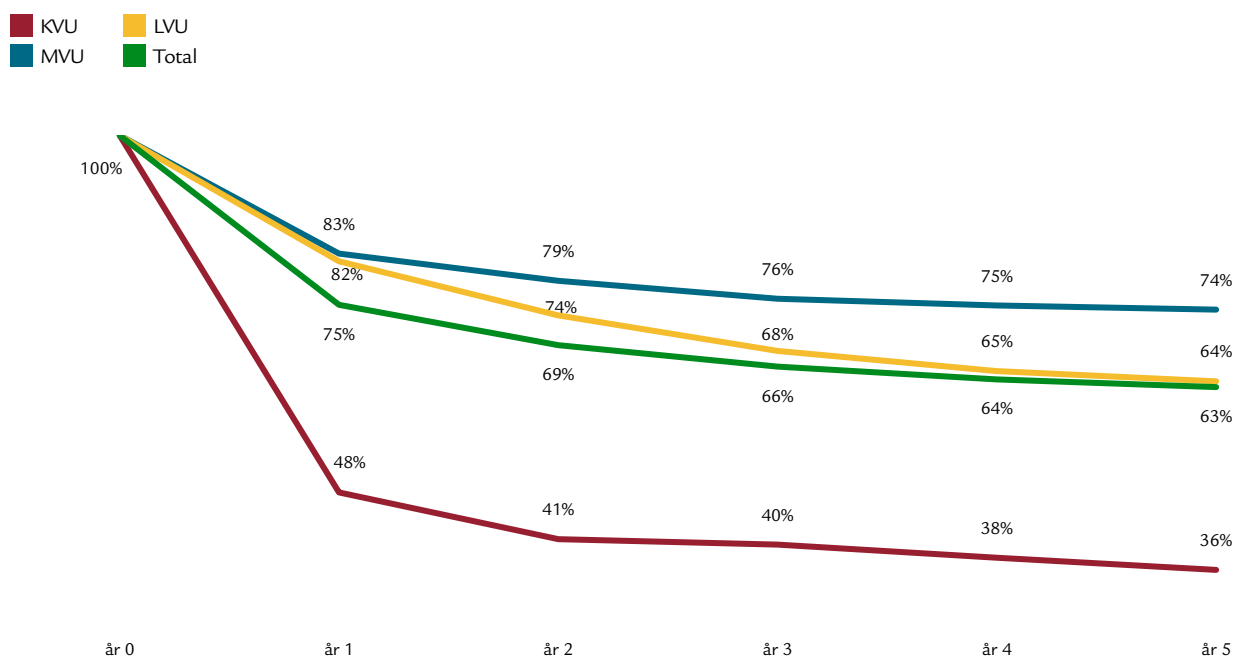
altså også udlandet.

Flertallet af personer med en kort videregående uddannelse flytter væk fra Nordjylland efter færdiggjort uddannelse, og fem år efter dimission er op mod 65 pct. af disse dimittender fraflyttet Nordjylland. En stor del af disse dimittender forlader landet. For populationen

af færdiggjorte dimittender med en kort videregående uddannelse har 29 pct. forladt landet efter fem år. I absolutte tal er det 747 personer. Modsat går det bedre med at fastholde dimittender med en lang videregående uddannelse og især dimittender med en mellemlang videregående uddannelse. Ser man på dem med

en lang videregående uddannelse, bor 63 pct. stadig i regionen efter fem år, mens andelen med mellemlang videregående uddannelse er 76 pct. En stor del af disse er lærere, pædagoger og sygeplejersker og generelt uddannede inden for de såkaldte velfærdsprofessioner.

FASTHOLDELSE AF NORDJYSKE DIMITTENDER FORDELT PÅ UDDANNELSESTYPE

Figur 36: Figuren viser hvor stor en andel af alle dimittender fordelt på uddannelsesområde fra Region Nordjylland der fortsat bor i Nordjylland de følgende fem år efter dimissionstidspunktet. Dimittender forstås her som personer der er blevet færdige fra en uddannelsesinstitution i Region Nordjylland i perioden 2010 til 2014 og som samtidig havde bopæl i Nordjylland på afgangstidspunktet. Der er dermed både lokale og tilflyttende dimittender i opgørelsen. Derefter er bopælsstatus opgjort for personen hvert år de følgende fem år. Grafen viser fx for LVU at 82 pct. af alle dimittender der har færdiggjort en uddannelse mellem 2010 og 2014, fortsat bor i Nordjylland et år efter færdiggørelsestidspunktet, og fem år efter færdiggørelsestidspunktet bor 64 pct. fortsat i Nordjylland. For alle uddannelser er det typiske mønster at fraflytningen sker inden for det første år efter færdiggørelse, hvorefter fraflytning sker i mindre grad. For personer med en mellemlang videregående uddannelse er 17 pct. fraflyttet efter ét år, og 26 pct. er fraflyttet efter fem år.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

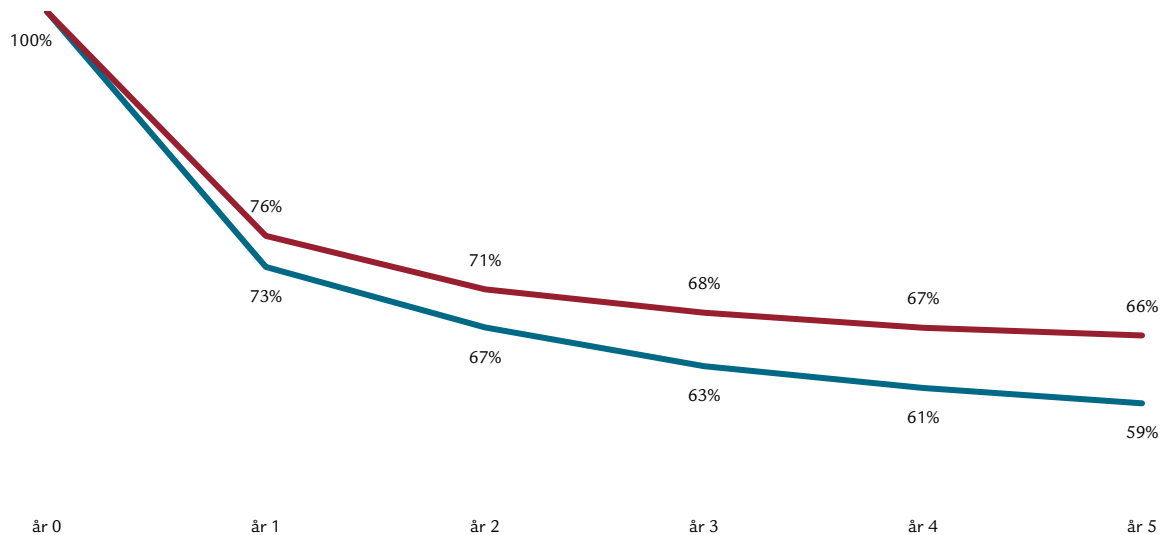
Der er en mærkbar kønsforskel i udviklingen af fraflytning fra regionen efter endt studietid. Mændene er således vanskeligere at holde i regionen end kvinderne. Hvis man ser på dimittender fra perioden 2010 til 2014 fem år efter deres afslutning, er der i Nordjylland en forskel på 7 procentpoint mellem kvinder og

mænd. En del af forklaringen kan findes i at fraflytningen er mindst for dem med mellemlange videregående uddannelser, og en stor del af disse dimittender er kvinder som har fuldført en velfærdsuddannelse (lærer, pædagog, sygeplejerske, jordemoder, fysio- og ergoterapeut m.v.).

Overordnet set er region Nordjylland udfordret i forhold til at fastholde dem der uddanner sig i regionen og derefter skal ud på arbejdsmarkedet. Hvis man ser på mobilitetsbalancen i 2019 fordelt på dimissionsår, er der for alle år flere fraflyttere end tilflyttere til Nordjylland. Dog trækker det i en anden

FASTHOLDELSE AF NORDJYSKE DIMITTENDER FORDELT PÅ KØN

■ Kvinder ■ Mænd

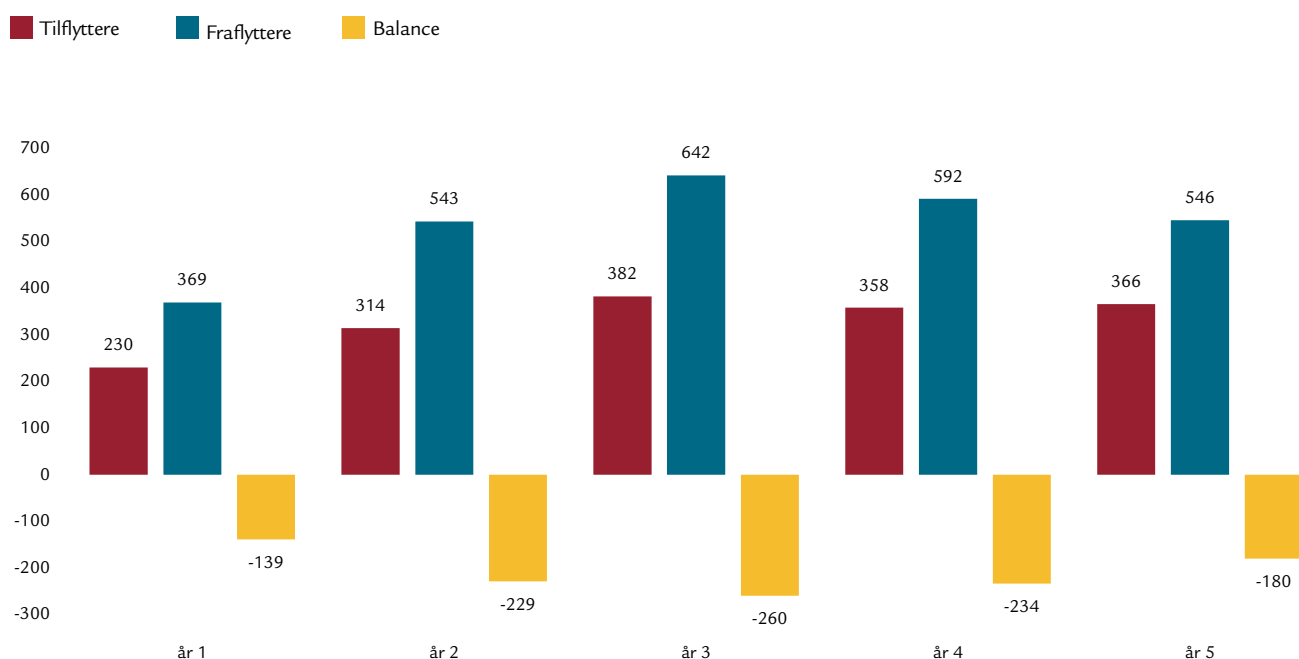
Figur 37: Figuren viser hvor stor en andel af alle dimittender fra afgangsårgang 2014 fordelt på køn fra Region Nordjylland der fortsat bor i Nordjylland de følgende fem år efter dimissionstidspunktet. Dimittender forstås her som personer der er blevet færdige fra en uddannelsesinstitution i Region Nordjylland i perioden 2010 til 2014 og som samtidig havde bopæl i Nordjylland på afgangstidspunktet. Der er dermed både lokale og tilflyttende dimittender i opgørelsen. Derefter er bopælsstatus opgjort for personen hvert år de følgende fem år. Efter fem år har knap 7 procentpoint flere mænd end kvinder forladt Nordjylland da 66 pct. af de dimitterede kvinder fortsat bor i Nordjylland, mens tallet er 59 pct. for mændene.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

retning at der bliver stadig flere kandidater færdige, og dermed stadig sker en reel tilvækst til det nordjyske arbejdsmarked. I Nordjylland findes en overvægt af små og mellemstore virksomheder som ikke traditionelt har ansat akademikere. Der er derfor over en årrække iværksat flere indsatser i forhold til at få særligt akade-

mikere ansat i denne type af virksomheder i Nordjylland. En indsats som der er behov for når man ser på denne mobilitetsbalance.

MOBILITETSBALANCE FOR NORDJYSKE DIMITTENDER

Figur 38: Figuren viser antallet af tilflyttere og fraflyttere samt balancen for Region Nordjylland i 2019 et til fem år efter dimission fra en videregående uddannelse. Grafen viser at der for førsteårsdimittender er et nettotab på 139 personer (230 tilflyttere, 369 fraflyttere). For andetårsdimittender er der et nettotab på 229 personer (314 tilflyttere, 543 fraflyttere). Det er dog positivt at der bliver stadig flere kandidater uddannet, og dermed stadig sker en reel tilvækst i regionen.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

30-årige med en videregående uddannelse

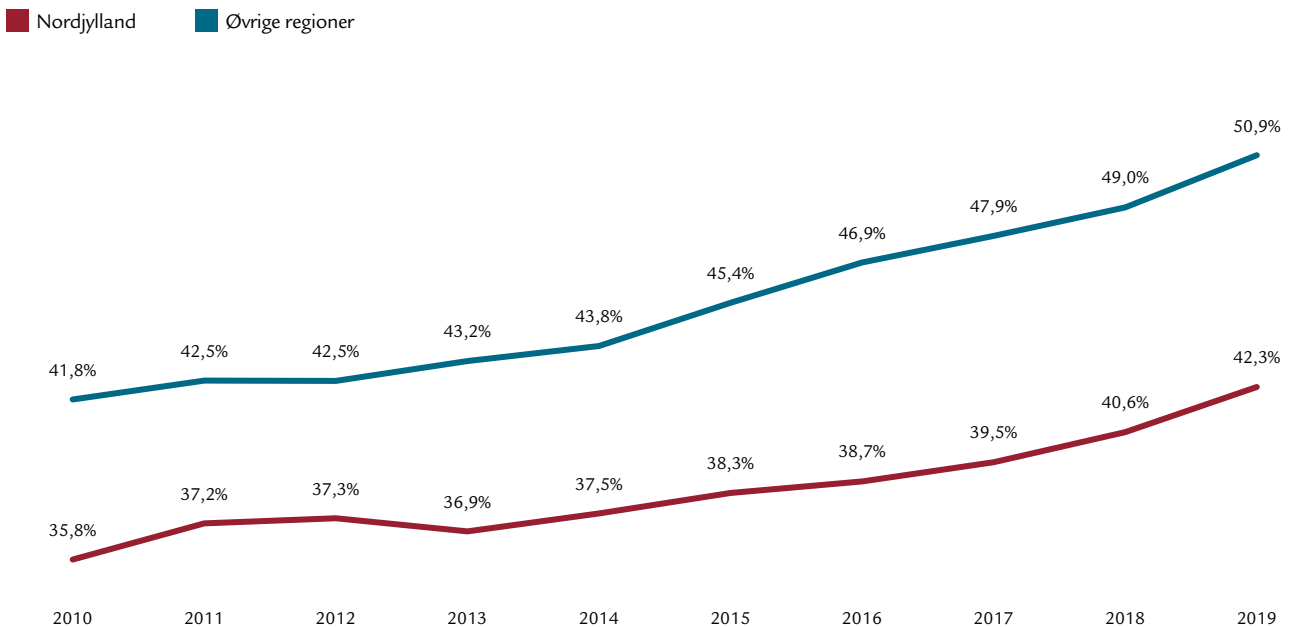
Her opgør vi status på hvor stor en andel af de 30-årige i Region Nordjylland som har påbegyndt eller fuldført en videregående uddannelse.

I tidligere versioner af Nordjysk Uddannelsesindblik har vi måttet konkludere at lige netop andelen med videregående

uddannelse i den voksne befolkning var et af de få områder hvor Nordjylland ikke klarede sig godt i sammenligning med de øvrige regioner. Tilmed var der en årrække hvor andelen med videregående uddannelse faldt i regionen, mens det på landsplan steg.

I dette års nedslag ser det imidlertid anderledes positivt ud for udviklingen i Nordjylland. Andelen med videregående uddannelse stiger nu støt i regionen. De seneste års udvikling viser at der er tale om en reel trend og ikke blot tilfældige variationer fra år til år. Vi har tidligere

UDVIKLING I ANDELEN AF 30-ÅRIGE DER TAGER EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Figur 39: Figuren viser udviklingen i andelen af 30-årige der er i gang med eller har fuldført en videregående uddannelse, for personer med bopæl i Region Nordjylland over for landets øvrige regioner.

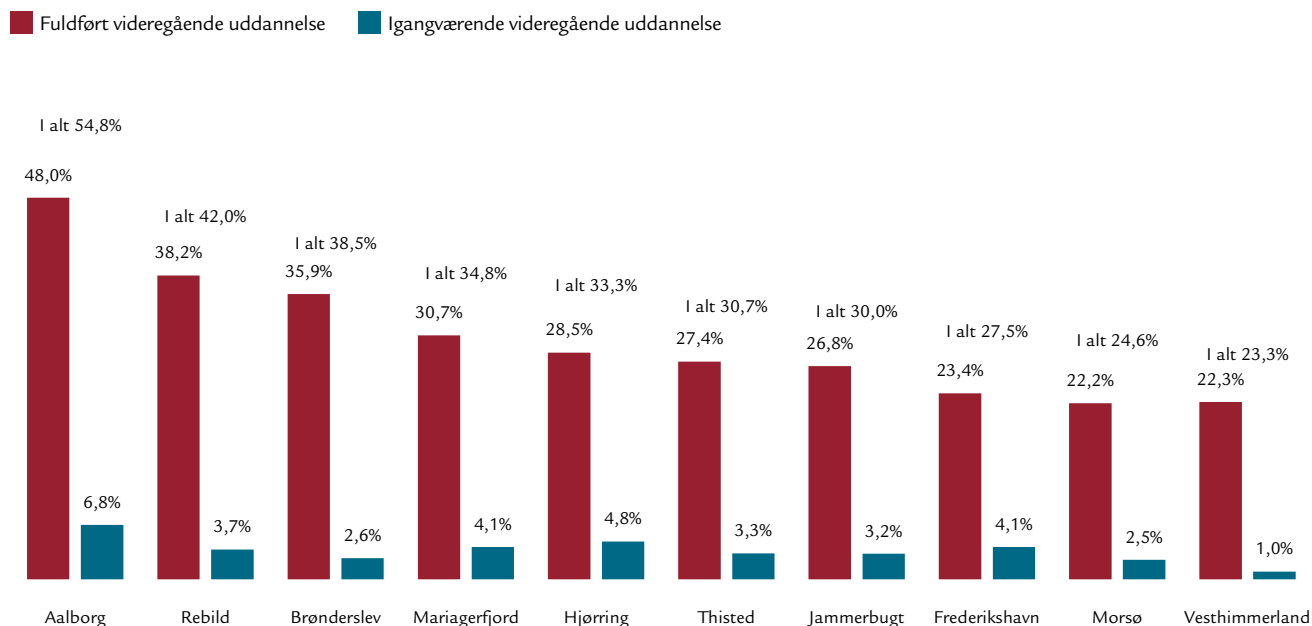
For 30-årige i Nordjylland er andelen der tager en videregående uddannelse, omkring 42 pct. i 2019, mens den i 2010 var 36 pct.

Andelen af 30-årige med påbegyndt eller fuldført videregående uddannelse i de øvrige regioner er steget fra omkring 42 pct. i 2010 til 51 pct. i 2019.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

set at fraflytningsmønstre hos personer med videregående uddannelse betød at regionens samlede uddannelsesindsats ikke var massiv nok til at bryde den generationsmæssige reproduktion af uddannelsesniveaut hos de voksne nordjyder. Det synes nu at være vendt! Det er gode nyheder for både de nuværende og de næste generationer, også selvom udviklingen i resten af landet går endnu stærkere. Det bliver interessant at følge om denne tendens tager endnu mere fart i de kommende år i Nordjylland.

ANDEL AF 30-ÅRIGE I GANG ELLER FÆRDIG MED EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE I DE NORDJYSKE KOMMUNER

Figur 40: Figuren viser andelen af 30-årige der i 2019 er i gang med eller har fuldført en videregående uddannelse, i hver af de nordjyske kommuner (Læsø undtaget pga. få observationer). Figuren viser meget store kommunale forskelle i de 30-åriges uddannelsesniveau. Flest med videregående uddannelse ses i Aalborg hvor over halvdelen har eller er i gang med en videregående uddannelse, mens der i flere andre kommuner kun er omkring en fjerdedel som har eller er i gang med videregående uddannelse. Fordelingen for Læsø er af diskretionershensyn ikke medtaget.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Veje til naturvidenskabelige og tekniske uddannelser

Også i Nordjylland er der i disse år fokus på at sikre at de nordjyske virksomheder har de rigtige kompetencer til at de kan udvikle sig og vækste. Det handler både om de kompetencer som allerede findes i virksomhederne, men også at de kan rekruttere kvalificeret arbejds-

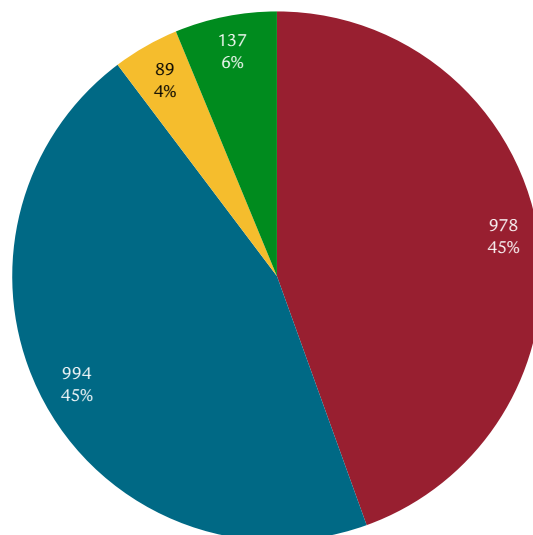
kraft både nu og i fremtiden. Det både fastholder og tiltrækker virksomheder til Nordjylland.

En stor national, regional og kommunal opmærksomhed findes på at styrke STEM-kompetencerne i arbejdsstyrken. I Nordjylland har man derfor vedtaget Den

Nordjyske Teknologipagt (efterår 2019). Region Nordjyllands ambition er at teknologipagten skal bidrage til at 20 pct. flere nordjyder tager en STEM-uddannelse på faglært eller videregående niveau frem mod 2028.

STUDENTER MED STEM-FAG

■ Kvinder, Gym. ■ Kvinder, Eux
■ Mænd, Gym. ■ Mænd, Eux

Figur 41: Figuren viser fordelingen på køn og uddannelsestype for de 2.198 studenter der i 2019 afsluttede enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse med eux med mindst ét STEM-fag på A-niveau i Region Nordjylland. Tallene viser en nærmest helt lige kønsfordeling for STEM-studerne fra de gymnasiale uddannelser som tilsammen udgør 90 pct. af alle STEM-studenter. 10 pct. kommer fra erhvervsuddannelser med eux hvor mænd udgjorde de 6 pct., mens kvinder udgjorde 4 pct.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

For at nå dette mål sættes der i teknologipagten ind på følgende fire områder:

- De potentielle STEM'ere
- Flere piger og kvinder i STEM
- STEM-kompetencer målrettet de nordjyske virksomheders behov
- STEM-kompetencer til alle

Derfor bliver det også af afgørende vigtighed at følge fødekæden til at sikre de rette STEM-kompetencer i Nordjylland. Det gør vi blandt andet ved at fokusere på vejene til de naturvidenskabelige og tekniske uddannelser i Region Nordjylland.

Hvad er STEM? STEM er en forkortelse for science, technology, engineering and mathematics – altså et engelsk ofte anvendt paraplybegreb som favner naturvidenskabelige, matematiske, (ingeniør) tekniske og digitale kompetencer.

MATEMATIK ER DET STØRSTE STEM-FAG

Figur 42: Figuren viser andelen af STEM-studenter i Region Nordjylland i 2019 som har matematik på A-niveau. Især hos stx- og hhx-studenter er faget afgørende for at vi tæller studenterne som STEM-studenter. På htx er der flere fag at vælge imellem, og hos eux'erne er det kun et mindretal som tager matematikken på det højeste niveau.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

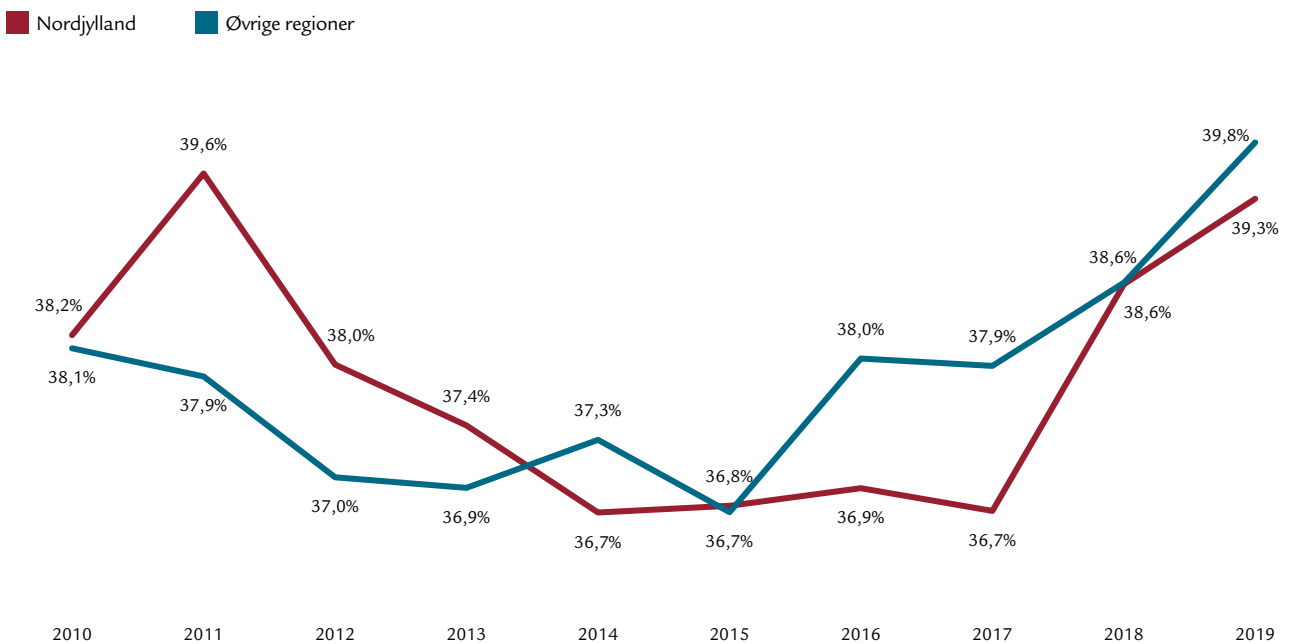
Studenter med A-niveau i STEM-fag

Studenter med STEM-fag på A-niveau kommer både fra de gymnasiale uddannelser (hvor STEM-fag er obligatoriske på htx og også meget hyppige på stx) samt fra erhvervsuddannelserne hvor et væsentligt antal de senere år er kommet

ud med eux-eksamen. Andelene med STEM-fag har i den første halvdel af 2010'erne været aftagende i hele landet og dermed også i Nordjylland. Men i de sidste par år har flere igen valgt at tage A-niveaufag inden for dette område.

I analysen defineres STEM-studenter som alle studenter fra stx, htx, hhx og hf samt eux som på deres eksamensbevis har mindst ét STEM-fag på A-niveau. Som STEM-fag regnes matematik, fysik, kemi, biologi, bioteknologi, geovidenskab, informatik, it og alle teknikfag.

ATTER STIGENDE ANDELE MED STEM-FAG I NORDJYLLAND

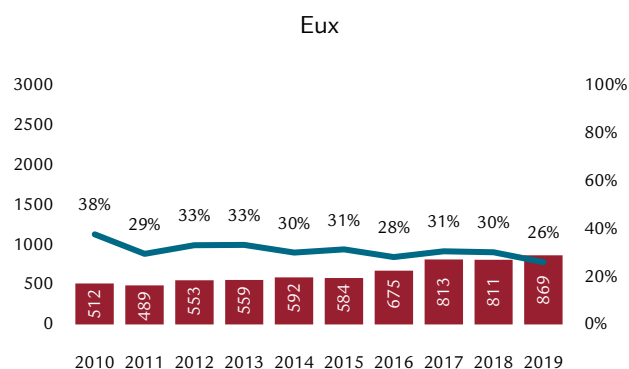
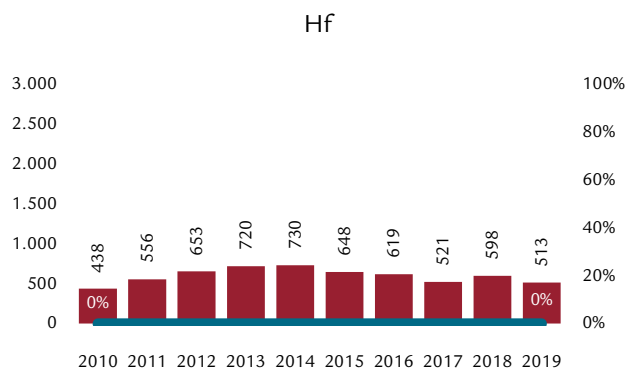
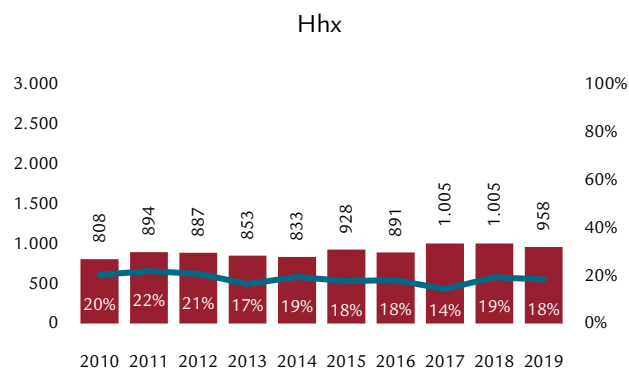
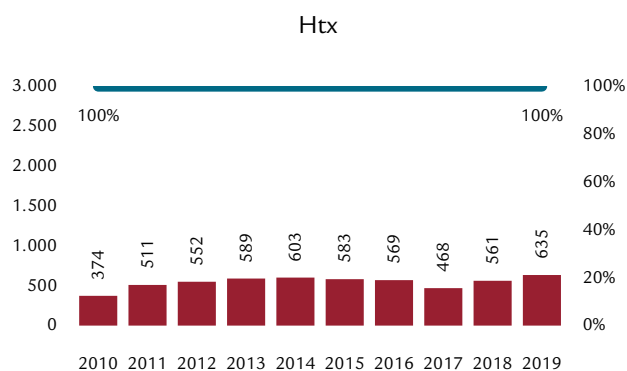
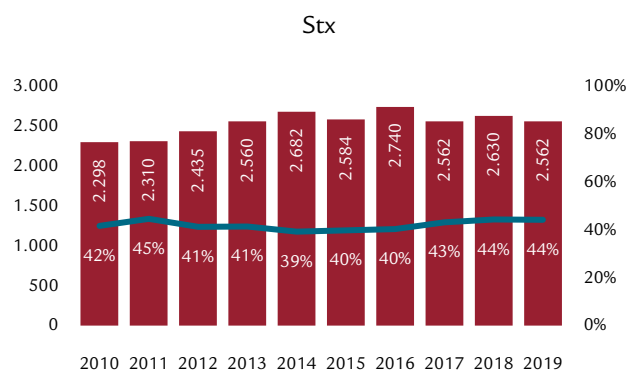

Figur 43: Figuren viser andelen af studenter der afslutter enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse med mindst ét STEM-fag på A-niveau i Region Nordjylland. På de gymnasiale uddannelser er der i 2019 igen flere som har taget STEM-fag på A-niveau. Dermed synes nedgangen i andelene med disse fag frem til 2017 at være vendt. I 2019 er der i Region Nordjylland 39 pct. som har mindst ét STEM-fag på A-niveau. Den tilsvarende andel for landets øvrige regioner er 40 pct.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

UDVIKLING AF ANTAL STUDENTER OG ANDEL MED STEM-FAG

■ Antal ■ Pct. STEM

Figur 44: Figuren viser udviklingen i antal studenter og andelen af studenter der i de sidste 10 år har afsluttet enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse med mindst ét STEM-fag på A-niveau, i Region Nordjylland.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Tilgang til erhvervsfaglige STEM-uddannelser

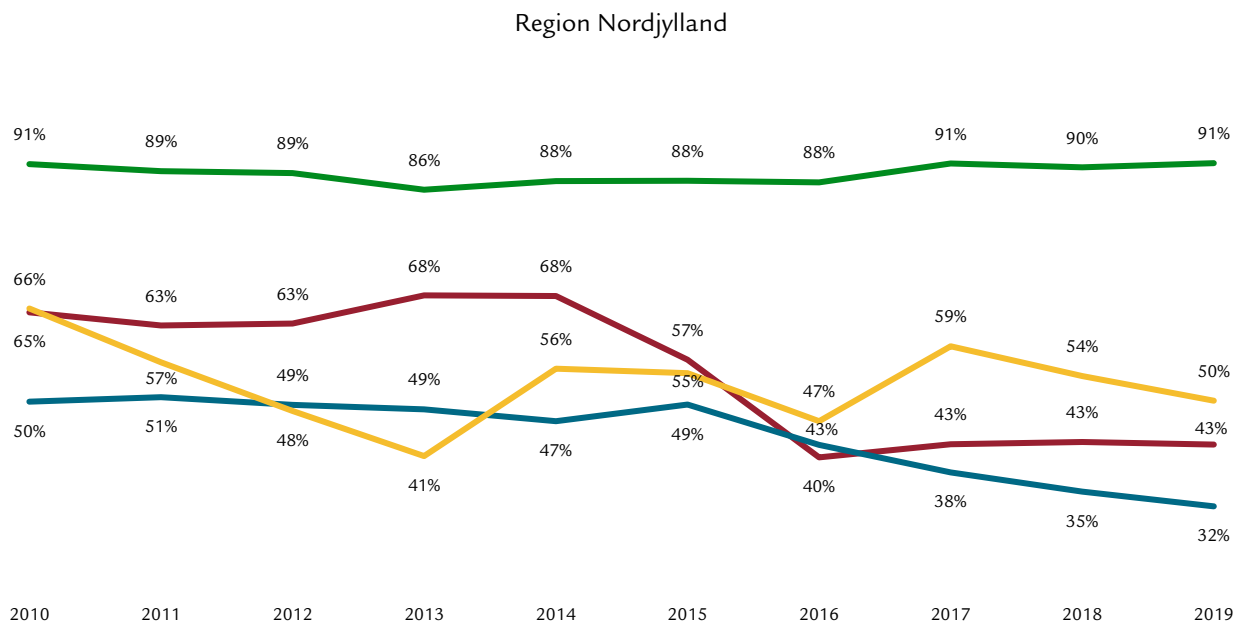
STEM-uddannelser på faglært niveau omfatter de fleste uddannelser fra hovedområdet Teknologi, byggeri og transport samt udvalgte uddannelser fra Fødevarer, jordbrug og oplevelser.

I denne rapport defineres STEM-uddannelser på samme vis som i teknologipagten. Det er alle uddannelser der af Danmarks Statistik placeres som Broad Fields 05-07 i den internationale uddannelsesklassifikation ISCED:

- 05: Natural Sciences, Mathematics and Statistics
- 06: Information and communication technologies
- 07: Engineering manufacturing and construction

FÆRRE KVINDER PÅ ERHVERVSFAGLIGE STEM-UDDANNELSER I NORDJYLLAND

- Kvinder, Fødevarer, jordbrug og oplevelser
- Kvinder, Teknologi, byggeri og transport
- Mænd, Fødevarer, jordbrug og oplevelser
- Mænd, Teknologi, byggeri og transport

Uddannelserne især inden for Teknologi, byggeri og transport har historisk tiltrukket flest mandlige elever hvorfor det er forventeligt at der her er flest mænd på STEM-uddannelserne. Figuren nedenfor viser imidlertid at der også inden for hovedområdet er forskel på hvilke uddannelser mænd og kvinder vælger.

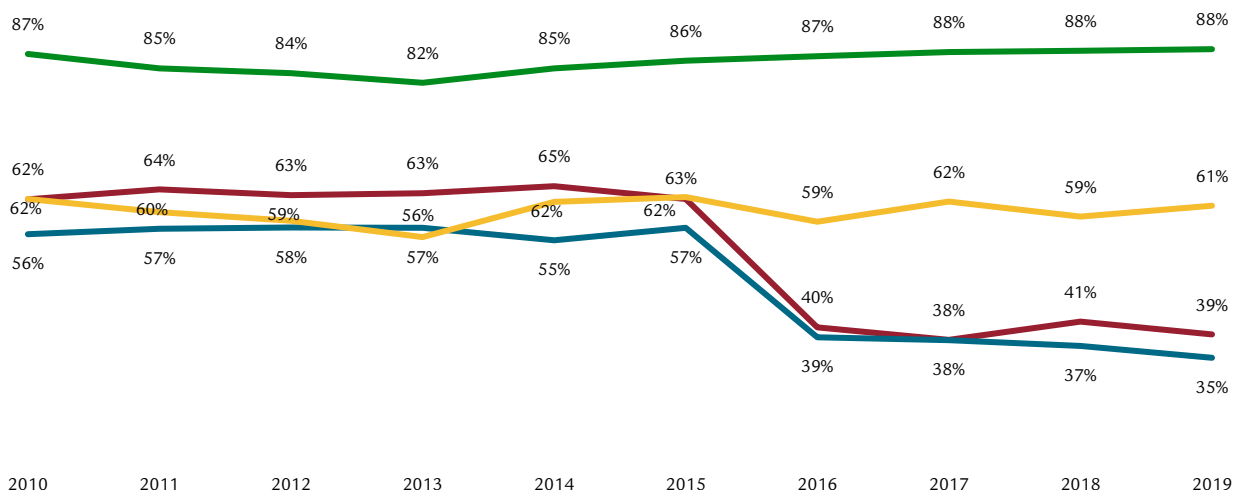
Kvinderne vælger i mindre omfang end mændene uddannelser med teknisk-naturvidenskabeligt indhold. Det ser anderledes ud på uddannelserne inden for Fødevarer, jordbrug og oplevelser hvor kvinderne i højere grad end mændene vælger de teknisk-naturvidenskabelige uddannelser. Her er køns-

forskellene imidlertid ikke så markante – hverken i antal af elever eller i andelen som vælger STEM-uddannelser.

FÆRRE KVINDER PÅ ERHVERVSFAGLIGE STEM-UDDANNELSER I NORDJYLLAND

■ Kvinder, Fødevarer, jordbrug og oplevelser ■ Kvinder, Teknologi, byggeri og transport
■ Mænd, Fødevarer, jordbrug og oplevelser ■ Mænd, Teknologi, byggeri og transport

Øvrige regioner

Figur 45: Figurene viser tilgangen til de nordjyske erhvervsfaglige STEM-uddannelser i perioden 2010-2019. For uddannelserne inden for hovedområdet Fødevarer, jordbrug og oplevelser gælder at tilgangen er faldet i løbet af de seneste 10 år, samt at andelen som er påbegyndt en STEM-uddannelse, samtidig er reduceret hos både mænd og kvinder. Anderledes har tilgangen til uddannelser inden for hovedområdet Teknologi, byggeri og transport været stabil. Her er det for mændene fortsat ca. 90 pct. som vælger STEM-uddannelser, mens andelen af kvinderne som vælger STEM-uddannelser, er blevet lavere.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Rekruttering til videregående STEM-uddannelser

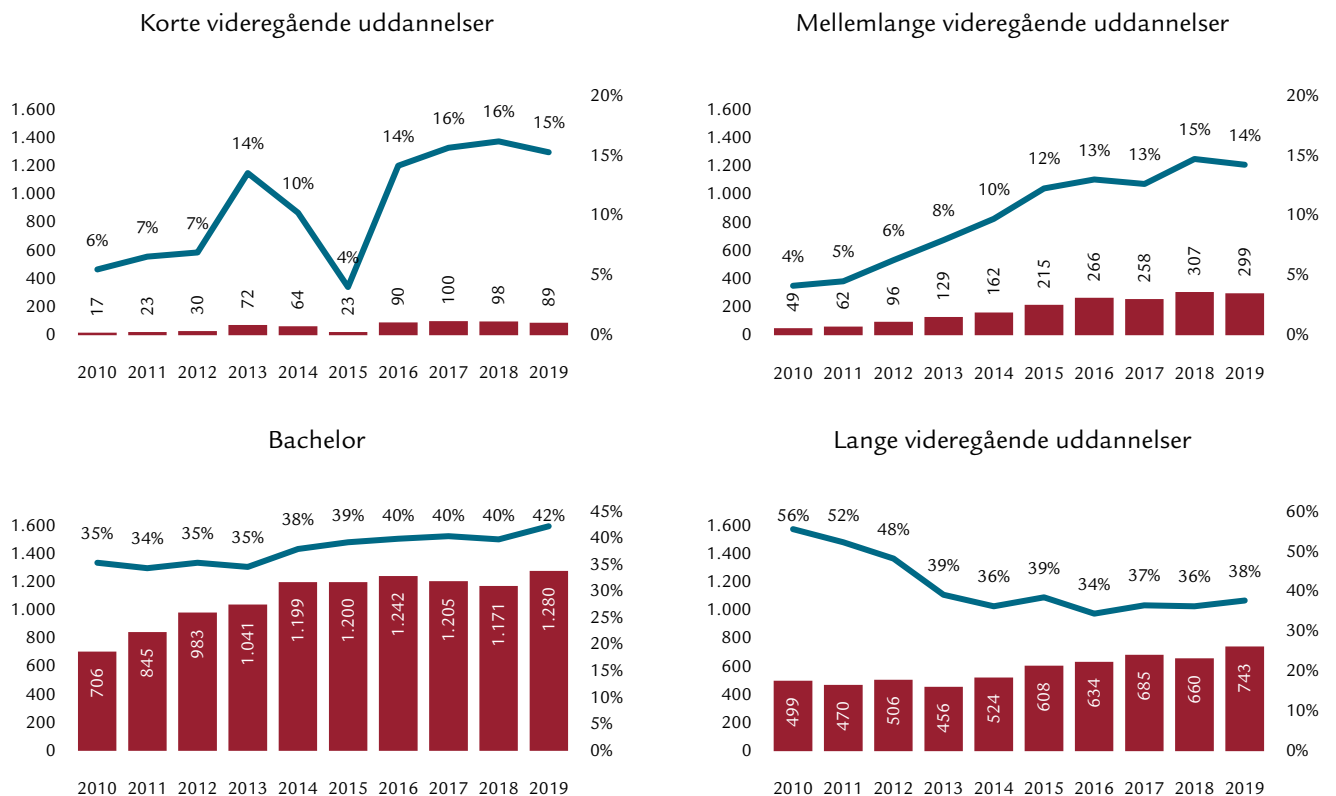
Videregående STEM-uddannelser omfatter alle tekniske og naturvidenskabelige uddannelser. Sundhedsuddannelser

regnes ikke som STEM-uddannelser med den anvendte definition. Stigningen i antallet af unge som tager et STEM-fag på A-niveau har en positivt afsmittende effekt på rekrutteringen

til de tekniske og naturvidenskabelige videregående uddannelser i Nordjylland. Der er således vækst i tilgangen til disse uddannelser.

VÆKST I TILGANG TIL VIDEREGÅENDE STEM-uddannelser I NORDJYLLAND

■ Antal STEM ■ Pct. STEM

Figur 46: Figuren viser tilgangen til nordjyske videregående STEM-uddannelser på kvu-, mvu-, bachelor- og kandidatniveau for perioden 2010-2019. Af 7.600 tilgange til videregående uddannelser i regionen i 2019 var 31 pct. (over 2.400) til STEM-uddannelser. Gennem deres størrelse er det især bacheloruddannelserne som er væsentlige i at drive denne udvikling frem. I 2019 skete 42 pct. af alle tilgange til bacheloruddannelser på STEM-uddannelser. Tilgangen til STEM-kandidatuddannelser er steget støt, men har alligevel repræsenteret et fald i andelen indtil 2014 hvor andelen stabiliserede sig omkring de 38 pct. som STEM-tilgangen udgør i 2019. Årsagen hertil skal findes i det faktum at langt flere er påbegyndt en videregående uddannelse i Nordjylland i disse år. Tilgangsandelene til korte og mellemlange STEM-uddannelser har været stigende og har de seneste 4 år været mere konstante på hhv. ca. 15 og ca. 14 pct.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

Væksten, som især var høj i begyndelsen af 2010'erne, løjede af efter 2015, men i 2019 er der flere end nogensinde som påbegynder tekniske eller naturvidenskabelige uddannelser i regionen.

Tilgangen sker især på universitetsuddannelserne. På bacheloruddannelserne er det i dag næsten hver anden studerende som vælger en STEM-uddannelse. På kandidatuddannelserne er andelen også stigende og må – hvis udviklingen fortsætter – ventes inden for nogle få år

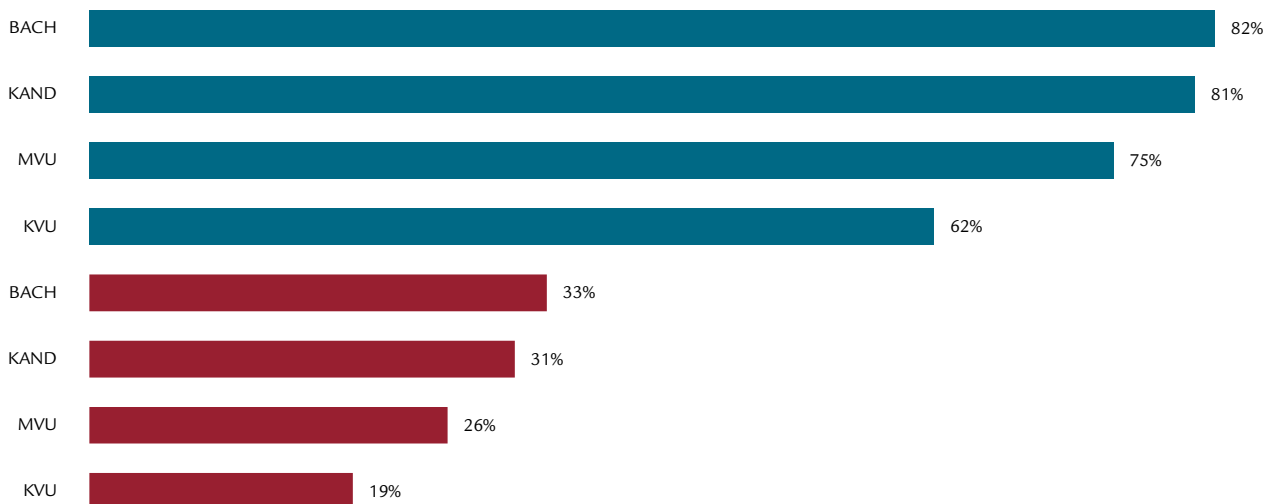
også at nå op på knap halvdelen af den samlede tilgang, ligesom tilfældet var i begyndelsen af årtiet. På de korte og mellemlange uddannelser er andelen lavere men synes at have stabiliseret sig på langt højere niveauer end i begyndelsen af 2010'erne.

Rekruttering af studenter til STEM-uddannelserne
 Der er meget stærk sammenhæng mellem hvilke fag de unge vælger at have A-niveau i til studentereksamen, og de videregående uddannelser som de sidenhen søger ind på. Mere end 80 pct. har A-niveau i mindst ét STEM-fag på deres studentereksamensbevis når de søger tekniske og naturvidenskabelige bachelor- og kandidatuddannelser, mens det samme gælder for under en tredjedel

STEM-UDDANNELSER REKRUTTERER HOS STUDERENDE MED STEM-FAG PÅ A-NIVEAU

■ STEM ■ Ikke-STEM

Region Nordjylland

af tilgangen til andre typer af uddannelser. Dette hænger for nogle uddannelser helt naturligt sammen med de specifikke adgangskrav hvor der typisk er krav til A-niveaufag inden for STEM-området for at få lov at påbegynde en videregående STEM-uddannelse.

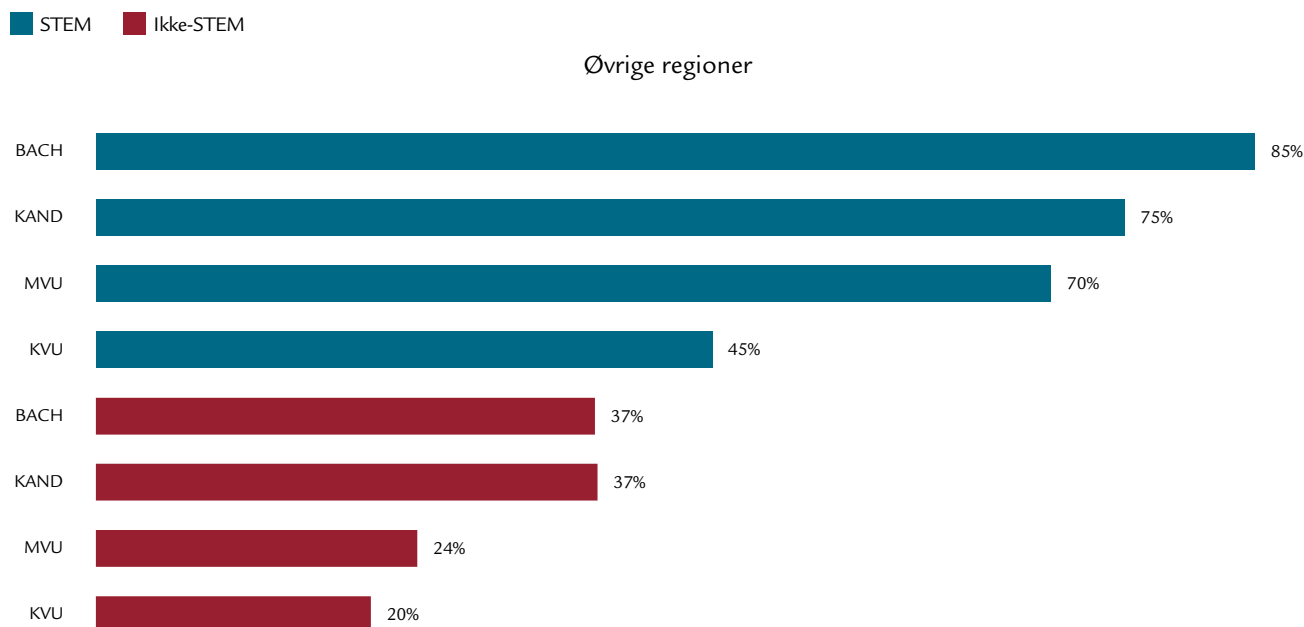
Sammenhængen mellem studentereksamensfag og valg af videregående uddannelse er stærkere i Nordjylland end i resten af landet. Især på uddannelser på kort og mellemlangt videregående

niveau er der flere med A-niveaufag inden for STEM-området, end der er i resten af landet.

Den stærke sammenhæng mellem fagvalget i forbindelse med studentereksamen og det senere valg af videregående uddannelse betyder at vejen til at få endnu flere til at påbegynde videregående teknisk-naturvidenskabelige uddannelser går gennem en styrkelse af STEM-fagene på de gymnasiale uddannelser og eux.

Fra 2008 er der indført specifikke adgangskrav (fag og niveauer) til en række videregående uddannelser. Kravene stiger med niveauet for uddannelserne så der typisk er flere krav til A-niveaufag på universitetsuddannelserne, mens kravene begrænser sig til B-niveau for korte og mellemlange videregående uddannelser.

STEM-UDDANNELSER REKRUTTERER HOS STUDERENDE MED STEM-FAG PÅ A-NIVEAU

Figur 47: Figurerne viser andelen som kommer med A-niveaufag inden for STEM-området ved tilgang til nordjyske videregående STEM- og ikke-STEM-uddannelser i 2019. Opgørelsen omfatter alene personer med gymnasiale eksaminer registreret i Eksamensregistret. Opgørelsen medtager ikke gymnasiale suppleringskurser (herunder sommersuppleringskurser ved universiteterne) og særlige adgangskurser til ingeniøruddannelserne. Andelen som har STEM-fag på A-niveau, vil, når fagsuppleringerne via VUC medregnes, være højere.

Kilde: LANGE GRUPPEN 2020 © på data fra Danmarks Statistik

REGION NORDJYLLAND

Regional Udvikling
- Uddannelse, Kompetence og Kultur

Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Ø
Tlf.: 97 64 80 00
Email: region@rn.dk
www.rn.dk